

III. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi

15 - 18 Mayıs 2014 - Sakarya

Sosyoloji Antropoloji
Uluslararası ilişkiler İlahiyat
Edebiyat İletişim
İktisat Tarih
Mimarlık ve Şehircilik
Siyaset Bilimi Felsefe

2002 yılında kurulan İlmi Etüdlер Derneği, nitelikli ilim adamı yetiştirmek, ilmi anlayışı İslam medeniyetinin köklerinden hareketle yeniden yorumlamak ve yeni bir hayat nizamı için gerekli bilgi birikimi oluşturmak üzere çalışmalarına yön vermektedir.

Bu kapsamda olmak üzere İLEM, on iki yıldır, lisans düzeyindeki katılımcılara kendi medeniyetlerinin kadim birikimi ve düşünce mirası yanında çağdaş dünyayı da tanımlarını sağlayan ve onlara bu yönde perspektif katan üç kademedен müteşekkil İLEM Eğitim Programı'nı uygulamaktadır. Bu eğitimle gençlere düşünme, analiz etme ve yöntem becerileri kazandırılarak ilmi üretkenlikleri artırılmakta ve akademik hayata hazırlanmaktadır.

Aynı şekilde, ihtisas düzeyindeki katılımcıların istifade ettiği ve kendi çalışma alanlarında derinleşmelerine imkân sunan; bünyesinde çeşitli *seminer, okuma grupları ve atölye* çalışmalarını barındıran İLEM İhtisas Programı yürütölmektedir. 2014 yılında genişleyen konseptiyle İLEM İhtisas Programı Çalışma Grupları (*Edebiyat, Siyaset, Toplum, Felsefe, Dil ve Edebiyat*) ekseninde yeniden yapılandırılmıştır. Bilgiye ulaşma, bilgiyi bir değerler sistemi etrafında üretme ve paylaşma gibi temel kaygılar Programın temel çerçevesini belirlemektedir. İhtisas Programı ile özellikle sosyal bilimler alanındaki konuların kuşatıcı, külli bir perspektif ve özgün alternatifler sunacak şekilde çalışılması hedeflenmektedir.

Yine ihtisas düzeyinde verilen akademik eğitimlerle katılımcıların bilimsel araştırma yöntemlerine vakıf olmaları ve ilmi-akademik disiplini özümseyerek düşünce üretmelerine imkan sağlanmaktadır.

İLEM, akademik/disipliner hususların yanında çeşitli toplumsal meselelere özgün bir yaklaşımla bakmak ve bu istikamette alternatif çözümler üretmek gayesiyle çeşitli konu başlıkları altında konferans, panel, anma toplantıları ve seminerler düzenlemekte ve bunu kamuoyunun istifadesine sunmaktadır. Bu çerçevede, yürüttüğü çeşitli düzeydeki faaliyetlerin çıktılarını ve diğer akademik çalışmalarını yayına (kitap, dergi, broşür, rapor vs.) dönüştürmektedir. Bu kapsamda altı aylık hakemli bir akademik dergi olan ve uluslararası indekslerce tanınan İnsan ve Toplum dergisi yanında, İLEM Bülten, Proje Kitapları, İLEM Politika Notları ve Araştırma Raporları yayınlanmaktadır.

İlki 2012 yılında Konya'da, ikincisi 2013 yılında Bursa'da gerçekleştirilen Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi'nin (TLÇK) üçüncüsü 15-18 Mayıs 2014 tarihleri arasında Sakarya'da gerçekleştirilecektir. TÜBİTAK ve Serdivan Fikir ve Sanat Akademisi tarafından desteklenen Kongre, Sakarya Üniversitesi ve İlmi Etüdler Derneği (İLEM) iş birliğiyle düzenlenmektedir.

Lisansüstü çalışmalar yapan araştırmacıların, ortak dil ve yöntem geliştirmelerine imkân ve zemin sağlamak, Türkiye'de yaşanan özgün akademik üretim sorununu aşmaya yönelik kuşatıcı yaklaşımları teşvik etmek amacıyla düzenlenen Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi, sosyal bilim çalışmalarında önemli bir boşluğu doldurmaya başlamıştır. Bu çerçevede, genç akademisyenler arasında çok yönlü bir iletişim ve tecrübe aktarımı imkânı oluşturularak çalışmaların zenginleştirilmesi ve bilim dünyasına kazandırılması amaçlanmaktadır. Ayrıca Türkiye'deki lisansüstü çalışmaların niteliğinin artırılması yönünde ortaya konan çabalara katkı sağlamak Kongrenin temel hedefleri arasındadır. Buna göre Kongreye lisansüstü çalışmalarına devam eden veya yüksek lisansını ya da doktorasını son iki yıl içerisinde tamamlamış olan araştırmacılar katılmaktadır.

III. TLÇK, YÖK başkanı Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya'nın "Türkiye'de Yüksek Öğretim ve Genç Akademisyenlerin Yetiştirilmesi" başlıklı konuşmasıyla başlayacaktır. Kongrede; Antropoloji, Edebiyat, Eğitim, Felsefe, İktisat, İlahiyat, İletişim, Mimarlık & Şehircilik, Siyaset Bilimi, Sosyoloji, Tarih ve Uluslararası İlişkiler konu başlıklarına ait toplam 122 bildiri 32 oturumda sunulacaktır.

Elinizdeki bu kitap III. TLÇK kapsamındaki bildiri özetlerinden oluşmaktadır. Kongrenin hazırlık aşamasında sarf edilen yoğun emek ve çabanın ürünü olan bu kitabın hazırlanmasında çalışmalarının özetleriyle katkı sağlayan katılımcılara, emeğini esirgemeyen değerli İLEM üyelerine, Sakarya Üniversitesi Rektörlüğü ve Sosyal Bilimler Enstitüsü yönetimine, Serdivan Fikir ve Sanat Akademisi yöneticilerine teşekkürü bir borç biliriz.

mayıs
perşembe 15

AÇILIŞ PROGRAMI*

15 Mayıs 2014 Perşembe

■ **14:00-14:30 - Açılış Konuşmaları**

Doç. Dr. Bünyamin Bezci, TLÇK Tertip Heyeti Başkanı

Yusuf Alemdar, Serdivan Belediye Başkanı

Yrd. Doç. Dr. Lütfi Sunar, İlmi Etüdler Derneği Başkanı

Prof. Dr. Muzaffer Elmas, Sakarya Üniversitesi Rektörü

■ **14:30-15:30 - Açılış Konferansı**

Türkiye’de Yüksek Öğretim ve Genç Akademisyenlerin Yetiştirilmesi

Prof. Dr. Gökhan Çetinsaya, YÖK Başkanı

■ **16:00-18:00 - Panel**

Türkiye’de Lisansüstü Eğitimin Durumu ve Geleceği

Prof. Dr. Muzaffer Elmas

Prof. Dr. Nihat Erdoğmuş

Yrd. Doç. Dr. Bekir S. Gür

Dr. Yusuf Alpaydın

■ **18:30-21:00 - Sempozyum Gala Yemeği****

* Sakarya Üniversitesi Kültür ve Kongre Merkezi

**Sakarya Üniversitesi Lokali

mayıs
cuma

16

1. Oturum

Yerleşme ve Mesken Sorunu

Oturum Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Murat Şentürk

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon I

09:00-10:40

Yasin Bektaş

Mekansal Ayrışmanın Değişen Niteliği

Canan Koca

*Cendere Vadisi'nin Ekolojik
Planlama Çerçevesinde Değerlendirilmesi*

Özlemnur Ataol Akpınar

*Sınır İncelemesi:
İstinye – İstanbul Örneği*

Mekansal Ayrışmanın Değişen Niteliği

Türkiye’de özellikle 1950’li yıllardan sonra başlayan hızlı kentleşme süreci ve bu göç karşısında yeterli konut arzına sahip olmayan büyük kentler mekânsal ve toplumsal boyutta birçok sorunla karşılaşmıştır. Özellikle Ankara başkent ilan edildikten sonra hızlı kentleşme sürecini yaşamış ve bu süreçte arsa fiyatları hızla yükselmiştir. Ankara’da bu dönemde ucuz arsa ve ucuz kiralık konut bulunması neredeyse imkansızdı. Kente göçle gelen gruplar için kent merkezindeki hazine arazileri önem kazanıyordu. Bu sebeple Ankara’ya göçle gelen ilk grupların yerleşmeye başladığı alanların başında Altındağ Tepesi gelir. Bu bölge Ankara’nın ilk ve en büyük gecekondu bölgelerinden biridir. Gecekondu ilk sahiplerinin 1980’li yıllarda orta sınıflaşma sürecinde bölgeyi terk etmesiyle birlikte bu bölgeye genellikle Doğu Anadolu Bölgesi’nden gelen yeni bir göç dalgası oluşmuştur. Bölge toplumsal ve mekansal boyutta değişime uğramıştır. Günümüzde ise bu bölgede sorunların çözüleceği iddiasıyla yerel ve merkezi yönetim tarafından yoğun bir şekilde kentsel dönüşüm projeleri uygulanmaktadır. Bu çalışma; enformel gelişim gösteren Ankara Altındağ Tepesi Bölgesi’nde göç hareketleri sonucunda oluşan sosyal, ekonomik ve mekansal eşitsizliklerle ortaya çıkan ayrışmalar ve dönüşüm sonrası ortaya çıkan yeni bir ayrışma biçimi üzerinde odaklanmayı amaçlamaktadır. Çalışmada mekansal ayrışma, fiziksel ve toplumsal boyutta olmak üzere iki düzeyde incelenmiştir. Çalışma kapsamında araştırma alanında mahalle ölçeğinde ve kent ölçeğinde derinlemesine görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Bunun sonucunda bölgede ayrışmayı ortaya çıkaran nedenlerin belirlenmesi sağlanmıştır. Ayrıca günümüzde uygulanan kentsel dönüşüm projelerinin yeni bir ayrışma biçimini oluşturduğu yapılan araştırmalarla desteklenmiştir.

Cendere Vadisi'nin Ekolojik Planlama Çerçevesinde Değerlendirilmesi

Doğal ve kültürel özellikleri ile eşsiz öneme sahip olan İstanbul tarihsel süreç içinde farklı sektörler ve onlara bağlı fonksiyonlar yüklenmiştir. 1950'li yıllardan bu yana legal ve illegal girişimlerle İstanbul'un fiziki mekanının jeomorfolojik özellikleri göz ardı edilerek eşik alanları yerleşime açılmıştır. İstanbul'un önemli eşiklerinden biri olan Cendere (Kağıthane) Vadisi, Osmanlı Döneminde mesire alanı olarak kullanılmış ve Cumhuriyet Dönemi'nden sonraki süreçte; askeri ve kamu kuruluşlarına tahsis edilmiştir. 1950'lerden sonra sanayi sektörüne özgü arazi kullanımına gidilmiştir. 1995 sonrasında ise kirlenen ve bozulan vadi çevresi Haliç Projeleri ile geri kazanılmaya çalışılmıştır. Tarihsel süreç içinde farklı kullanımlara ev sahipliği yapan havzanın gelecekteki kullanımına yönelik imar projeleri ile ekolojik değerler göz ardı edilmiştir. Cendere havzası hidrolojik, jeolojik, topoğrafik vb özelliklerinin yanı sıra konumu sebebi ile de yatırımcılar için çekim noktası olmuş ve İstanbul'da yaşanan mekansal değişimler arasında yer almıştır. Günümüzdeki uygulamalar ile vadiye yer alan sanayinin desantralizasyonu çalışmalarına başlansa da sanayi yerine getirilen fonksiyonlar ile ekolojik yapının korunamayacak olması önemli bir sorundur. Çalışmada, İstanbul'un batı yakası geneli, Cendere Havzası ve Cendere Vadisi özelinde mevcut durum analiz edilerek, sorun ve potansiyeller ile mevcut özellikler doğrultusunda ekolojik yapının korunması amacıyla ekolojik planlamaya ilişkin değerlendirme yapılmaktadır.

Sınır İncelemesi: İstinye – İstanbul Örneği

İnsan ve kent arasındaki karşılıklı ilişki ilgi çekicidir ve farklı disiplinlerde birçok çalışmanın konusu olmuştur. Bu çalışmalarda, insanın temel gereksinimlerinden biri olan güven içerisinde özel ilişkilerini sürdürmek için gerekli sınırlı mekânihtiyacı için oluşturulan sınırlar sosyal arka planı ile birlikte incelenmiş ve kent üzerindeki sosyal ve mekânsal etkileri tartışılmıştır. Yapılan inceleme, sınır oluşumlarının hem mekânsal hem de sosyal nedenlerini ortaya çıkarmayı amaçlamaktadır. Bu amaç doğrultusunda, gündelik hayatta sıkça karşılaştığımız –farkında olarak ya da farkında olmadan onunla çevrildiğimiz– sınırların neden ve nasıl oluştuklarına cevap aramak çalışmanın toplumsal boyutunu oluştururken, sınırların fiziksel mekândaki izdüşümlerinin tespit edilmesi, araştırmanın mekânsal boyutunu oluşturmaktadır. Sınırların sosyal ve mekânsal etkileri vardır ve farklı açılardan incelenmesi gerekmektedir. Bu nedenle bu çalışma sınırların oluşmasındaki mekânsal ve sosyal nedenlerle sınırların birey ve toplum üzerindeki pozitif ve negatif etkileri incelemektedir. Teorik altyapı üzerinden sınır incelemesi İstanbul – İstinye semtindeki konut alanları üzerinden haritalama yöntemi ile gerçekleştirilmiştir. Alan çalışması sınırların kentteki gerekliliklerine ve kent mekânındaki yoğun kullanımlarının yarattığı dezavantajlı durumlara ışık tutmaktadır. Dolayısıyla sınır incelemesi sosyal ve mekânsal açıdan sınırların kent mekânı üzerindeki önemini göstermektedir.

2. Oturum

Çağdaş Edebiyat

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Ali Büyükaslan

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon II

09:00-10:40

Samiha Khelifa

Cezayir'in İşgal Döneminde Edebiyat, Estetik ve Tarih

Nuriye Kayar

*Cahit Zarifoğlu'nun Poetikasında
Türk İslam Edebiyatı Geleneğinin Devamı*

Samet Azap

*Metinlerarasılık: Roland Barthes Kuramının
At Metaforu Etrafında Uygulanması*

Pınar Çelik

*Ahmet Mithat Efendi'nin Çengi Yahut Dâniş Çelebi Oyununu
Üstünlük Kuramı ile Okuma Denemesi*

Cezayir'in İşgal Döneminde Edebiyat, Estetik ve Tarih

Tebliğ'de Cezayir'de sömürge ve işgal dönemini bitirme çabalarının ve bağımsızlık mücadelesinin kuvvetli bir şekilde yaşandığı yıllara odaklanan edebiyat eserleri incelenecektir. Mücadele yıllarında Cezayir'de bulunan ve bilfiil bağımsızlık için çaba gösteren edebiyatçıların ve bağımsızlık sürecini Batı dünyasından takip eden edebiyatçıların eserleri ayrı ayrı ele alınacaktır. Cezayir'de Fransız sömürgeciliğine karşı verilen mücadeleyi ve bu mücadelenin içerden ve dışarıdan tasvir edilmiş hallerini edebiyat eserleri üzerinden kavramak, içte ve dışta üretilmiş bu eserler arasındaki farklılıkları tespit etmek çalışmanın öncelikli hedefleri olarak ifade edilebilir. Cezayir için "edebiyat mı tarihe kaynaklık eder, yoksa tarih mi edebiyata?" sorusunun cevabını tartışmak, "tavuk mu yumurtadan çıkar, yumurta mı tavuktan?" sorusundaki eminsizliği beraberinde getirmektedir. Tarih'in edebiyatı beslemesi kaçınılmaz bir durum olarak kendini gösterse de, yaklaşık bir buçuk asır süren Fransız sömürgeciliği döneminde tarihin mi edebiyatı beslediği yoksa edebiyatın mı tarih için sahih bir kaynak teşkil ettiği çalışmanın yanıt aradığı sorudur.

Cahit Zarifoğlu'nun Poetikasında Türk İslam Edebiyatı Geleneğinin Devamı

Türkiye toplumsal tarihi içinde düşündüğümüzde Müslümanların sanat, edebiyat ve düşünce alanında ürünler vererek ifade imkânlarını kullanmaya başlamaları, 1960 sonlarına rastlar. Necip Fazıl ile başlayan, Sezai Karakoç'un daha farklı bir ifade biçimi ile devam ettirdiği Cumhuriyet sonrası İslâmî şiirin son çeyrek yüzyıllık devresine baktığımızda Cahit Zarifoğlu kuşkusuz ilk akla gelenler isimlerden biridir. Büyük Doğu, Diriliş ve Edebiyat'tan sonra yayınlanan Maverâ Dergisi'nde kendine özgü bir çizgide seyreden Cahit Zarifoğlu, '60 sonrası Müslüman kimlikli şiirin –aynı zamanda son dönem Türk şiirinin- önemli bir işaret taşıdır. Cumhuriyet dönemiyle birlikte ivme kazanan gelenekten uzaklaşma ve batı kültürünün etkisiyle birlikte dönüşen Türk edebiyatına, İslamcı şairler eliyle Yeni İslamcılık Akımı içerisinde karşı çıkılmış ve eski İslamî edebiyat geleneği devam ettirilmeye çalışılmıştır. Bu amaç biçimsel bağlamda olmasa da muhteva olarak gerçekleştirilmek istenmiştir. Bu çalışmada modern dönem Türk edebiyatı içerisinde Türk-İslam edebiyatının devamı bağlamında Cahit Zarifoğlu'nun şiirleri ve şiir anlayışı incelenmiştir. Şiirlerindeki imge ve anlama yönelik özellikler değerlendirilmiş, geleneğe sahip çıkma ve devam ettirme arzu ve çabası Zarifoğlu'nun kendi ağzından ve kalemin-den örneklerle göz önüne konulmuştur.

Metinlerarasılık: Roland Barthes Kuramının At Metaforu Etrafında Uygulanması

Metinlerarasılık, temelleri Julia Kristeva tarafından atılan, anlatıların çözümlemesinde kullanılan bir yöntem olarak uygulanma alanı bulmuştur. Kristeva'nın metinlerarası tanımını ileriye taşıyan Roland Barthes *S/Z* adlı yapıtında, "kapalı" metin kavramı yerine "açık" metinden söz eder. Metnin, kendinden önce gelen, onun içerisinden geçen ya da onu aşan izlerden, parçalardan, düzgülerden oluştuğunu kabul eder. Artık metnin bir kendilik olduğu düşüncesi değişmiştir. Diyen Barthes, her metnin bir metinlerarasılık olduğunu, onda farklı düzeylerde az çok tanınabilecek biçimler altında öteki metnin yer aldığını belirterek, her metnin eski alıntılarının yeni bir örgüsü olduğunu söyler. Barthes'in bahsettiği düzgüler sırasıyla: Yorumsal düzgü, simgesel düzgü, anlamsal düzgü, eylemsel düzgü ve kültürel düzgüdür. Ona göre bu düzgüler tüm metinlerde ortaktır. Barthes'in metinlerarası kuramından yola çıkarak İçinde At metaforunun geçtiği dört farklı anlatının izleksel açıdan metinlerarası olarak beş yolla incelenebilirliği sorgulanmaya çalışılmıştır. Bu çalışmanın amacı Metinlerarasılıktaki yöntem sorununa farklı bir bakış açısı kazandırmak ve hikâye ve roman gibi anlatı türlerinde geçen bir kavramdan hareketle eserler arası göndermelere ulaşmaktır.

Ahmet Mithat Efendi'nin Çengi Yahut Dâniş Çelebi Oyununu Üstünlük Kuramı ile Okuma Denemesi

16

Ahmet Mithat Efendi, Tanzimat Dönemi Türk Edebiyatının roman, hikâye ve tiyatro alanlarında eserler veren çok yönlü bir isimdir. Romanları ve hikâyeleri pek çok açıdan incelenen Ahmet Mithat Efendi'nin tiyatro oyunları unutulmuş, edebiyat tarihlerinde birkaç cümle ile geçilmiştir. Bu sebeple bu çalışmada Ahmet Mithat Efendi'nin Çengi romanının ilk bölümünden uyarladığı Çengi Yahut Dâniş Çelebi adlı üç perdelik komedi oyunu incelenecektir. Ahmet Mithat'ın tiyatro oyunlarının yanında tiyatro üzerine kuramsal yazıları da vardır. Batılı tiyatro örneklerinin ilk defa verildiği Tanzimat Dönemi'nde meselelerin kuramsal olarak incelenmesi "tiyatro oyununun" o dönemdeki algısını ve işlevini anlamlandırmayı da sağlamaktadır. Bu sebeple bu çalışmada ilk olarak yazarın tiyatro üzerine düşünceleri tartışılacak ardından Çengi Yahut Dâniş Çelebi adlı oyunu gülme kuramlarından "üstünlük kuramı" ile incelenecektir. Gülme kuramları "neden gülündüğü" sorusuna cevap ararlar. Bu sorunun birden fazla cevabı vardır fakat üstünlük kuramı gülmeyi "gülen kişinin gülünen kişiye kurduğu üstünlük" şeklinde yorumlar. Ahmet Mithat Efendi'nin Çengi Yahut Dâniş Çelebi oyunu ise "üstünlük kuramı" ile okunmaya oldukça müsaittir çünkü oyunda iki farklı düzlemde "üstünlük"ten söz edilebilir. Bunlardan ilki oyun kişilerinin birbirlerine kurdukları üstünlük, ikincisi ise okuyucu/izleyicinin oyun kişilerine karşı kurduğu üstünlüktür. Bu inceleme sonucunda oyunun "komik" olmasının sebebinin bu üstünlükler olduğu ortaya çıkarılacak ve Ahmet Mithat Efendi'nin şimdiki kadar göz ardı edilen bir eseri incelenmiş olacaktır.

3. Oturum

Osmanlı Tarihi

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Teyfur Erdoğan

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon III

09:00-10:40

Erman Yanık, Burcu Önel

Geçmişin Sessiz Tanıkları: Eski ve Orta Çağ'da Sağır-Dilsiz Olmak

Beyza Korkmaz

*Son Dönem Osmanlı Mütefekkirlerinin
Terakki ve Muasırlaşmaya Bakışları - Kılıçzade Hakkı, Filibeli Ahmed Hilmi ve
Ahmet Ağaoğlu'nun Yazılarının Değerlendirmesi*

Hazal Duran

Bir Ermeni Aydınının Gözünden 2. Meşrutiyet Dönemi Osmanlı Meclisi

İbrahim Akkurt

Şeyhülislam Hasan Hayrullah Efendi'nin Hayatı ve Siyasi Faaliyetleri

Geçmişin Sessiz Tanıkları: Eski ve Orta Çağda Sağır-Dilsiz Olmak

Eski ve Orta Çağ toplumlarının herhangi birinde, sadece gözleriyle sessiz bir dünyayı anlamaya çalışan ve konuşamayan bireyler neler hissetmiş, gündelik hayatta diğer insanlarla anlaşabilmek ve başlarından geçen olayları anlatabilmek için hangi iletişim yöntemlerini kullanmış olabilirler? Sözlü iletişimin başrol oynadığı bir dünyada, duymayan ve konuşamayan bir insanın toplumdaki değeri nedir? Eski ve Orta Çağ toplumlarında sağır ve dilsiz bir çocuğa sahip olmak aileleri nasıl etkilemiştir? Sağırlık bir lanet midir? Genel olarak işitme problemlerine karşı hangi tedavi yöntemleri kullanılmıştır? Daha önce üzerinde çok fazla durulmayan bu tarz soruların yanıtlarını bulmak amacıyla yapılmış bu çalışmadaki temel amaç, antik ve modern kaynaklar ışığında, sağırlık ve sağırlığın tedavi yöntemleri hakkında genel bir çıkarımda bulunmaktır. Eski ve Orta Çağda yaşamış sağır ve dilsiz insanlardan; işitme problemini aşmak için medet umulan dini, tıbbi ya da mucizevi her türlü yöntem ve olaydan bahseden çeşitli kaynakların bir araya getirilmeye çalışıldığı bu araştırmanın bir diğer amacı da sağır insanların tarihi üzerine yapılan ve bundan sonra yapılacak olan akademik çalışmalara katkı sağlamaktır.

Son Dönem Osmanlı Mütefekkirlerinin Terakki ve Muasırlaşmaya Bakışları - Kılıczade Hakkı, Filibeli Ahmed Hilmi ve Ahmet Ağaoğlu'nun Yazılarının Değerlendirmesi

19. yüzyıl tüm dünyada hızlı bir değişimin yaşandığı ve etkilerinin derinden hissedildiği bir dönem olmuştur. Osmanlı'nın ekonomik, siyasi ve toplumsal açılardan buhranlı geçen bu son dönemindeki hissiyat pek çok şeyi olduğu gibi şüphesiz dönemin düşünürlerini de oldukça etkilemiştir. Uzun 19. yüzyılda, özellikle II. Meşrutiyet'ten sonra Osmanlı düşünce dünyasında neler olduğunu incelemek bize, düşünürler ve onların algıları üzerinden bir dönem okuması yapma imkanı verir. Bu dönemde Batıcılık, İslamcılık ve Türkçülük olarak öne çıkan üç ana akım vardır. Üç akımın da ortak özelliği; çağdaşlarına nazaran geride kalan ve ağır yenilgilerle sarsılan Osmanlı Devleti'ni bulunduğu kötü gidişattan kurtarmanın ve ileri bir seviyeye taşımanın yollarını arayış içerisinde olmalarıdır. Bu bağlamda çeşitli gazete ve dergilerde yazılar yazan düşünürlerin, her zaman doğrudan olmasa da dolaylı olarak, üzerine en çok fikir beyan ettikleri konu terakki ve terakkiyle doğrudan bağlantılı görülen muasırlaşmadır. Bu çalışmanın amacı bu üç farklı akımın öne çıkan üç temsilcisinin terakki ve muasırlaşma algılarını ve sundukları çözüm önerilerini incelemektir. Çalışmada görüşleri incelenecek üç akımın temsilcisi olan mütefekkirler Kılıczade Hakkı, Filibeli Ahmed Hilmi ve Ahmet Ağaoğlu'dur. Bu üç düşünürün, nasıl terakki edileceğine ve muasır bir devlet olunacağına dair fikirleri zaman zaman ortak noktalarda birleşse de zaman zaman birbirleriyle ters düşecek kadar ayrılmıştır.

Bir Ermeni Aydınının Gözünden 2. Meşrutiyet Dönemi Osmanlı Meclisi

Bu çalışmada Krikor Zohrab'ın siyasi ve tarihi kişiliği üzerinde durulacaktır. Ermeni bir yazar, hukukçu ve politikacı olan Krikor Zohrab; 2. Meşrutiyet döneminde Osmanlı Parlamantosunda milletvekili olarak görev yapmıştır. Politik meselelerin yanı sıra sosyal meselelerle de oldukça ilgili olan Zohrab'ın o dönem Osmanlı Meclisi'nde yaşanan zina tartışmasındaki sözleri dikkat çekicidir. Bütün bu özelliklerinin yanı sıra, Zohrab'ı incelenmeye değer kılan en büyük nedenlerden birisi; Meclis'te sıkça söz alarak yaptığı konuşmalardaki Osmanlı'nın geleceği, savaşlar ve Ermeni isyanları hakkındaki görüşleridir. Bu tartışmalarda büyük bir cesaretle söz alan ve Devlet'in kurtuluşunun tek yolunu Osmanlıcılık idealinde gören Zohrab, bir anlamda bu fikrin Ermeni vekiller arasındaki savunucusu olarak adlandırılabilir. Fakat Zohrab'ın ölümü, bir anlamda Osmanlıcılık fikrinin de ölümü gibidir. Bu çalışmada, Krikor Zohrab'ın tarihi ve politik kişiliğinin üzerinde durarak onun İttihat ve Terakki yöneticileriyle ve çok yakın olduğu, hatta sürgün edilmesinden önceki gece Pera'daki Şark Kulübü (*Cercle d'Orient*)'nde iskambil oynadığı Talat Paşa ile çatışmasının nedenleri üzerinde duracağım.

Şeyhülislam Hasan Hayrullah Efendi'nin Hayatı ve Siyasi Faaliyetleri

Siyasi tarih alanında biyografik çalışmaların tarih ilmine katkıları şüphesiz çok önemlidir. Hasan Hayrullah Efendi, modern anlamdaki askeri darbelerin ilki sayılan 30 Mayıs 1876 darbesine Şeyhülislam olarak destek vermiştir. O dönem siyasetine etki eden Hayrullah Efendi'nin vazifesi esnasındaki siyasi faaliyetleri, 30 Mayıs 1876 darbesini incelerken daha geniş bir çerçeveden bakmamızı sağlayacaktır. Hasan Hayrullah Efendi; ilmiye alanında farklı vazifelerde bulunmuş, Sultan Abdülaziz'in Mısır ve Avrupa Seyahatlerinde padişah imamı olarak yer almıştır. Padişahın Avrupa Seyahatinde Fransa kiliselerinin en yüksek ruhani lideri olan Papa'nın Paris arşvekinini makamında ziyaret ederek "Müslüman din adamı vasfıyla Hristiyan din adamlarını makamlarında ziyaret eden" ilk kişi olmuştur. Bu olay İngiliz ve Fransız basınında "Türkiye'de tolerans devri başladı" başlığı ile yer almıştır. Sultan Abdülaziz'in ölümünün aydınlatılması için yazılan şer'i ilamı Hüseyin Avni Paşa'nın isteği doğrultusunda intihar etti şeklinde yazarak Abdülaziz'in ölümünün aydınlatılmasını engellemiştir. Şeyhülharem olarak Medine'de bulunduğu sırada Sultan Abdülaziz'in ölümünü araştıran Yıldız Mahkemelerinde ismi geçmesinden dolayı padişah iradesi ile tutuklanıp Taif Kalesinde yargılanmadan 17 yıl hapis yatmış ve orada vefat etmiştir.

4. Oturum

Siyaset Felsefesi

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Bünyamin Bezci

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon IV

09:00-10:40

Erdal Kurğan

İbn Haldun'da İnsan Doğası ve Akademik Yanılsama: Fitrat

S. Püren Mutlutürk Meral

*Kadın ve Misafirperverlik İlişkisi Üzerinden
Kadının Kamusal Alandaki Durumu*

Zeliha Dişçi

*Foucault ile Freud Arasında Bir Müdahale:
Toplumsal Düzenlemeleri Açıklamada Judith Butler'in
Melankoli Analizleri Üzerine*

İbn Haldun’da İnsan Doğası ve Akademik Yanılsama: Fitrat

İnsan, yeryüzünde nasıl bir hayat yaşamaktadır? İnsanın kendini ontolojik olarak gerçekleştirmesi nasıl mümkündür? Toplum ya da toplumsal biraradalık insan için olmazsa olmazlardan mıdır? İnsan teki ya da ‘birey’ ‘öteki’ insanlar olmadan varlığını mümkün kılabilir mi? Bu ve benzeri birçok soru sosyal bilimcilerin ve felsefecilerin temel meseleleri olagelmıştır ve olmaya da devam etmektedir/edecektir. Peki, İbni Haldun XIV. yüzyılda yaşamış bir toplum bilimci olarak bu meseleyi nasıl değerlendirmektedir? Tüm bu sorular İbni Haldun tarafından, doğası ‘fitrat’ olarak tanımlanan insan eylemleri olarak cevaplanmaktadır. İnsanın varoluşsal bir zorunluluk olarak toplumsallaştığını bildiren İbni Haldun, bu toplumsallığı deterministik bir şekilde bedevi olandan hadari/kentli olana doğru götürmekte ve insanın toplumsallığının tezahürü olarak kavramsallaştırdığı umranı hem bedevi hem de hadari olana teşmil etmektedir. Ancak İbni Haldun’un fitrat anlayışını tam kavramadan yapılan ya da önceden inşa edilmiş teorik yapıya uydurmak için teleolojik yapılan İbni Haldun okumaları düşünürün anlatmak istediğinin çok uzağına tekabül etmektedir. Mezku hatayı bilhassa akademik çalışmalarda görmek mümkün. Zira her akademisyenin bilgiyi hâsil ederken kullandığı metodolojinin karakteristik olarak buna sebep olabilecek zaviyeleri mevcuttur. Bu alışma, bahse konu edilen usulî hataların akademik yanılsamaya neden olduğunu ve bunun da araştırmacıyı düşünürün meramını anlamaktan uzak bir noktaya götürdüğünü göstermeye çalışmaktadır.

Kadın ve Misafirperverlik İlişkisi Üzerinden Kadının Kamusal Alandaki Durumu

24

Bu çalışmada, misafirperverlik kavramının felsefi anlamdaki açılımı üzerinden, kadın ile ilişkili kurularak kadının kamusal alandaki “varoluşu” sorgulanmaya çalışılmıştır. Bunun için öncelikle misafirperverlik kavramının felsefi olarak çözümlemesini yapan teorisyenler üzerinde durularak, teorik bir alt yapı çerçevesi çizilmiştir. Bu teorik çerçevede, kavramın nasıl tanımlandığı, sınırlarının neler olduğu, farklı boyutlarının nasıl çizilebildiği üzerinde durulmuştur. Kavramın kadın ile ilişkilendirilmesinde ise öncelikle referans olarak kullanılan teorisyenlerin kavramla ilişki kurdukları kadın meselesi ve buna örnek gösterilebilecek çeşitli olaylar üzerinde durulmuş; devamında ise feminist teoriye sonradan da olsa dahil edilebilen bir teorisyenin bakış açısı ve geliştirdiği kavramlar üzerinde durulmuştur. Bu noktada çalışma dahilindeki bakış açısının kadının etkinliğinin, özellikle devlet politikaları aracılığıyla ile, özel alanla sınırlandırılması üzerine olduğunun ve bunun bir toplumsal cinsiyet meselesi dahilinde ele alındığının üzerinde önemle durulmalıdır. Bu noktadan hareketle de çalışmanın temel sorunsalı olan, kadının kamusal alanda, tanımlandığı şekliyle, “misafir” olup olmadığı üzerinde durulmuştur. Misafirperverlik kavramının yaygın olan türünün ve sınırlarının dikkate alınmasıyla, kadının özel alanla sınırlandırılması ilişkilendirilmiş ve böylece sonuç olarak, ele alınan kriterler ve sınırlar çerçevesinde, kadının kamusal alanda misafir konumunda olduğuna kanaat getirilmiştir.

Foucault ile Freud Arasında Bir Müdahale: Toplumsal Düzenlemeleri Açıklamada Judith Butler'ın Melankoli Analizleri Üzerine

Çağdaş Feminist kuramın radikal düşünürlerinden birisi olan Judith Butler, metnlerinde gerçekleştirdiği tartışmalarla hem feminizmi kendi içinden radikal-yaratıcı bir şekilde eleştiriye tabi tutmakta hem de bu eleştiri ve soruşturmaları aracılığıyla feminizmi aşan, daha genel bir politik perspektif ortaya koymaktadır. «İktidarın Psişik Yaşamı», «Cinsiyet Belası» gibi birtakım eserleri bulunan Butler, politik düşüncesi üzerinden bu çalışmada ele alınacaktır. Özellikle İktidarın Psişik Yaşamı'nda geliştirdiği sorgulamalar esas alınarak, toplumsal düzenlemelerin işleyiş biçimine ilişkin düşünceleri üzerinde durulacaktır. Butler, toplumsal düzenlemelerin işleyiş biçimini düşünürken Michel Foucault'nun iktidar analizlerini incelemekte ve onları soykütüğe tabi tutarak eleştirmektedir. Foucault'nun iktidar analizlerini değerlendiren Butler, toplumsalın işleyiş biçimiyle öznenin var oluş biçimi üzerinde düşünür. Bu noktada tartışmaya girdiği Freud'un melankoli analizleriyle birlikte özneyi ele alır. İşte bu çalışmada da Butler'ın politik düşüncesinde öznenin fail biçimine nasıl geldiği melankoli fikriyle birlikte ortaya koyularak, bu durumun toplumsal düzenlemelerle olan bağı üzerinde durulacaktır. Zira bu düzenlemeler, yasaklar ve sınırlar üzerinden işleyip, öznelere var olmasının bedeli olarak bir şeyleri sürekli dışarıda bırakır. Oysa Butler, melankoli analiziyle birlikte yasaların dışarıya bıraktığı şeylerin öznelere "kayıp" olarak nasıl içerildiğini göstererek, aynı kaybın toplumsalın özdeşliklere dayanan mantığını kesintiye uğratmadaki rolü ve özneleşme biçimleri üzerine düşünmemizi sağlar.

5. Oturum

Türkiye’de Mekânsal Politikalar

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Alev Erkilet

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon I

11:00-12:40

Adem Sakarya

Türkiye’deki Kentsel Kademelenme Üzerine Bir İnceleme

Rumeysa Çavuş

*Kentin Arterleri: Çalışan Nüfusun Merkezden
Tahliyesi Üzerine Düşünmek*

Tuba Sarı

*Sınır(sız)-Yer(sız)-Mekân(sız):
İstanbul Kara Surlarının Kentsel Dokudaki Temsil Sorunsalına İlişkin Bir Okuma*

Türkiye’deki Kentsel Kademelenme Üzerine Bir İnceleme

Kentsel kademelenme kavramı ekonomi ile coğrafyanın kesiştiği noktada ortaya çıkmaktadır. Bu kavram ile ilgili ortaya konulan teoriler neo-klasik ve liberal olmak üzere iki farklı dönem çerçevesinde incelenebilir. Kademelenmeyi ortaya koyan önemli etkenlerden biri olan yerleşmeler arası ilişkiler genel olarak insan ve yük akımları ile sağlanmaktadır. Günümüzde yerleşmeler arası yük akımları ise en açık bir şekilde lojistik sektörü aracılığı ile gerçekleşmektedir. Lojistik firmaları yük akımlarının etkin bir şekilde gerçekleştirilmesi için yapısında merkez ve etki alanı kavramları olan dağıtım ağlarına sahiptirler. Türkiye’de kademelenme kavramı ise yapılan bölgeleme çalışmaları sonucunda elde edilmiştir. Ancak günümüzde Türkiye’de geçerli yapı AB uyum sürecinde oluşturulan Düzey 2’dir. Düzey 2 sahip olduğu bölge merkezi ve bu merkezin etki alanı ile kentsel kademelenmeyi oluşturmaktadır. Türkiye’de kentsel kademelenme aynı zamanda ülkede faaliyet gösteren üçüncü parti lojistik firmaları dağıtım ağlarında da ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda Türkiye’de mevcut durumda kentsel kademelenme ile ilgili Düzey 2 yapısı ve üçüncü parti lojistik firmalarının dağıtım ağı yapıları bulunmaktadır. Ancak bu yapıların kademelenme kuramlarına uygun olup olmadığı belirli değildir. Bu nedenle bu çalışmada Türkiye’de kentsel kademelenme ile ilgili olan mevcut kademelenme yapısı ve lojistik firmaları dağıtım ağlarının kademelenme teorileri bağlamında incelemeleri yapılmış ve Düzey 2 yapısı ile lojistik firmalarının dağıtım ağları arasındaki benzerlikler aranmıştır.

Kentin Arterleri: Çalışan Nüfusun Merkezden Tahliyesi Üzerine Düşünmek

Bu makale; İstanbul özelinde kent içi ulaşım imkânlarına dair yürütülen projeler ve bu projeler ile eşanlı olarak devam eden, kentsel dönüşüm ve çeperde oluşan ‘ucuz’ yeni konutların, cazibe mekânı oluş serüvenini ve çalışan nüfusun “çeperin de çeperine” göçünü incelemektedir. İnceleme alanı olarak İstanbul’un çeperinde bulunan konut alanlarını popüler kılan ulaşım ağlarına odaklanılacaktır. Bu odaklanma; çalışan nüfusun merkezden tahliyesi üzerinden, konut alanlarının inşası ile kentin ayrışmasına dikkat çekecektir. Çalışmanın tahliye araçları olarak belirlediği, özellikle raylı ulaşım araçları olacaktır. Kentin çeperinden merkeze doğru ya da merkezden çepere doğru oluşan hareket; çalışan nüfus, konut alanları ve kentsel ayrışma bağlamında tartışılacaktır. Ayrıca bu çalışma kentte ev sahibi olma söylemi ve kentsel politikalar ile bunun mümkünliğini içermektedir. Yine bu çalışma; çalışan nüfusun benzer söylemler ile ulaşım kolaylığı vaatleriyle nasıl da kentin çeperine yığıldığını göstermektedir. Bu bağlamdan hareketle yer alan tartışmalar, farklı teorik bakışların yanı sıra görsel materyaller ve birebir mülakatlar ile desteklenecektir.

Sınır(sız)-Yer(siz)-Mekân(sız): İstanbul Kara Surlarının Kentsel Dokudaki Temsil Sorunsalına İlişkin Bir Okuma

Byzation, Constantinopolis ve İstanbul olmak üzere farklı tarihsel katmanları bünyesinde barındıran şehrin en önemli yapılarından biri de Marmara denizinden Haliç'e uzanan kara surlarıdır. Kentin sınırları olarak anılan kara surlarının Osmanlı döneminde İstanbul'un fethinden sonra asıl kullanım amacı değişmiştir. Kara surları artık İstanbul'un korunması amacıyla kullanılan sınır kavramından uzaklaşmıştır. Bugün bu sınırlar tarihi yarımada ve sanayileşme sonrası oluşan kentsel yerleşim alanı arasında ciddi ayrımlar meydana getirmiştir. Tasarım-anlam ilişkileri bağlamında ele alındığında; kara surlarının kentsel dokuda temsil ettiği sınır ve yer kavramından uzaklaşarak atıl boşluklara ve mekânlara dönüştüğü gözlemlenmiştir. Bu çalışma kentsel yoğunluğun diğer bölgelere göre daha fazla olduğu yerde konumlanan Yedikule'den Topkapı'ya kadar uzanan kara surlarını mercek altına almıştır. Araştırma alanı literatürde yer alan bilgiler dışında haritalar ve fotoğraflar yardımıyla incelenmiştir. Sonuç olarak, İstanbul kara surları kentsel ölçekte kimlik ve yabancılaşma gibi birtakım sorunların görülmeye başlandığı ara mekânlara dönüşmeye başlamıştır. Bu açıdan, bildiri bu sınırların güncel durumunu yansıtan potansiyel kullanımına ve taşıdığı zorluklara değinmeyi hedeflemektedir. Farklı fonksiyonların gelişigüzel yerleşimine bağlı olarak, surlar boyunca bazı tanımsız mekânlar oluştuğu gözlemlenmiştir. Surların yanlış kullanımını önlemek için mevcut kentsel dokunun orada yaşayan sakinlerin yeni ihtiyaçlarına uygun olarak değerlendirilmesi öneri olarak sunulmuştur.

6. Oturum

Sosyoloji ve Din

Oturum Başkanı: Doç. Dr. İsmail Hıra

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon II

11:00-12:40

Sümeýra Ünalın Turan

Resmî Kurumlarda Çalışan Dindar Kadınların Sosyal Hayatta ve İş Hayatında Dini Uygulama Konusunda Karşılaştıkları Zorluklar

Anar Gafarov

Çağdaşlaşma Döneminden İtibaren Azerbaycan'da Dini Kimliğin Oluşumunda Dış Etkenler ve Devlet-Din İlişkisi

Doğın Subaşıoğlu

Andre Gunder Frank: Tarih ve Sistemin "Tek"liği Üzerine Bir Çalışma

Esra Sözalınaz

Sömürge Sonrası Malezya'da İslami Hareketler: Müslüman Öğrenci Gruplarının İncelenmesi

Resmî Kurumlarda Çalışan Dindar Kadınların Sosyal Hayatta ve İş Hayatında Dini Uygulama Konusunda Karşılaştıkları Zorluklar

Türkiye’de 1980’li yıllara gelinceye kadar “çalışma hayatında kadın” dendiği zaman, da-
ima Batılı normları ölçü alan, modern giyimli çağdaş kadınlar akla gelmiştir. Pozitivist
paradigmanın hâkim olduğu Türkiye’de, geri kalış sebebi sayılarak ötelenen din, kamu-
sal arenadan uzaklaştırılarak vicdanlara hapsedilmiştir. 80’li yıllarda çeşitli eylemlerle
başörtülü olarak üniversite okumanın mücadelesini veren kız öğrenciler, dinin vicdan-
lardan meydanlara çıkmasının sembolü olarak algılanmışlardır. 90’lı yıllarda kamusal
alanda “dindar” kimliği taşıyan kadınlardan da söz edilmeye başlanmıştır. Başörtülü
olarak üniversite okumak ve kamusal alanda yer almak isteyen dindar genç kız ve ka-
dınlar hakkında sınırlı sayıda da olsa “başörtüsü” eksenli çalışmalar yapılmıştır. Ancak
seküler bir biçimde inşa edilen kamusal alanda dindar kimlikleriyle azınlık olarak yer
alan kadınların çalışma hayatına girdikten sonra yaşadıkları zorluklar yeteri kadar ele
alınmamıştır. Çeşitli meslek dallarına mensup başı örtülü/açık dindar kadınlarla yapı-
lan derinlemesine mülakatlara dayanılarak hazırlanan çalışmamız, bu eksiğe ayna tutma
iddiası taşımakta; sadece başörtüsü yasağıyla ilgili yaşanan zorlukları değil işyerlerinde
temel dini ibadetleri yerine getirme ve sosyal hayatta dindar bir hayat sürme konusun-
da karşılaşılan zorlukları da ortaya koymayı hedeflemektedir. Çalışmamızda öncelikle
Türkiye’de dindar kadınların çalışma hayatına dahil oluş süreci ele alınacak, sonrasında
çalışma hayatında yer alan dindar kadınların iş hayatında ve sosyal hayatta dini uygula-
ma konusunda yaşadıkları zorluklara yer verilecektir.

Çağdaşlaşma Döneminden İtibaren Azərbaycan`da Dînî Kimliğin Oluşumunda Dış Etkenler ve Devlet-Din İlişkisi

32

Azerbaycan için Sovyetlerin yıkılması ile yeni dünya düzenine ayak uydurması diye bilinen çağdaşlık süreci ekonomik, politik ve kültürel açıdan olmakla birlikte dinî değerler ve onların eğitimi açısından da değişim sürecinin başlangıcı olmuştur. Bu değişim sürecinin yansımaları ilk olarak milli kimlik ve kişilik üzerinde etkili olarak, düşünce biçiminden kılık kıyafete, tavır ve davranış biçiminden eğitime kadar hayatın çeşitli safhalarında görülebilir. Uzun yıllar Sovyetler'in baskısı altında olmasına rağmen –ki bu süreci Ruslaştırma ve Hristiyanlaştırma olarak da adlandırabiliriz- rejime karşı kendini koruma içgüdüğü ile özellikle dini ritüelleri ve vecibeleri yerine yetirme yasağı olduğu bir dönemde bunu kültürel boyuta taşımakla muhafaza etmekte başarılı olan Azerbaycan toplumu dinî inanç, norm ve sembollerini bağımsızlıkla gelen çağdaşlaşma sürecine kadar muhafaza etmiştir. Böylece Azerbaycan`da dinî değerlerin geleneksel kültürde önemli dercede mevkîni koruduğunu söylemek mümkündür. Ayrıca Azerbaycan`da dinî kimliğin oluşumu ve şekillenmesinin çok karmaşık bir süreç geçirdiyini de özellikle belirtmemiz gerekmektedir. Bu sürecin iyice anlaşılması için meseleyi Komünist Partisi genel sekreteri Garboçovun glasnost politikalarını uyguladığı dönemden itibaren inceleyip, din politikasına ilişkin gelişme ve değişimlerin felsefi ve sosyolojik açıdan değerlendirmenin uygun olacağını düşünüyoruz.

Andre Gunder Frank: Tarih ve Sistemin “Tek”liği Üzerine Bir Çalışma

A. Gunder Frank (1929-2005), 1960’lı yılların Latin Amerika’sındaki ekonomik süreçlere ve gelişmelere dair belirlemeleri ile başlayan eleştirel görüşünü yaşamı boyunca sürdürmüş bir düşünürdür. “Azgelişmişliğin gelişmişliği” nitelemesiyle, dünya ekonomisinin işleyişine dair eleştirel bir tavır takınan Frank, 1974’lü yıllardan sonra I. Wallerstein’in “modern dünya-sistem”i ile ilgilenmeye başlamış ve araştırmalarını bu doğrultuda sürdürmüştür. Başlarda Wallerstein ve Frank –başka bazı isimler ile birlikte- modern dünya sistemi üzerine benzer fikirlere sahiptir. Ancak daha sonrasında Frank’ın Wallerstein’e yönelttiği “sermaye kesintisizliğinin beş binyıllık bir tarihi olamaz mı?” sorusu ile çalışmaları farklılık kazanmıştır. Özellikle 1990’lı yılların başından itibaren Wallerstein ile görüş ayrılığına düşen Frank, 1993 yılında yayınlanan *“The World System: Five Hundred Years or Five Thousand?”* derlemesi ile net bir biçimde analiz çerçevesini değiştirmiştir. Frank için bu yeni belirlemelerden sonra tarih ve sistem yekpare bir bütün olarak “dünya sistemi”ni anlatmaktadır. Dünya sisteminden hareketle hazırladığı analizlerinde, sermayenin yüzyıllar boyunca nasıl bir yol izlediğinin altını çizmektedir. Bu durumu anlatabilmek adına ilk olarak kavramsal anlamda yeni bir çerçeve sunmaya çalışır Frank: “farklılık içerisinde birlik”. Çalışmada Frank’ın, özellikle hegemonyanın sermaye birikimince nasıl yön değiştirdiğine dair düşünceleri “dünya sistemleri analizi”nden farklılaşan açıklamalar ile birlikte yer almakta ve Frank’ın görüşleri eleştirel bir mesafeden tartışılmaktadır.

Sömürge Sonrası Malezya’da İslami Hareketler: Müslüman Öğrenci Gruplarının İncelenmesi

Bu araştırma, Malezya’nın önde gelen İslami gençlik hareketlerinden Müslüman Gençlik Hareketi, Daru’l-Erkam Hareketi ve Tebliğ Grupları’nı 1957 sömürge sonrası İslami uyanış hareketleri açısından ele alacaktır. Malezya, Asya’daki Müslüman toplumlar arasında, modern dönemde İslam’a yaklaşımları ve devlet etkisini üzerinde taşıyan İslamlaşma/ihya faaliyetleri bakımından önemli bir yere sahiptir. Günümüzde Asya Müslümanları, İslam dünyasının %49.7’sini teşkil etmelerine rağmen (Esposito, 2007), İslam dünyası tasavvurunun maalesef periferisinde kalmakta ve tarihsel tecrübe ve birikimleri genel İslam dünyası tarafından paylaşılamamaktadır. Asyalı Müslümanlar, klasik İslam coğrafyasının aksine çok daha çeşitli etnik gruplar, tek tanrılı olmayan din ve felsefelerle iç içe yaşayagelmişlerdir. Buradaki Müslümanlar bir yandan bölgenin heterojen yapısından etkilenirken, bir yandan da İslam dünyasının diğer bölgeleriyle iletişimlerini sürdürmektedirler. Tüm bu karmaşıklığa ilave olarak, Asya Müslümanları diğer tüm sömürge geçmişine sahip ülkeler gibi Batılı siyasi ve ahlaki değerlerden de ciddi bir şekilde etkilenmişlerdir. Bütün bu etkileri kendinde taşıyan Asya Müslümanlarının, İslami anlayış ve yaşayışlarında kendilerine ait özgüllüklerin olması kaçınılmazdır. Malezya, bu çok uluslu, çok dinli, yoğun sömürge kültürüne maruz kalmış ve dünyanın en kalabalık İslam coğrafyasında çok farklı bir konumda bulunmaktadır. Bu yüzden Malezya’daki İslami grupların tüm bu dini, sosyal ve tarihsel karmaşıklığa İslami uyanış çerçevesinde ne tür cevaplar aradıkları ve çözüm önerileri sundukları, sadece bölge için değil tüm İslam dünyasının modern varoluşunu anlamak açısından incelenmeyi hak etmektedir. İşte bu çalışma sömürge sonrasında yaşanan bu İslami uyanış hareketinin en etkin ve heyecanlı unsurlarından olan üniversite öğrencilerini ele alıp, onların yaşadıkları değişimi, Müslüman halkla olan etkileşimlerini ve onların üzerindeki dönüştürücü etkilerini yukarıda isimleri geçen gruplar çerçevesinde ele alacaktır.

7. Oturum

İlahiyat

Oturum Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Eldar Hasanov

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon III

11:00-12:40

Hilal Çifci

Mircea Eliade ve İslamiyet'e Yaklaşımı

Sema Ülkü

Dinlerin Muhasebe Bilimi Üzerindeki Etkileri

Esra Çifci

Teori ve Pratik Arasında Theravada Budizm'inde Şiddet ve Terör:

Myanmar/Burma ve Sri Lanka Örneği

Ayşegül Mete

Hindistanlı Bir Süfi: Tâceddîn B. Zekeriyâ, Yolu ve Görüşleri

Mircea Eliade ve İslamiyet'e Yaklaşımı

Dinler tarihinin gelişmesinde önemli katkıları bulunan ve bu alanın önde gelen isimlerinden olan Mircea Eliade, dinleri başarılı bir şekilde incelemiş, bu disiplinine yön verecek çalışmalarda bulunmuştur. Arkaik dinlerden modern çağdakilere kadar geniş bir din yelpazesi içerisinde çalışmalarını yürütmüştür. Dinleri pek çok kitabında farklı şekillerde değerlendiren Eliade'nin semavi dinlerden olan İslamiyet'e sadece *Dinsel İnançlar ve Düşünceler Tarihi* adlı kitabının üçüncü cildinde (Muhammed'den Reform Çağına) yer vermiş olması dikkat çekicidir. Dinleri ele alırken mukayese ve fenomenolojik olarak yaklaşan ve objektifliğini genellikle korumaya gayret eden Eliade'nin İslam dinine olan yaklaşımı genel tutumundan farklılık göstermekte, oryantalizme yakınlık arz eder niteliktedir. Çalışmamızda Eliade'nin İslam dinine yönelik tutumunu eserinden seçtiğimiz örnekler üzerinden inceleyeceğiz. Nesnel ve öznel yaklaşımlarını değerlendirecek, verdiği bilgileri İslami kaynaklarla mukayese ederek ele alacağız. Ayrıca kullandığı kaynakları ve düşünce tarzını değerlendireceğiz.

Dinlerin Muhasebe Bilimi Üzerindeki Etkileri

İşletmeler, sürekli büyüyen ve karmaşıklaşan yapıları dikkate alındığında idare edilmele-ri gün geçtikçe zorlaşan, yoğun rekabet ortamında varlıklarını sürdürebilmek için güncel bilgilere ihtiyaç duyan organizasyonlardır. İşletmelerin ihtiyaç duydukları bilgiler, muha-sebe verileri tarafından karşılanmaktadır. Muhasebe verileri sayesinde işletmeler, kendi bünyelerinde ve dış çevrelerinde meydana gelenleri izleyebilirler, durum tespiti yapabi-lirler, risklere karşı önlem alabilirler ve geleceklerini programlayabilirler. Bu bağlamda işletmelerin elde ettikleri muhasebe verileri ne kadar doğru ve güvenilir ise, işletmelerin yönetim kademelerindeki kişilerin işletme için çizeceği rotanın takip edilebilmesi de o derece mümkün olacaktır. Muhasebe verileri ilk bakışta sayısal değerlerden oluşan me-kanik bir kaç tabloda ibaret gibi görülebilir. Fakat mevcut sayısal değerleri bir araya getirenler ve bu değerler ışığında analizler yapacak olanlar bireylerdir. Bireylerin içinde bulundukları kültürel yapı onların oluşturdukları muhasebe verilerini veya muhasebe verileri ışığında aldıkları kararları etkileyecektir. Kültürü oluşturan pek çok unsur vardır, din de bunlardan biridir ve toplumun yapısını şekillendirmektedir. En önemli toplumsal ilişki biçimlerinden biri olan ekonominin din ile etkileşmediğini düşünmek yanlış ola-caktır. Ekonomik aktörlerden olan işletmelerin dili olarak kabul edilen muhasebe disip-lininin de dinlerden etkilenmiş olacağı açıktır. Bu çalışmada dinlerin muhasebe disiplini-nin oluşumuna muhtemel etkileri ortaya konmaya çalışılacaktır.

Teori ve Pratik Arasında Theravada Budizm’inde Şiddet ve Terör: Myanmar/Burma ve Sri Lanka rneğİ

Bariş dini olarak da bilinen Budizm’in, son yirmi yıldır şiddet olayları ile anılması, Budizm ve şiddet ilişkisini yeniden incelemeyi gerekli kılmıştır. Budda’nın “hiçbir canlıya zarar vermeyeceksin/ahimsa” ilkesine rağmen, apokrif metinlere sahip olmadığını iddia eden ve Budizm’in temel kaynaklarına dönüşü temsilcisi niteliğindeki Theravada mezhebine mensup Budist ülkelerde, son yıllarda rahipler öncülüğünde gerçekleştirilen etnik ve dini çatışmalar, şiddet ve terör olaylarının hangi dini gerekçelere dayandırıldığı konusunda merak uyandırmıştır. Bu çalışmada, son dönemlerde Müslümanlara karşı gerçekleştirilen şiddet ve terör olaylarıyla sıkça anılmaya başlayan Myanmar ve Sri Lanka’nın Budizm anlayışı örnek olarak incelenecektir. Dini-tarihi ve siyasi dinamikler açısından birine son derece yakın olan bu iki ülkedeki Budizm, kutsal kitapları, dini değışimleri ve şiddet ile olan bağlantısı çerçevesinde; kanonik, geleneksel ve modern dönemle ilişkilendirilerek ele alınacaktır. Tamamen pasifist/barışçıl bir dini olarak kabul edilen Budizm’e rağmen, Budist ülkelerde yaşanan şiddet olaylarına farklı bir bakış açısı sunularak, Budizm’deki şiddet ve terör olaylarının arka planındaki dini ve tarihi etmenlere ışık tutulacaktır.

Hindistanlı Bir Sûfî: Tâceddîn B. Zekerîyyâ, Yolu ve Görüşleri

Hindistan'ın tarikat-ı Nakşibendiyye ile asıl tanışmasını sağlayan biri olarak kabul edilen Muhammed Bâkî Billâh sonrasında halifelerinden İmâm-ı Rabbânî Ahmed Faruk Sirhindî, Hindistan ve Nakşibendîlik tarihinde büyük başarılarla imza atarken; pirdaşı Tâceddin b. Zekerîyyâ el-Osmânî el-Hindî gerçekleştirdiği Hindistan, Ortadoğu ve Hicaz seyahatleriyle Nakşî yolun intişarını sağlamıştır. Mekke'de inşa ettiği tekkesiyle hem yerli halka hem de mücavir olarak yaşayan kesime hitap eden Tâceddin b. Zekerîyyâ, Hicaz'da yolunu tanıtmaya ve kurumsallaştırma noktasında seleflerine nazaran daha çok başarı kaydetmiştir. Yetiştirdiği halifeleri vasıtasıyla Necd, Yemen, Basra, Suriye ve Mısır olmak üzere Arap dünyasında Nakşibendîliğin kurumsallaşmasını sağlayan Tâceddin b. Zekerîyyâ yine halifeleri vesilesiyle Arabistan'ın ötesine; Çin ve Endonezya'ya silsilesini ulaştırmıştır. Bununla birlikte Nakşibendî edebiyatını Arapça ortaya koymak ve tarikatın âdâb, erkân ve prensiplerini konu alan ve defalarca istinsah edilen eserleri telif etmek suretiyle Arapça konuşan halka ulaşmıştır. Bu mühim şahsiyetin hayatı, eserleri, tesirleri, tasavvufî yolu ve günümüze yansımaları bu bildirinin konusunu teşkil etmektedir. Ayrıca genelde edebî özelde ise şeyh-mürîd âdâbını konu edinen Âdâbü'l-meşîha ve'l-mürîdîn eseri bağlamında fikrîyâtına da işâret edilecektir.

8. Oturum

Edebiyat ve Siyaset

Oturum Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Berat Açıl

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon IV

11:00-12:40

Erdem Dönmez

Süleymaniye Kürsüsünde'n Muhalefet

Hasan Turgut, Filiz Erdoğan Tuğran, Gülten Arslantürk

Cemil Meriç, Kemal Tahir ve Oğuz Atay Üzerinden

Türk Modernleşmesine Eleştirel Bir Bakış

Bilge İlhan

Klasik Edebiyatımızda Hamilik Geleneği ve

Kanuni Sultan Süleyman Etrafında Oluşan Edebi Muhitler

Batoul Maryam Gharakhany

Geçmişten Günümüze Farsça ve Türkçe Arasındaki Etkileşimler

Süleymaniye Kürsüsünde'n Muhalefet

Safahat'ı teşkil eden yedi kitaptan ikincisi olan *Süleymaniye Kürsüsünde* tek ve uzun bir manzumedir. Türk ve İslam coğrafyasını dolaştığını söyleyen, Rusya, Türkistan ve Hindistan'ı, Japonya'yı anlatan ve Meşrutiyet'in ilanıyla birlikte İstanbul'a gelmiş olan Türkistanlı vaizin kürsüde anlattıklarından oluşan manzumede Mehmet Âkif'in İslam ideale dair fikirleri geniş bir şekilde yer bulur. Sanatlı söyleyişten uzak duran, dönemi toplumsal gerçekçi bir anlayışla değerlendirip şiirinde işleyen Âkif, milletin ve medeniyetin içinde bulunduğu duruma duyarsız kalmayarak sorunlara çözüm arama yolundadır. Bu noktada Âkif'in şiirinde muhalif tavır öne çıkar. Miladi 1912 tarihli *Süleymaniye Kürsüsünde* muhalif tavır çeşitli yönlerde kendini gösterir. Başta din algısı olmak üzere sultan, yönetim, ordu, şeyhülislamlık makamı, Batılı aydınlar, Doğulu arifler, halk; başlangıçta arzulanan, ulaşıldıktan sonra hayal kırıklığına sebep olan meşrutî idare, üdeba ve İslamcılıkla birlikte doğan diğer düşünce akımları Âkif'in muhalefet ettiği konulardır. Söz konusu konular yer yer ironiyle eleştirilmekle birlikte karamsarlığa yol açmaz; aksine ele alınan sorunlara çözüm bulunmaya çalışılır, örneklerle İslam ideali pekiştirilir. Âkif'e göre İslam dünyası uykudadır ve vaizin söylemleriyle Müslümanlar bu uykudan uyandırılmaya çalışılır. Çalışmamızda Mehmet Âkif'in İslamcılık ideali doğrultusunda muhalif olduğu meseleler incelenecek, sunmuş olduğu çözüm yolları ile Âkif'in meseleler karşısındaki tavrı açığa çıkarılacaktır.

Cemil Meriç, Kemal Tahir ve Oğuz Atay Üzerinden Türk Modernleşmesine Eleştirel Bir Bakış

Türkiye’de modernleşme oldukça sancılı bir sürece tekabül etmektedir. Tanzimat’la birlikte başlayan bu süreç bürokrat seçkin kişilerin fikirlerinde somutlaşmıştır. Bu somutlaşma bürokrat seçkinleri öne çıkarmış ve modernleşme topluma rağmen hayata geçirilmeye çalışılmıştır. Yirminci yüzyılın başında cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte toplum ve bürokrat seçkin sınıf arasındaki ayrım daha da derinleşmiştir. Bu modernleşme sürecinde bürokrat seçkin sınıfa karşı zaman zaman muhalif görüşler de ortaya çıkmıştır. Çeşitli konular etrafında ortaya çıkan bu muhalif görüşlerin en yoğun olduğu alanlardan biri de dil ve edebiyat alanıdır. Bu bağlamda 1928 yılında gerçekleştirilen harf devrimi, sanat alanındaki batıya özgü ölçü ve değerlerin benimsenmesi gibi politikalar, muhalif görüşler tarafından; geçmişle olan bağın koparılması ve hafıza kaybı olarak yorumlanmıştır. Bu çerçevede Türkiye’de dil ve edebiyatın önemli isimlerinden olan Kemal Tahir, Cemil Meriç ve Oğuz Atay modernleşme eleştirileri bağlamında incelenecektir. Bu çalışmada söz konusu yazarların eserlerinde modernleşmeye dair görüşlerin izleri sürülecek ve görüşlerindeki benzerlikler ve farklılıklar araştırılmaya çalışılacaktır. Bu izler araştırılırken yazdıkları metinlere bakılarak anlambilimsel bir yöntem kullanılacaktır.

Klasik Edebiyatımızda Hamilik Geleneği ve Kanuni Sultan Süleyman Etrafında Oluşan Edebi Muhitler

Bu çalışmada Türklerin İran coğrafyasına gelmesiyle birlikte Türk İslam devletlerinin saraylarında gelişen hamilik geleneğinin Osmanlı edebiyatındaki yeri ve Kanuni Sultan Süleyman döneminde, sultan ve etrafında oluşan edebi muhitler ele alınmış ve devrin şair hayatlarından örnekler verilmiştir. Çalışmanın ilk kısmında hamilik geleneğinin, Selçukluların İran coğrafyasına gelip Fars kültürünün etkisiyle oluşturdıkları temellerine değinilmiş ve geleneğin Osmanlı Devletinde var olmadan önceki süreci kısaca açıklanmıştır. Bu tarihi dönemin Osmanlı'da gelişen edebi gelenek üzerindeki etkilerinden bahsedilmiştir. Hamilik geleneğinin Osmanlı toplumu ve devlet yapısındaki işleyişi üzerinde durularak bu geleneğin hami ve sanatçı açısından faydaları üzerinde durulmuş ve hamilerin, devleti yaşatma, adlarını ölümsüz kılma ve devletlerinin gücünü vurgulamak için sanatı korudukları ayrıca Osmanlı sultanlarının sanatın içerisinde bizzat bulunarak Osmanlı devrinde gelişen edebiyatımıza katkıda bulundukları belirtilmiştir. Çalışmanın ikinci kısmında ise Kanuni Sultan Süleyman etrafında oluşan edebi çevreye değinilmiş ve bu çevrenin sadece Kanuni ve onun sarayı etrafında şekillenen edebi muhit ile sınırlandırılmayacağı söylenmiştir. Bu sebeple İbrahim Paşa, İskender Çelebi gibi devrin sultan-dan sonra gelen büyük hamilerin etrafında oluşan edebi çevrelerin de Kanuni etrafında oluşan edebi muhitlerin içerisinde değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Geçmişten Günümüze Farsça ve Türkçe Arasındaki Etkileşimler

44

Bir dil, hayatını devam ettirmek için, yaşamakta olan diğer dillerle, özellikle komşusu olan diller ile etkileşimde bulunmak zorundadır. Dil canlı bir varlıktır ve her zaman yaşamakta olan diğer dillerden etkilenmeye açıktır. Özellikle komşu milletlerin konuştuğu diller, o dili doğrudan doğruya etkilemektedir. İki komşu milletin arasındaki siyasal, sosyal ve tarihi münasebetler ise bu karşılıklı etkileşimi pekiştirmektedir. Fars dili ve edebiyatı diğer dillerle (özellikle Arapça ile) karşılıklı etkileşimde bulunduğu gibi Türk diliyle de ilişkisiz kalmamıştır. Aynı şartlarla değerlendirilemeyen alış-verişte Fars dili ve edebiyatı, Türk dilinin değişim sürecinde bu dile birçok sözcük ve tabir kazandırmış, bu yolla Türk kültürünün gelişmesinde ve güçlenmesinde önemli bir paya sahip olmuştur. Günümüzde Farsça sözcük ve tabirlerin birçoğu, Türk dilini arıtma yönünde yapılan girişimlere rağmen Türk kültür ve edebiyatındaki varlığını korumuştur. Farsça da zengin ve köklü bir dil olarak, sosyal ve siyasi sebeplerden dolayı tarih boyunca diğer dillerden etkilenip değişikliklere uğramıştır. Buna istinaden Farsça ve Türkçe'nin karşılıklı etkileşimiyle ilgili söylenecek çok şey vardır. Farsça'nın Türkçe'ye bıraktığı etkiler ile ilgili pek çok makale ve eser mevcuttur. Fakat Türkçe'nin Farsça'ya bıraktığı etkiler hakkında çok fazla bilimsel çalışma yapılmamıştır. Bu makalede Türkçe'nin Farsça'ya bıraktığı etkileri ele alıp iki dilin tarihi, siyasal ve sosyal etkileşimi incelenmiştir.

9. Oturum

Çağdaş Türk Düşüncesinin Sosyolojisi

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Mahmut Hakkı Akın

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon I

14:00-15:40

Hasan Aksakal

"Muasır Medeniyet Seviyesinin Çok Uzağında": Mahmut Makal'ın Bizim Köy Adlı Eserinde Anadolu Köyünün Gündelik Yaşamının Sosyo-Kültürel Temsili

Hamit Yüksel

Çerkes Din Adamı ve Bir Yazar Olarak Kıp Selahaddin Efendi

Büşra Küçükkayış

*Alimden Akademisyene Bir Dönüşümün Portresi:
Mehmet Şerafeddin Yaltkaya*

Nimet Balkanlı Keskin

*Cumhuriyet Dönemi'nde Milliyetçi Düşüncede Dini Dönüşümler:
Ziya Gökalp ve Erol Güngör Ekseninde Bir Değerlendirme*

“Muasır Medeniyet Seviyesinin Çok Uzağında”: Mahmut Makal’ın Bizim Köy Adlı Eserinde Anadolu Köyünün Gündelik Yaşamının Sosyo-Kültürel Temsili

46

1940’ların sonlarında *Varlık Dergisi*’nde yayınlanmaya başlayan bir dizi yazı Mahmut Makal isimli genç bir köy öğretmenini, biraz uğursuz bir şöhretle Türkiye’nin gündemine getirmiştir. İç Anadolu’nun yoksul bir köyündeki gündelik yaşama dair izlenimlerini, *Köy Notları* başlığıyla kaleme alan Makal, İstanbul ve Ankara’daki entelektüel çevrelerin merakını cezbetmiş ve yazdıkları pürdikkat takip edilir olmuştur. Makal’ın paylaştığı notlar 1950 başında kitaplaştırılmış ve bu yolla “köy edebiyatı” diye bilinen fenomen ortaya çıkmıştır. Makal’ın *Bizim Köy* adıyla kitaplaşan gözlemleri, çeyrek yüzyıldır süregelen Tek Parti iktidarının sona ereceği 1950 seçimlerinin arifesine denk gelmiştir. Muhalefetteki DP’nin seçim kampanyasında, “İşte köylünün gerçek ahvalı!” denilerek propaganda malzemesi yapılan kitap, Kemalist ilkelere tamamen sadık bu genç öğretmenin türlü soruşturmalara, kovuşturmalara maruz kalmasını da beraberinde getirmiştir. Burada, “muasır medeniyet seviyesine çıkma” idealini akılda tutarak, Türkiye’nin demokratik düzene geçiş sürecini, vasat bir köyün yaşam koşullarından hareketle değerlendirmeyi amaçlıyorum. Makal’dan yapacağım alıntılar ve bunlara bağlı değerlendirmelerle, Türkiye’nin modernleşme tecrübesinin, ülkenin sadece büyük şehirlerinde –orada da kısmen- vuku bulunduğunu; bunun da toplumun neredeyse %80’ine temas edememek anlamına geldiğini göstermeye çalışacağım. Bu bağlamda köy ve köylü sorunu, serbest piyasa ekonomisine ve şehirleşmeye geçişinin neden bu denli çarpık gerçekleştiği gibi hususlar üzerine, *Bizim Köy*’den hareketle eleştirel bir not düşmeye gayret edeceğim.

Çerkes Din Adamı ve Bir Yazar Olarak Kip Selahaddin Efendi

Çerkeslerin 1850 den sonra peyder pey, 1864 deki büyük sürgünle de yoğun olarak Osmanlı topraklarına gelmeleri sonucu onların bir kısmı Kayseri-Pınarbaşı-Uzunyayla bölgesinde iskan edildiler. Gerek Osmanlı'nın gerekse Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin, Uzunyayla Çerkeslerine özgü merkezi otoriteyle dini anlamda ilişkilerini kuracak "Çerkes müftü tayin etme" politikasını 1850-1980 yılları arası yüz otuz yıl izledikleri söylenebilir. Akabinde Uzunyayla Çerkesleri kendilerine özgü bir İslami yaşam pratiği oluşturdular. Dahası, bu zaman diliminde Çerkes dili, kültürü ve geleneğinin sözlü aktarımı yaşatılması ve yeniden üretiminde bahse konu müftülerin Çerkes köylerine tayin ettikleri Çerkes imam efendilerin katkısı yadsınamaz. Çerkesler için İslam Dini, хәхәс duygular ve pratikler bağlamında bir yaşama tutunma alanı açmıştır denilebilir. Bu çalışmada, bahse konu İslami pratiğin oluşmasına destek veren Çerkes Müftülerin sonuncusu olan, 1930-2013 yılları arasında yaşamış, bir Çerkes olarak uzun yıllar Pınarbaşı müftülüğü yapmış Kip Selahaddin Efendi konu edilmiştir. Sözlü tarih yöntemiyle gerçekleştirilen Kip Selahaddin Efendi'nin biyografisinde, Tek parti döneminden, günümüze merkezi otoritenin değişen din algısına Uzunyayla Çerkeslerinin toplumsal değişmeye bağlı olarak eklenmesi ayrıca işlenmektedir.

Alimden Akademisyene Bir Dönüşümün Portresi: Mehmet Şerafeddin Yaltkaya

Bu çalışma, M. Şerafettin Yaltkaya'nın hayatını merkeze alarak 19. Yüzyılın sonundan 20. yüzyılın başına bu topraklarda yaşanan siyasi-kültürel-sosyal gelişmelere odaklanmıştır. Mehmet Şerafeddin, II. Meşrutiyet döneminde yetişmiş, modern ve klasik eğitim almış, müderrislik yapmış "ıslah-ı medaris" çalışmalarında aktif olarak rol almış, cumhuriyetin kuruluşundan sonra Darülfünun bünyesinde kurulan ilahiyat fakültesinde hocalık yaptığı sırada oldukça velûd bir akademik hayat geçiren, bir süre sonra -bahsi geçen ilahiyat fakültesinin kapatılması sonrasında- ikinci diyanet işleri reisi olarak görev yapan ve bu görevi sırasında vefat etmiş bir alimdir. Osmanlı döneminde medreselerin ıslâhı sırasında aktif bir müderris olmuş, akabinde özellikle "İslam" mecmuasında neşredilen yazıları ışığında reformist bir din alimi olarak anlaşılmıştır. Cumhuriyet döneminde ise modern bir kimlikle inşa edilmiş ilahiyat fakültesinin azimli akademisyenlerinden olmuştur. Diyanet işleri reisliği görevi müddetince tartışılan bazı uygulamalara imza attıysa da o dönemki yazıları ve çalışmalarında "koruma-muhafaza etme" hissinin daha baskın geldiğini müşahede edilmiştir. Yaltkaya'nın yaşadığı bu değişimi tarihi süreçten bağımsız göremeyeceğimiz, benzer isimlerin benzer tecrübeleriyle sabit olduğundan, dönemin siyasal-sosyal dinamiklerini; münevverin aydına, alimin akademisyene "dönüşüm"ü merkezinde açıklamaya çalışacağız.

Cumhuriyet Dönemi'nde Milliyetçi Düşüncede Dini Dönüşümler: Ziya Gökalp ve Erol Güngör Ekseninde Bir Değerlendirme

Milliyetçilik, millet fikrinin tarihi gelişimine nazaran geç bir dönemde, on sekizinci yüzyılda Batı Avrupa'da ortaya çıkan fakat siyasi arenada ulus devlet tipinin gelişmesi ile birlikte dünya çapında hızla yayılan, toplumsal, siyasal, coğrafi ve kültürel açılardan farklı şartlara sahip toplumlarda farklı şekillerde tezahür eden, milletin sahip olduğu değerleri yüceltme ve onun bekasını devam ettirme amacıyla olan bir ideolojidir. Milliyetçiliğin, inanç sistemleri olarak ifade edilen dinlerle ilişkisi hangi inançla temasa geçtiği kadar nasıl bir bağlamda ortaya çıktığı ile de ilgilidir. Bir imparatorluk tecrübesine sahip Osmanlı Devleti'nin ardından Anadolu'da kurulmuş olan Türkiye Cumhuriyeti'nde milliyetçi düşüncenin dinle kurduğu ilişki/ilişkiler kendine has bir çizgiye sahiptir. Bu çalışma, Cumhuriyet Dönemi'nde milliyetçi düşüncenin dine dair yaklaşımlarında yaşamış olduğu dönüşümleri Ziya Gökalp ve Erol Güngör'ün din görüşleri ekseninde tespit etmeyi amaçlamıştır. Araştırma, milliyetçi düşüncenin dine dair algılama ve yaklaşımlarında hem küresel çapta yaşanan sosyo-politik süreçlerin hem de ülkenin modernleşme tarihinde dine karşı takınılan tavırların etkili olduğu sonucuna ulaşmıştır.

10. Oturum

Klasik Türk İslam Edebiyatı

Oturum Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Kenan Mermer

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon II

14:00-15:40

Sema Bal

15. Yüzyıl Çağatay Şairi Şâhi'ye Dair

Ceren Demirok

Siyah Kalem Minyatürlerinin Üslup Öznelliği ve Göstergebilimsel Analizi

Duygu Kayalık

Klasik Türk Şiirinde Dinî Mekânlar Üzerine Bir Tasnif Denemesi

Oğuz Yılmaz

Hamdî Efendi'nin "Manzûm Münâcât ve Arz-ı Hâcât-Manzûm Esmâ-i Hüsnâ Şerhi" Adlı Eseri (İnceleme-Metin)

15. Yüzyıl Çağatay Şairi Şâhî'ye Dair

Şâhî mahlaslı Mes'ud Mîrzâ'nın Çağatayca dîvânı, 1966 yılında Janos Eckmann tarafından British Museum'da bulunup bir yazıyla tanıtılana kadar uzun yıllar gizli kalmıştır. Janos Eckmann, Şâhî divanını yalnızca bulmakla kalmamış, kütüphane kataloğunda, bir yanlışlık sonucu, aynı mahlası kullanan başka bir şair üzerine kaydedilmiş olan dîvânın gerçek şairini de tespit etmiştir. 15. yüzyılda yaşamış olan Mes'ud Mîrzâ, kısa bir dönem hükümdarlık da yapmış olan bir Timur Devleti şehzadesidir. Semerkant (1451-1469) ve Herat (1459-1469) hükümdarı Ebu Said'in torunu ve 1495-1499 yıllarında Semerkant'ta hüküm süren Sultan Baysungur Mîrzâ'nın da ağabeyidir. Zahirüddin Babur ile de kardeş çocuklarıdır. Babası da şair olan Mes'ud Mîrzâ'nın, bir Çağatayca bir de Farsça dîvân kaleme aldığı bilinmektedir. Çağatayca dîvânında Şâhî, nerede olduğu bilinmeyen Farsça dîvânında ise Ârifî mahlasını kullanmıştır. Çağataycanın klâsik döneminde dîvân tertip etmiş bir şair olan Şâhî üzerine Eckmann'ın sözü geçen yazısından sonra da kayda değer sayıda çalışma yapılmamış ve Şâhî pek fazla tanınmayan bir şair olarak kalmıştır. Biz de bu bildirimizde Şâhî'yi ve onun Çağatayca dîvânını araştırmacılara duyurmayı ve tanıtmayı amaçlıyoruz.

Siyah Kalem Minyatürlerinin Üslup Öznelliği ve Göstergebilimsel Analizi

Bugün eserleri Topkapı Sarayı Hazine Dairesinde ki Fatih Albümü'nde yer alan 14.yüz- yılın sonları ile 15. yüzyılın başlarında yaşadığına inanılan, kendine has üslubuylay diğer Türk minyatürlerinden farklı bir çizgiye sahip olan Mehmet Siyah Kalem; çizimleri gerek figür hareketleri, gerek dış mekân algısı, gerek işlediği konularla Orta Asya duvar resim-lerine yaklaşan ve minyatür sanatından farklı yeni özgün bir resim sanatının varlığını kanıtlayan rulolarıyla bilinir. Bu çizimler Türklerin minyatür çizimi dışında da özgün birer resim sanatına sahip olduğunu kanıtlamaktadır. Dönemin sanat merkezleri düşü- nülduğünde bu çalışmalarda benzer konuların sanatçıya yönelik bir dille mekânsız ve figür ağırlıklı olarak ve sanatçının boyama ve çizgisindeki yetkinlikle yeniden ele alındığı görölmüşür. Siyah Ka- lem minyatürleri 1910'da Münih'teki bir sergide ilk kez gösterilmiş, Türkiye'de ise ancak 1940'lı yıllarda ilgi görmeye başlamıştır. Çalışmada figürlerin anatomik değerleri ince- lenmiş, bu inceleme sonucunda ortaya çıkan kuvvetli desen olgusunun Türk resim sanatı tarihine yeni bir resim dönemi kazandırdığı ortaya konulmuştur. Ayrıca anatomi, renk, ışık, mekân ve diğer görsel öğelerle Orta Asya Türk ikonografisi eşliğinde incelenmeye gayret edilen bu bilimsel incelemede bu konu hakkında sanat tarihçilerinin bazı eksik kaldıkları noktalar tamamlanmaya çalışılmıştır.

Klasik Türk Şiirinde Dinî Mekânlar Üzerine Bir Tasnif Denemesi

Klasik Türk şiiri; kaynakları, malzemesi ve muhtevası yönünden büyük bir zenginliğe sahiptir. Bir milletin diğer bir milletle dinî, edebî, siyasî ve ticarî ilişkiler içinde bulunması sonucu edinilen kültürel kazanımlar şairler tarafından edebiyata aksettirilmiştir. Klasik Türk şiirinin muhtevasında coğrafi unsurların ve yer-mekân isimlerinin zengin bir kadroyla bulunduğu bilinmektedir. Bu unsurların divanların önemli malzemelerinden olduğu aşikârdır. Osmanlı Devleti'nin üç kıtada sahip olduğu geniş topraklar sebebiyle tabii olarak, belli başlı merkezler şiirlere malzeme olmuşlardır. Şairler gezip gördükleri ya da bir şekilde adını duydukları mekânları ve bu mekânların kendine has özelliklerini şiirlerinde çeşitli söz sanatlarıyla kullanmışlardır. Nitelenen bu mekânlar zamanla geleneksel özelliklere sahip olarak edebî birer mazmun mahiyeti kazanmışlardır. Biz, bu çalışmamızda, divan şairinin ele aldığı, sözünü ettiği mekânların özellikle dinî olanlarını, dinî hüviyetli şahısların yaşamasından ve dinî hadiselerin gerçekleşmesinden dolayı dinî hüviyete bürünen ülke ve şehirleri, divanlara yansıyan özellikleriyle bir tasnif içerisinde ele alarak örnekleriyle ortaya koymaya çalışacağız. Çalışmamızda belirlediğimiz bu mekânlara, adların kökeni ve anlamları ile uğraşan bir dilbilim dalı olan onomastik açıdan değil, bu mekânların edebiyat dünyasındaki kazandığı anlamlara edebî bir açıdan incelemelerde bulunarak şairlerin dinî mekân algısını belirlemeye çalışacağız.

Hamdî Efendi'nin “Manzûm Münâcât ve Arz-ı Hâcât-Manzûm Esmâ-i Hüsnâ Şerhi” Adlı Eseri (İnceleme-Metin)

Türk İslam Edebiyatı bilim dalının konularından birisi Cenab-ı Allah ile ilgili türlerdir. Bu türler içerisinde Allah'ın birliğini ve yüceliğine dair yazılan tevhidler dışında O'nun zatı, isim ve sıfatları hakkında bilgiler veren ve Allah'ı bu isim ve sıfatlar ışığında tanıtan Esmâ-i hüsnâlar, Havâssı, Şerhleri ve bu isimler ile Allah'a niyazda bulunmayı konu edinen Münâcâtlar önemli bir yere sahiptir. Çalışmamıza konu olan ve XIX. yüzyılda Hamdî Efendi tarafından yazılan eserde, Allah'ın isimleri manzum olarak şerh edilirken bu isimlerle Allah'a niyazda bulunulmakta ve dua edilmektedir. Kâdiriye tarikatına mensup olan şair, hem müstakil bir Esmâ-i Hüsnâ hem de müstakil bir münâcât olma özelliğine sahip bir eser kaleme almıştır. Her ne kadar müstakil olarak Esmâ-i hüsnâ'lardan bahsedebilmekte isek de şairlerin müstakil eser şeklinde münâcât yazdıklarına şahit olmamaktayız. Şairler İslâmî kitap telifi geleneğine uyarak eserleri ne tür olursa olsun eserlerinin başına münâcât koydukları bilinmekte ve münâcâtlar o eserin sadece küçük bir kısmını oluşturmaktadır. Bu bakımdan eser müstakil bir münâcât türünü de ihtiva etmesi bakımından türünün nadir örneklerindendir.

11. Oturum

İLEM Lisans Oturumu - 1

Oturum Başkanı: Ahmet Köroğlu

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon III

14:00-15:40

Burak Dağ

Gelenek ve Hürafe Üzerinden Akira Kurosawa Sineması İncelemesi

Fatma Betül Demir

*Çapraz Kategorizasyonun Etnisite-İnanç Sistemleri
Gruplamasıyla Çalışılması*

Mervan Şelçuk

Revaçta Olan Bir İslami Finansman Aracı: Sukuk

Reyhan Ünver

Tarih Felsefesi ve Merkezci Yaklaşımlar Problemi

Gelenek ve Hurafe Üzerinden Akira Kurosawa Sineması İncelemesi

Japon sinemasında geleneğin temsilcisi olarak görülen Akira Kurosawa, kendi kültüründe varolan doğaya hürmet geleneğini filmlerine aksettirmiş bir yönetmendir. İçeriği biçimden daha fazla önemseyen Kurosawa'nın sözlü dile karşı güvensizliği ve sinemanın sözelleştirilmesine karşı çıkması Budizm ve Taoizm gibi Doğu öğretileriyle benzerlik taşır. Bu noktada Akira'nın sinemaya yüklediği anlam üzerinden anlatmak istedikleri "Rashamon" ve "Dersu Uzala" filmleriyle örneklendirilerek tebliğde sunulacaktır. Burada değerlendirilmesi gereken husus şudur; Akira Kurosawa'nın, filmlerinde doğa ile dolaımsız bir irtibata geçme çabası içerisinde olması ve karakterlerin ahlaki eğitimi üzerine eğilmesi onu diğer yönetmenlerden ayıran yönüdür. Kurosawa, Rashomon filminde göstermeye çalıştığı şey, yalanın ontolojisi üzerine düşünmek-düşündürtmek (filmde bütün karakterler kendini yalan üzerinden inşa eder) ve Dersu Uzala'da olduğu gibi doğayı filmin içerisine katmak onu karakterleştirmektir. Geleneğin üzerinden kurduğu bağlantıyla kendi düşüncesini dile getirmiş olan yönetmen her iki filmde de yaşadığı toplumda varolan hurafelere atıfta bulunmuş ve onlara sahip çıkmıştır.

Çapraz Kategorizasyonun Etnisite-Inanç Sistemleri Gruplamasıyla Çalışılması

İnsanın kendisini, sosyal dünyasında nasıl tanımladığı ve nasıl konumlandığını yansıtan kimlik, diğeri üzerinden tanımlanmayı da içeren bir kavram olarak çıkar karşımıza. Sosyal kimlik teoreminin yaklaşımında bir gruba ait olmanın verdiği sosyal kimlikten hareketle gruplar arası kategorizasyon açıklanmaktadır. Fakat bu açıklama düzeyi iki grubun varlığı sırasındaki basit kategorizasyon sürecinin olduğu sosyal çevreyle sınırlıdır. Bununla birlikte gerçek hayatta kişilerin sosyal dünyası çok daha karmaşıktır. İnsanlar yalnızca etnik kimliğiyle hareket edip diğer etnik gruba karşı kendi gruplarını kayıran bir eğilim içinde olamazlar çünkü aynı zamanda diğer etnik gruptan olan kişilerle ortak inanç kimliğine sahip olabilirler. Bu şekilde farklılaşmış kategorizasyonlar çaprazlanmış kategorizasyon olarak adlandırılmaktadır. Burada bir kategorizasyonun diğeriyle çakışması söz konusudur. Bu çalışmanın amacı çapraz kategorizasyon sürecinin gruplar arası ilişkide ne şekilde ortaya çıktığının saptanmasıdır. Bu amaca yönelik olarak etnik olarak Türk ve Kürt kimliklerine, dini inanç sistemi olarak da Alevi ve Sünni kimliklerine mensup kişilerden oluşan katılımcılarla araştırma yürütülmüştür. Çalışmada Zavolli'nin odaklaştırılmış içe bakış tekniğinin geliştirilmiş versiyonu kullanılmıştır. Bu teknik katılımcıların grup içi ve grup dışına ait kendi tasvir ve tariflerini vermesi aynı zamanda bu tarifleri kendi benliklerine uygunlukları açısından değerlendirmelerini içermektedir. Ayrıca katılımcılara araştırmacılar tarafından hazırlanan yapılandırılmış 5 soru soru sorulmuş ve katılımcıların verdikleri cevapları içerik analizi ile değerlendirilmiştir.

Revaçta Olan Bir İslami Finansman Aracı: Sukuk

İslam İktisadı ve İslami Finans önemli bir gelişme kaydederek, İslam şeriatına uygun olan güçlü ve etkili ürünler ortaya koymuş ve bu ürünlerin piyasadaki mevcut örnekleri ile uygulanabilirliğini kanıtlamıştır. Bunun küresel piyasada da yankı bulan en iyi örneklerinden biri de tartışmasız “*sukuk*” olmuştur. Sukuk, bir varlığı temsil eden, kıymetleştirme işlemi sonucu ortaya çıkan, şeriat kaidelerine uygun olarak tasarlanmış ve İslam’ın izin verdiği değerlendirme yöntemleri ile varlık üzerine yatırım yapma işlemini temsil etmektedir. *Sukuk*’un, küresel finans sistemine entegre olan İslami Finansman’ın, günümüzde ve gelecekte önemli bir yatırım enstrümanı olacağı aşıkardır. Sukuk pazarındaki büyüme hızı, birçok konvansiyonel araçtan kat kat fazla olması ona duyulan ilgiyi arttırmıştır. Birçok Batılı ülke de, kar oranlarının yüksek, varlık temelli, krizlere karşı daha dayanıklı ve yüksek işlem hacmine sahip olması nedeniyle gerekli altyapıyı sağlayarak likidite ihtiyaçlarını sukuk piyasası üzerinden karşılamaya çalışmaktadır. Bu tebliğde, sukuk kavramı birçok açıdan ele alınarak günümüzdeki durumunun bir analizi yapılmıştır. Farklı özellikleri ve yatırım konusundaki durumu farklı açılardan ele alınacaktır.

Tarih Felsefesi ve Merkezci Yaklaşımlar Problemi

Tarihsellik ve tarih bahsi zaman içinde değişen yeniden kurulan büyük bir anlatıdır. Bu büyük anlatı bir medeniyetin merkezinde ve onun karşısında olmak üzere tekdüze okunmuş; avrupamerkezcilik ile onun karşıtı söylemler ile tartışma konusu olmuştur. Bu tebliğde, tarihsel söylemlerin oluşum süreci ve sürecin teorik tartışması yapılacaktır. Fakat öncesinde Babil, Hint ve Çin medeniyetlerinin “tarih”lerinin başlangıç noktalarından referansla tarihsel söylem ile tarihin süreç ele alınacaktır. Bellek ve imgelem ile gelenek bağlamları çerçevesinde tarihin konumunu ve bugünün güncel tartışması olan merkezcilik - merkezçiliğe karşı olma ikiciliğini Martin Bernal örneğine referansla üçüncü bir tarihsellik ve tarihsel söylemin varlığı tartışmaya açılacaktır. Bu örnekten hareketle, ikili karşıtıklardan arındırılmış, indirgenmiş, homojen bir söylem ile bu söylemin karşıtlığının antagonizmanın birbirine yaklaşan iki uç kutup olduğu ileri sürülecektir. Sonuç olarak, tarih söylemi ile tarihin bizzat kendisinin değeri karşılaştırması yapılırken, tarih söyleminin (veya tarih felsefesinin) altının daha fazla çizilmesi gerektiği üzerinde durulacaktır.

12. Oturum

Türk Dış Politikası

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Kemal İnat

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon IV

14:00-15:40

Abdulgani Bozkurt

Proaktiften Reaktif Dış Politikaya Dönüş (mü): Türk Dış Politikasının Yapısal Sorunları Üzerine Mülahazalar

Arzu Turgut

Ak Parti Dönemi Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi Faaliyetleri

Hasan Tevfik Güzel

Türk Dış Politikası'nda Iraklı Kürtlerin Değişen Konumu

Yerkinay Ongarova

Türkiye-Ermenistan İlişkilerinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü

Proaktiften Reaktif Dış Politikaya Dönüş (mü): Türk Dış Politikasının Yapısal Sorunları Üzerine Mülahazalar

Son yıllarda, özellikle Ahmet Davutoğlu'nun Dışişleri Bakanı olmasıyla birlikte, Türkiye'nin izlemiş olduğu dış politika, proaktif olarak nitelendirilmektedir. İzlediği proaktif dış politikanın bir gereği olarak daha fazla inisiyatif alan, aksiyoner olan ve bölgede gerçekleşen hadiselerle bigane/sessiz kalmayan bir Türkiye bulunmaktadır. Bu politika anlayışından hareketle birçok meselede sessiz kalmayan Türkiye, Ortadoğu'da ve Kuzey Afrika'da meydana gelen halk hareketleri ve darbeler karşısında da sessiz kalmamış, her fırsatta milli çıkarlar ve değerler bağlamında adım atan, inisiyatif alan ve sorumluluk üstlenen ülke olmuştur. Bu politika ile oldukça önemli başarılar elde eden Türkiye, son zamanlarda dış politikada tıkanma noktasına gelmiştir. Türk dış politikasının tıkanmasına ve başarısının akamete uğramasına vesile olan sebepler, Türkiye'nin proaktif dış politikanın gerekliliklerine sahip olmadan bu politikayı gerçekleştirmeye çalışmasında aranabilir. Bu çalışma, ilk olarak reaktif ve proaktif politikanın özelliklerini kısaca açıklayacak ardından Türk siyasi tarihinden bazı proaktif politika teşebbüslerini ele alacaktır. Üçüncü olarak AKP dönemi Türk dış politikasını belirleyen prensipleri değerlendirecek olan çalışma, son olarak şu an için Türkiye'nin proaktif siyaset izlemesinin mümkün olmadığı tezine işaret edecektir. Türk dış politikasının proaktif siyasete uygun olmadığının çerçevesi, paradoksal ifadeler ve politikalar, ilmi müktesebat ve uzaman yetersizliği ile çizilecektir.

Ak Parti Dönemi Dış Politikası ve Kamu Diplomasisi Faaliyetleri

62

Türkiye, son 10 yılda küresel ve bölgesel ölçekte siyasi, ekonomik ve kültürel etkileşimlerini artırmış ve proaktif bir dış politika izleyerek farklı kıtalarda yeni açılımlar gerçekleştirmiştir. İslamiyet'in ve Osmanlı mirasının öne çıkarıldığı kimlik temelli bu dış politika anlayışı, Türkiye'nin özellikle kendi bölgesinde yumuşak gücünü artırmasını sağlamıştır. Türk dış politikasında yaşanan bu dinamizm, politikaların doğru ve etkili bir biçimde iç ve dış kamuoyu ile paylaşılmasını gerekli kılmaktadır. Ancak başarılı bir şekilde yürütülen kamu diplomasisi, çok yönlü ve aktif bir dış politikanın etkilerini uluslararası ve bölgesel düzeye yansıtabilir. Türkiye'nin dış politika vizyonu ile kamu diplomasisi uygulamaları arasındaki ilişkinin mahiyeti ve boyutu nedir? Ak Parti döneminin dış politika yaklaşımı, hükümetin kamu diplomasisi faaliyetlerinde ciddi bir artışa neden olmuş mudur? Türkiye'de kamu diplomasisi ve uygulamaları, Türk dış politikasının beklenti ve hedeflerine uygun düzeyde yürütülmekte midir? Bu çalışmada ilk olarak geçmişten günümüze Türkiye'de kamu diplomasisi uygulamalarına yer verilecek ve henüz kamu diplomasisi kavramı ile yeni tanışan bir ülke olarak Türkiye'nin bu alanındaki çalışmalarının niteliği sorgulanacaktır. Ardından Ak Parti dönemi kamu diplomasisi çalışmaları ve kurumları ele alınacak ve bu faaliyetlerin dış politika açısından önemi incelenecektir.

Türk Dış Politikası'nda Iraklı Kürtlerin Değişen Konumu

Türkiye'nin Orta Doğu'ya yönelik politikasının önemli bir etkeni konumundaki Irak ve Irak toprakları üzerinde yasal bir idarî yapıya sahip Kürtlerin, Türk Dış Politikası'ndaki konumu özellikle 21.yy'ın başlarından itibaren ortaya çıkan paradigmlar ve bu paradigmların şekillendirdiği süreç kapsamında farklılık arz etmeye başlamıştır. Irak'ın işgali ardından sahip oldukları anayasal hak ve yetkiler çerçevesinde politikalar üretip, faaliyetler gerçekleştiren ve bölgedeki gelişmelerde pragmatist bir tutum sergileyerek kazanımlarını arttırma gayreti gösteren Iraklı Kürtler, Orta Doğu üzerinde politikalar geliştiren büyük güçlerin karmaşık denklemleri arasında kendilerine güvenli bir alan yaratmaya çalışmaktadırlar. Türkiye ise değişen uluslararası konjonktürü sahip olduğu veriler ışığında tekrar yorumlayarak yeni politikalar geliştirmiş, bu minvalde Iraklı Kürtlere yönelik tutum Soğuk Savaş ve sonrasındaki güvenlik temelli yaklaşımlardan ziyade siyasî ve ekonomik alanlar başta olmak üzere çok çeşitli bir boyut kazanmaya başlamıştır. Türk Dış Politikası, bu doğrultuda dış etkenleri de dikkate alarak Iraklı Kürtlerle olan ilişkilerini farklı bir mecraaya çekmeye ve kaydedeceği gelişmelerle de var olan ve olması muhtemel sorunların kademeli bir şekilde çözüme kavuşmasını sağlamaya çalışmaktadır. Bu çalışmada da Körfez Savaşı'ndan başlamak üzere Türkiye'nin Iraklı Kürtlere yönelik değişim gösteren politikası ana hatları ile ele alınacak ve bu zaman dilimi içinde cereyan eden gelişmelerin Türk Dış Politikası'ndaki yansımaları değerlendirilmeye çalışılacaktır. Söz konusu değerlendirme ile Iraklı Kürtlerin Türk Dış Politikası'ndaki konumlarının açıklanması ve anlamlandırılması sürecine siyasî mülâhazalardan ziyade akademik bir katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Türkiye-Ermenistan İlişkilerinde Sivil Toplum Kuruluşlarının Rolü

64

Türkiye-Ermenistan arasındaki ilişkiler Karabağ sorunu ve Ermeni Soykırımı iddiaları ile çıkmaz sokaklara girince son bulmuştur. Sınır kapıların kapatılması da iki ülke ilişkilerini izole etmiştir. Sınır kapıların kapatılması da iki ülke ilişkilerini izole etmiştir. Yalnız STK'ların pozitif ekonomik girişimleri ile düzelmeler kaydedilmiştir. STK'ların kazan-kazan yaklaşımları ile her iki ülkenin hem iyi komşuluk hem her iki tarafın kazancını sağlayan ilişkilerin inşa edilmesini desteklemiştir. İnşili-çıkışlı STK'ların girişimleri bazen iyi sonuçlara da damgasını vurmuştur. İlişkileri normalleştirmek amacıyla bugüne kadar gerçekleştirilen sivil girişimler çerçevesinde, Türk-Ermeni Uzlaştırma Komisyonu (TARC), Türk-Ermeni İş Geliştirme Konseyi (TABDC), yerel girişimler ve diğer sivil toplum çabalarıyla iki ülke arasındaki ilişkiler normalleşmiştir. SETA, 26-27 Mayıs 2009 tarihleri arasında İstanbul Conrad Otel'de Türkiye-Ermenistan İlişkileri Çalıştayı düzenlemiştir. . Bununla beraber TESEV Dış Politika Programı, Ermenistan sorunu üzerine çalışmalarına ilk olarak 2006 yılında başladı. Türk iş dünyasının en önemli kuruluşlarından biri olan Türkiye Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜSİAD) de Türk-Ermeni ilişkilerindeki bu normalleşme sürecinden memnuniyet duyduğunu belirten açıklamalar yapmakta ve Hükümetin bu girişimini desteklemektedir. USAK, 2004 yılında Ankara'da kurulmuş, uluslararası ilişkiler ve güvenlik konularının stratejik boyutları üzerinde çalışan bir düşünce kuruluşudur. USAK, Türkiye-Ermenistan ilişkilerine daha çok akademik yayınlar yaparak katkıda bulunmaktadır. Genel olarak komşu ülke olan Ermenistan'ın Türkiye dış politikasında rolünün ne kadar önemli olduğu tartışılır ama iyi komşuluk ilkesini devam etmek gerekirse STK'ların Ermeni girişimlerinin desteklenmesinde yarar vardır.

13. Oturum

Toplumsal Değişim

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Metin Aksoy

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon I

16:00-17:40

Burak Şahin

Türkiye'deki Vicdani Ret Tartışmalarının Çeşitleri ve Değişimi

Fatma Nalbant

Türkiye'de Vatandaşlık Anlayışının Gelişimi

Hacer Akülkü

*İntihar Eyleminin Türkiye'deki 65 Yaş Üzerindeki Durumu ve
Nedenleri Üzerine Sosyolojik Analiz*

Meryem Serdar

1990'lı Yıllarda Türkiye'de İslami Sinema Hareketi ve Kimlik Arayışı

Türkiye’deki Vicdani Ret Tartışmalarının Çeşitleri ve Değişimi

Türkiye’de vicdani ret konusu felsefe veya sosyoloji tartışmalarından daha çok bir hukuki tartışma olarak ele alınmıştır. Zira Türkiye’nin “ordu millet” temelleri dolayısıyla vicdani ret “halkı askerlikten soğutma” suçu ile beraber anılmış ve vicdani reddini ilan edenler sert bir cezalandırma mekanizması ile karşılaşmıştır. Zorunlu askerlik, inşa edilen milli hafızanın ve milli pedagojinin nirengi noktasıdır. Militarizm, özgün ve münferit olanı zapturapt altına alarak kolektif bir saik muhafaza etmeye çalışmaktadır. 1990’lı yılların başından itibaren kamuoyu önüne çıkan vicdani ret hareketi, militarizmin kuşatıcılığını sivil itaatsizlik ilkeleri ile kırmaya çalışmaktadır. Askeri mahkemeler vicdani ret olgusunu askerlikten soğutma ve emre itaatsizlikte ısrar suçu olarak ele almaktadır. Vicdani ret ilanının gerekçeleri ise yekpare değildir ve çok yönlü tartışmaları da beraberinde getirmektedir. Devlet kurumlarının “total” olarak reddi, kamu hizmeti talepleri, toplumsal cinsiyet kodları, dini veya politik inançlar, vicdani ret ilanının bazı gerekçeleridir. Ayrıca vicdani ret hakkını profesyonel ordunun varlığı ile koşullandıran yöneticiler, başka bir tartışma kanalı açmaktadır. Bu çalışmada, Türkiye’deki vicdani ret tartışmalarının yıllar içerisindeki değişimleri, Türkiye’deki toplumsal değişme öğeleri ile paralel olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye’de Vatandaşlık Anlayışının Gelişimi

Globalleşme süreciyle birlikte devletle birey arasındaki ilişkiler sorgulanmakta, bu sürecin bir sonucu olarak geleneksel vatandaşlık tanımları da eleştirel bir gözle değerlendirilmekte ve ortaya çıkan tartışmalar çerçevesinde ön plana çıkan tanımlardan birini de “*Anayasal Vatandaşlık*” kavramı oluşturmaktadır. Bu bağlamda çalışmada; teorik çerçevesi içerisinde, Osmanlı Devleti’nin son döneminden günümüze kadar gelişen vatandaşlık anlayışının tespit edilmeye çalışılması ile günümüzde hala devam eden vatandaşlık konusundaki tartışmalar ve çözüm arayışlarına ışık tutmak amaçlanmıştır. Çalışmada ilk olarak; vatandaşlık kavramı ve vatandaşlığın boyutları ele alınarak sonrasında Osmanlı devletinde vatandaş / vatandaşlık kavramlarının nasıl tanımlandığı üzerinde durulmaktadır. Son olarak ise; Türkiye’de ki vatandaşlık anlayışının gelişimi 1923-1950, 1950-1980 yılları ve 1980 sonrası şeklinde üç döneme ayrılarak incelenmeye çalışılmaktadır. Söz konusu kavram, Türkiye’de 1990’lı yıllardan bu yana tartışma konusu olmaktadır. Son dönemde de 2013 TBMM Anayasa Yazım Komisyonu’nda partilerin, “vatandaşlık” başlıklı madde üzerinde sundukları görüşler ve yapılan tartışmalar da kavramın günümüzde gerek anayasalarda, gerekse günlük hayatta varması gereken konuma ulaşamadığını göstermektedir. Çağımız artık egemen ulus devlet, egemen ulus milliyetçiliğini aşan bir dönemi ifade etmektedir. Bu anlamda egemen uluslar kimliği yerine ortak ulus, anayasal vatandaşlık, özgür, eşit ve demokratik yurttaşlık kimliğinin giderek anlam kazandığı söylenilebilir.

İntihar Eyleminin Türkiye'deki 65 Yaş Üzerindeki Durumu ve Nedenleri Üzerine Sosyolojik Analiz

Yaşlılık, bir yaşam dönemi olup insanın yaşam çizgisinde karşılaştığı son evredir. Bu evre Sanayi Devrimi ile birlikte değişim göstermiştir. Özellikle tıbbi ve teknolojik alandaki gelişmeler insan ömrünün uzamasını sağlamıştır. İnsan ömrünün uzamasıyla günümüz endüstri ülkelerinin nüfusundaki yaşlı oranı artmış olup genç nüfus yaşlı nüfustan fazla hale gelmeye başlamıştır. Yaşlı nüfusun artışı sadece gelişmiş ülkelerde söz konusu olmayıp Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin de gerçeği haline gelmiştir. Ancak yaşlı nüfusun artışı çözüm gerektiren sorunları da beraberinde getirmiştir. Başta bakıma muhtaçlık, yalnızlık gibi sorunlar ile karşı karşıya kalan yaşlılar daha birçok bilinmeyen sorunlarla da yüz yüze gelmektedir. Yüzleştikleri problemlerle baş edemeyen yaşlıların bulmuş oldukları çözüm yolu ise intihar olmuştur. Bu nedenle bu çalışmanın konusunu, Türkiye'deki yaşlı nüfusta intiharın oransal dağılımının tespit edilmesi oluşturmaktadır. Çalışmanın amacı ise, Türkiye'deki yaşlıların 2002-2012 yılları arasındaki intihar oranları ve bu oranlar arasında yıldan yıla ne ölçüde artış veya azalış olduğu, yaşlıların intihar nedenleri ve literatürdeki yaşlı intiharlarının nedenleri arasındaki benzerlikleri ya da farklılıkları ortaya koymaktır. Çalışmada veriler ve grafikler TÜİK'in 2002-2012 intihar istatistiklerinden derlenerek tarafımda oluşturulmuştur. Bunun dışında konu ile ilgili raporlardan, dokümanlardan vb. yazılı kaynaklardan yararlanılmıştır.

1990'lı Yıllarda Türkiye'de İslami Sinema Hareketi ve Kimlik Arayışı

Toplumsal tahayyülü derinleştiren sinema zaman zaman toplumsal gerçekliğin bir adım ilerisine geçerek henüz atılmamış adımların sonuçlarını tasavvur etmeyi mümkün kılar. Sinema bugün toplumsal farklılıklara dair bilgilerin görünür olması ve yaygınlaşması açısından en önemli alanlardan biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Toplumsal konuların filmler aracılığıyla işlenmesi, sosyal teori ile sinemanın bütünleşmesini kaçınılmaz kılmaktadır. Bu noktada toplumsal değişimi etkileyen ve yansıtan en önemli faktörlerden biri olan sinemanın, bir kitle iletişim aracı olarak kimlik oluşumu ve dönüşümü üzerindeki etkisi ve aynı zamanda var olan farklı kimliklerin sunumu açısından oynadığı rolün incelenmesi sosyolojik bir analizi gerektirmektedir. Türkiye'de 1990'lı yıllarda kamusal alanda görünür olma talebiyle birlikte bir kimlik olarak tanınma mücadelesi veren İslami kimliklerin Türk sinemasında (İslami sinema özelinde) ele alınışlarının inceleneyeceği bu çalışmada, öncelikle kimlik kavramı teorik olarak ele alınacak, daha sonra Türkiye özelinde-İslami kimliğin oluşumu İslami sosyal hareketler bağlamında değerlendirilerek Türkiye'de İslami kimlik arayışı incelenecektir. Akabinde, kültürel ve toplumsal işlevleri bakımından sinemaya kısaca değinilerek, 1990'lı yıllarda yükselişe geçen İslami sinema akımı ve bu akıma mensup filmler incelenecektir.

14. Oturum

Eğitim

Oturum Başkanı: Dr. Yusuf Alpaydın

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon II

16:00-17:40

Feride Ersoy, Cihangir Doğan

7. Sınıf Öğrencileri İçin Dürüstlük Ölçeği Geliştirme Çalışması

Ömer Kemiksiz

Halk Kültürü Dersinin Değer Öğretimindeki Yeri

Ergün Taştekinioğlu, Ganime Aydın

4. Sınıf Matematik Sınav Sorularının TIMSS 2011 Bilişsel Alanları ve Öğretim Programlarıyla Karşılaştırılması

Hilal Hanzade Kılıçtepe

Okul Büyüklüğünün Öğretmen Sorunları Üzerine Etkisi

7. Sınıf Öğrencileri İçin Dürüstlük Ölçeği Geliştirme Çalışması

Bu çalışmanın amacı, 7. sınıf öğrencilerinin dürüstlük değerini kazanma düzeylerini değerlendirmede kullanılabilecek bir dürüstlük ölçeği geliştirmektir. Bu amaçla 5'li Likert Tipi ölçek geliştirme çalışması yapılmıştır. Çalışmanın ilk aşamasında alanyazın taraması yapılmış, dürüstlük değerini kazandırmayı hedefleyen 7. sınıf sosyal bilgiler öğretim programı ve ders kitapları incelenmiştir. Buradan elde edilen bilgilerin yanı sıra öğretmen ve akademisyenlerden de görüş alınarak 69 maddelik bir havuz oluşturulmuştur. Ölçeğin görünüş ve kapsam geçerliği çalışmalarında 21 uzmandan görüş alınmış, uzmanların kalması yönünde görüş bildirdiği 48 madde uygulama formunda yer almıştır. Çalışmaya İstanbul ili Kadıköy ilçesinde bulunan Faik Reşit Unat, Hüseyin Ayaz ve Mustafa Aykın ilköğretim okullarında 2011-2012 öğretim yılında öğrenimine devam eden 262 7. sınıf öğrencisi katılmıştır. Veri analizinde SPSS programı kullanılmıştır. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) değeri 0.80'den büyük olduğu ve Bartlett testi anlamlı çıktığı için ölçeğin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analiziyle test edilmiştir. Yapılan faktör analizinde toplam varyansın %41.302'sini açıklayan, dışsal dürüstlük ve içsel dürüstlük olarak isimlendirilen iki faktörlü, 27 maddelik bir dürüstlük ölçeğine ulaşılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha değerleri, ölçek bütünü için .877, alt boyutlar için .870 ve .892 olarak bulunmuştur. Değerlerin yüksek olması ölçek bütünü ve alt boyutlarının tutarlı ve güvenilir olduğunu ve dolayısıyla bu ölçeğin 7. sınıf öğrencilerinin dürüstlük değerini kazanma düzeylerini değerlendirmede kullanılabileceğini göstermektedir.

Halk Kültürü Dersinin Değer Öğretimindeki Yeri

Halk bilimi, doğumdan ölüme kadar insanın yaşantısında yer alan maddi ve manevi bütün kültür öğelerini bilimsel olarak derleyen, sınıflandıran, değerlendiren ve bunların sistematik bir açıklamasını yaparak halk kültürünün genel gelişme ve değişme kurallarını inceleyen, kültürler arasındaki benzerlikleri ve farklılıkları belirleyip ortaya koyan, gerektiğinde elde ettiği sonuçları halkın yararına olacak biçimde düzenleyip halka aktaran ve birtakım uygulamalar öneren bir bilim dalıdır. Halk kültürü ise üretilen, yaşatılan, sözlü veya yazılı olarak gelecek kuşaklara aktarılan, örgün olmayan ve geleneksel alanlarda yoğunlaşan ortak değer, davranışlarla yaşayış kalıplarının bütünüdür.

72

Genç kuşakların kültürel değerleri benimsemesi ve onları sahiplenmesinde eğitim öğretim kurumlarına büyük görevler düşmektedir. Türk millî eğitiminin temel amaçlarından biri de genç kuşakların geçmişini ve bugününü doğru öğrenip geleceğe yönelmelerini ve daha mutlu, daha sağlıklı bir hayat için ait oldukları kültürü, bu kültürün oluştuğu çevreyi tanımalarını sağlamaktır. Bu amaçla Millî Eğitim Bakanlığı tarafından 2006 yılından başlamak üzere kademeli olarak ortaokul 6, 7 ve 8. sınıf öğrencilerine yönelik Seçmeli Halk Kültürü Dersi Öğretim Programı uygulamaya konulmuştur. “Değer” kavramı, Halk Kültürü Dersi Öğretim Programının üzerinde önemle durduğu kavramlardan biridir. Bu çalışmada Halk Kültürü dersindeki öğrenme alanları ve ünitelerde değer öğretimin durumu tespit edilecektir.

4.Sınıf Matematik Sınav Sorularının TIMSS 2011 Bilişsel Alanları ve Öğretim Programlarıyla Karşılaştırılması

Matematik, insanlıkla birlikte var olan ve her geçen gün önemini artıran çağımızın en önemli bilim dallarındandır. Türkiye'nin de içinde bulunduğu TIMSS ve PISA gibi araştırma raporlarında, matematik ve geometri alanında öğrencilerimizin başarı düzeylerinin istenilen seviyede olmadığı görülmektedir. Bu çalışma, 4.sınıf matematik sınav sorularının, öğretim programına ve TIMSS sınav sorularıyla karşılaştırması amaçlamıştır. Bu çalışmada, evren İstanbul ili, örneklem ise Bahçelievler İlçesi'nde rastlantısal seçilen 3 ilkokuldur. Veri kaynağı olarak, 3 farklı okulda 2012-2013 eğitim öğretim yılında, 4.sınıf öğrencilerine uygulanan matematik sınav soruları kullanılmıştır. Bu sorular, MEB tarafından öğretmenlere hazırlanan öğretmen kılavuz kitabında yer alan öğrenme alanlarına göre ayrılan süre olarak ve TIMSS 2011 sınavında yer alan bilişsel alanlara göre karşılaştırılmıştır. Araştırmanın sonucunda, sınav sorularının %80'ini sayılar öğrenme alanı, %16'sını geometrik şekiller ve ölçme alanı, %4'ünü veri gösterimi alanı oluştururken, kılavuz kitapta ise sayılar öğrenme alanına %52, geometrik şekiller ve ölçme alanına %44, veri gösterimi alanına ise %4 zaman ayrıldığı ve tutarlı olmadıkları tespit edilmiştir. TIMSS sınavlarında kullanılan bilişsel alan karşılaştırmasında ise TIMSS 2011 sınavında sorulan soruların zihinsel alanlara dağılımında %40'ı bilgi, %40'ı uygulama, %20'si akıl yürütme oluştururken incelenen okul sınavlarındaki soruların bilişsel alan yüzdeleri %67 bilgi, %18 uygulama, %15 akıl yürütme olduğu ve aralarında tutarlılık olmadığı tespit edilmiştir. Çalışmada ayrıca, öğretmenlerin ölçme değerlendirme uygulamaları hakkında bilgi edinmek amacıyla 50 ilkokul öğretmeniyle yarı yapılandırılmış görüşme sonuçlarına da yer verilmektedir.

Okul Büyüklüğünün Öğretmen Sorunları Üzerine Etkisi

Okul büyüklüğünün eğitimle ilgili birçok unsuru etkilediği bilinmektedir. Yurtdışında yapılmış olan birçok araştırma; okul büyüklüğü ile öğrenci başarısı, öğrenci disiplini, öğrencinin okula devamı, etkinliklere katılım ve verimlilik arasındaki ilişkiyi ortaya koymaya çalışmıştır. Ülkemizde ise okul büyüklüğü ile eğitimle ilgili diğer unsurların ilişkisini araştıran çalışmalar kısıtlıdır. Okulu oluşturan öğeler arasında, okulu amaçlarına ulaştıracak belki de en stratejik unsur öğretmendir. Öğretmenin motivasyonu, iş doyumunu, örgüte bağlılığı, örgütsel güven düzeyi, okul kültürü gibi etmenler eğitimin verimliliğini ve kalitesini etkiler. Öğretmenin mesleği ile ilgili sorunları ise öğretmenin okul hayatına ve öğrencilerine yansır. O halde okulu amaçlarına taşıyacak olan öğretmenin sorunları konusunun birçok açıdan incelenmesi gereklidir. Bu araştırmanın amacı, okul büyüklüğünün öğretmen sorunları üzerindeki etkisini saptamaktır. Araştırma nitel desende yapılmıştır. Araştırmanın örneklemini, Kocaeli ili Başiskele ilçesinde bulunan meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerdir. Araştırmanın verileri öğretmenlerle görüşme yapılarak toplanmıştır. 15 öğretmeninden toplanan veriler betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir. Araştırmada öğretmen sorunları öğrenci, yönetici ve veli açılarından ele alınmıştır. Araştırmanın sonucunda öğretmenlerin bahse konu sorunlarının okul büyüklüğü ile doğru orantılı olduğu bulunmuştur.

15. Oturum

İLEM Lisans Oturumu - 2

Oturum Başkanı: Süleyman Güder

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon III

16:00-17:40

Burak Kaplan

*Kaynak ve Söylenceler: Heidegger, Sinema ve Angelopoulos:
Sinema Varlığın Neresindedir?*

Sevâl Günbal

*Feridü'd-Dîn Attâr Nişâburî'nin Hayatı ve
'Mantıkı't-Tayr' Adlı Eserinde Seyr-ü Sülûk Kavramı*

Merve Dursun

Hayal Perdesinden Beyazperdeye: "Uçurtmayı Vurmasınlar"

Zeynep Güngördü

*Osmanlı Devleti'nde Saray Eğitim Müessesesi Olarak
Huzur-ı Hümayun Dersleri*

Kaynak ve Söylenceler: Heidegger, Sinema ve Angelopoulos: Sinema Varlığın Neresindedir?

76

Heidegger, felsefeyle hesaplaşırken aynı zamanda varlıkla irtibata geçmenin yeni yollarını aramıştır. “Soru sormak”, “düşünmek” ve “hatırlamak” meselelerine bir ömrü adamıştır. Bütün bunlar varlığı anlama uğraşısıdır ve Heidegger varlığın anlamını deşifre edebilecek muhtemel bir ipucu olarak sanatı işaret ettiği için sanatı kendisine mesele eder. Bu tebliğ ise, Heidegger’in varlık ve varlığın gizemini keşfetme imkânı barındıran sanat düşüncesi üzerinden –kendisinin mesafeli olduğu- sinemayı ve Angelopoulos Sinemasını ele alacaktır. Heidegger ve sinemayı birlikte incelerken aradığımız soruların cevabını bulmak dil ve göstergeler arasında yakalanacak bir bağla mümkündür. Tebliğ boyunca, Heidegger “dil; varlığın evidir” derken, sinemaya kapıları kapatmış mıdır yoksa alanı mı genişletmiştir? sorusu tekrarlanacaktır. Burada açığa çıkarılması gereken bir diğer husus; Angelopoulos üzerinden böyle bir konunun mesele edilmesinin nedenleridir. Angelopoulos’un bütün düşünce yolculuğu yukarıda da değindiğimiz “hatırlamak” meselesi üzerinden şekillenir. Her ikisinin de Yunan felsefe geleneğinden beslenmesi, birlikte anılabilmelerine imkân sağlar. Yunan geleneği ve değerleri ile olan irtibat –tıpkı bizde olduğu gibi kopma noktasına gelmiştir. Sunumda, Angelopoulos filmlerine konu edindiği bütün hikâyeleri, zaman meselesini, politik gerilimleri ve yolculuk destanlarını bu hatırla(t)ma gayesiyle oluşturduğu iddia edilecektir. Heidegger’in hikâyesi de buna benzerdir. Burada irdelenecek husus Heidegger’in sanat tasavvuru ile Angelopoulos Sineması’nın ne kadar örtüştüğüdür. Angelopoulos üzerinden yapılacak Heideggerci yahut post-Heideggerci yorumlama mümkün müdür? Bu soruyu cevaplamada şu iki filmden yardım alınacaktır: “Ulis’in Bakışı” ve “Sonsuzluk ve Bir Gün”. Böylece, yorumlama için Heidegger’in de varlık ve sanat fikirleri üzerinden yola çıkarak yapılması zaruri olan ön-yorumlama, yani Heidegger ve sinema ilişkisi kurulacaktır. Heidegger’in, Hölderlin vasıtasıyla yakalamaya çalıştığı dil macerası, sunumun değerlendireceği önemli metinlerdendir.

Ferid'd-Dîn Attâr Nişâbur'nin Hayat ve 'Mantıku't-Tayr' Adlı Eserinde Seyr- Slk Kavramı

Bu tebliğde klâsik Fars edebiyatının önemli temsilcileri arasında sayılan mutasavvıf şair Ferid'd-dn Attâr Nişâbur'nin (.553-627/1158-1230) hayat, eserleri ve tasavvufi kişiliği hakkında bir inceleme yapılmıştır. Mevlanâ olmak üzere kendisinden sonra gelen birçok ismi etkileyen, temsili hikâye anlatımında usta olan Attâr'ın özellikle din menkıbeleri anlatırken kullandığı sembolik slp üzerinde durulacaktır. Ayrıca bu alışma Türk Edebiyat'nda sıkça kullanılan simurg / anka motifini eksenine alacaktır. Temsili edebiyat örneğine farklı bir bakış açısı getirmesi dolayısıyla Ferid'd-dn Attâr'ın *Mantıku't-tayr* (*Kuşların Diliyle*) adlı eserinden yola çıkılarak "*insanın Tanrıyı arayışı*" incelenecektir. Bu bağlamda söz konusu eserin içeriği tasavvuf literatüründe önemli bir kavram olan seyr- slk mertebeleri şeklinde değerlendirilecektir.

Hayal Perdesinden Beyazperdeye: “Uçurtmayı Vurmasınlar”

Edebiyatın en çok etkileşimde bulunduğu alan, “yedinci sanat” olarak adlandırılan sinemadır. İki sanat dalı birbirinden farklı görünse de gelişimlerinde birbirlerini desteklemişlerdir. Kelimelerle oluşturulan edebiyat, senaryolaştırılarak hayal perdesinden beyazperdeye aktarılmış ve sinemaya konu zenginliği sağlamıştır. Beyazperdeye aktarılan bazı romanların - kaynağı ile ilişkisi tamamen kesilmiş yahut bozulmuş olsa da- iyi uyarlanmış örnekleri mevcuttur. Sinemanın daha çok görünür olduğu günümüz popüler kültüründe, romanlardan uyarlanan filmler, insanların edebiyata yönelmesini ve kitaplara sarılmasını sağlamıştır. Bu tebliğde, aslına sadık bir şekilde uyarlanmış örneklerden biri Feride Çiçekoğlu’nun yazıp aynı zamanda senaryolaştırdığı “Uçurtmayı Vurmasınlar” romanının, Tunç Başaran imzasıyla sinemaya aktarılmasıdır. Böylelikle edebiyatta tanınmaya fırsat bulamayan “Küçük Barış’ın dünyası” beyazperdeden insanlara ulaşmıştır. Filme olan ilgiden dolayı romanın satışları artmış ve Barış kendi evinde, tanınmaya başlanmıştır. Bu çalışmada iyi bir sinema uyarlamasının edebiyata fayda sağlayıp sağlamayacağı, “Uçurtmayı Vurmasınlar” örneği üzerinden açıklanacaktır. Roman ile film alıntılar yapılarak sözkonusu uyarlamanın kaynağa zarar vermediği somut deliller ile gözler önüne serilecektir.

Osmanlı Devleti'nde Saray Eğitim Müessesesi Olarak Huzur-ı Hümayun Dersleri

Huzur dersleri en sade şekliyle Ramazan ayına mahsus, padişahın huzurunda yapılan tefsir dersleri olarak tanımlanmaktadır. Başta padişahın ilminin artırılması, feyz ile bereketlenmesi dışında başka işlevleri de olmuştur. Yıl boyunca yapılan hazırlık çalışmaları sayesinde huzur derslerini takrir eden/edecek olan müderrisler arasında ilmi rekabeti sağlaması ve halkın sıkıntılarıyla ilgili padişahı haberdar etmek gibi vazifeleri ihtiva etmektedir. Aralıksız yüz altmış üç yıl devam etmiş olan bu dersler, devlet merkezinin daha güçlü veya daha zayıf olarak nitelendirebileceğimiz bütün dönemlerinde ara verilmesi düşünülmeyen ilmî bir faaliyeti olarak önümüzde durmaktadır. Huzur dersleri, gerek tarih, gerekse tefsir alanında çeşitli çalışmalarda da konu edilmiştir. Bu tebliğde, Huzur Dersi meclislerinde tefsir edilen ayetlerin muhtevasından hareketle, dersler sayesinde ilmiye mensupları aracılığıyla halkın nabzını tutması, padişahın ilmi birikiminin arttırması, ulema arasında ilmi rekabetin canlandırması ve devlet nezdinde yapılması gerekenler hususunda padişaha önerilerde bulunulması meselesi üzerinde durulacaktır. Ayrıca Huzur Dersi gibi ilmi meclislerde bulunan kimselerin nasıl bir üslubu muhafaza etmesi gerektiği ve buna riayet edemeyenlerin ne tür cezalarla karşılaştıkları hususuna değineceğiz. Son olarak da bu meclislerde ulemaya verilen taltifler üzerinde durarak ve söz konusu dersleri gündeme alarak günümüzde bu derslerden nasıl istifade edilebileceğini ve derslerin neye tekabül ettiğini dinleyicilere sunmaya gayret edeceğiz.

16. Oturum

Türkiye Siyaseti

Oturum Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Nebi Miş

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon IV

16:00-17:40

Fatma Betül Aydın

*Nefret Söylemi Bağlamında Siyasi Liderlerin Propaganda Yoluyla
"Ötekileştirme" Pratikleri*

Emine Balcı

Mahmut Esat Bozkurt ve Erken Cumhuriyet Dönemi Hukuk Değişimi

Seda Gizem Alpakgır Cevheri

*Türk Milleti ve Türk Milliyetçiliği: Ulus Devlet İnşa Sürecinde
1934 Tarihli İskân Kanunu*

Murat Arpacı

*1930'lar Türkiye'sinde Devlet, Emek ve Toplumsal Uzlaşmanın Tanzimi:
3008 Sayılı İş Kanunu (1936)*

Nefret Söylemi Bağlamında Siyasi Liderlerin Propaganda Yoluyla “Ötekileştirme” Pratikleri

Geçmişten bugüne basın/medya, siyaset arenasında siyasi liderler için önemli bir güç durumundadır. Siyasetin medya üzerinden şekillenmesi, toplumsal kanaatlerin belirlenmesindeki rolü, kurumlara atfedilen toplumsal güvenilirliği etkileme potansiyeline sahip olması gibi faktörler, medyanın bu gücü elinde bulundurmasının nedenleri arasında gösterilebilir. Bu nedenle siyasi aktörler kamuoyu oluşturmada, medyayı etkili bir şekilde kullanmakta ve kendi politikalarını topluma empoze etmeye çalışmaktadırlar. Özellikle demokratik ülkeler için olağanüstü dönemler olan *seçim dönemlerinde*, siyasilerin kendi kamuoylarını oluşturma çabası, siyasi atmosferin yükselmesiyle birlikte zaman zaman liderlerin çatışmacı bir üslup kullanmalarını da beraberinde getirmektedir. Uzlaşım sal üslubun kaybolduğu bu süreçte, liderlerin söylemleri, yalnızca bir “öteki” inşa etmemekte, aynı zamanda hakarete varan ifadelerin kullanılmasıyla nefret söylemi ortaya çıkmaktadır. Mitinglerde yapılan konuşmalar, siyasi liderlerin söylemlerinin bütüncül bir şekilde analiz edilmesinin en iyi araçlarından birisidir. Dolayısıyla bu çalışmada 2011 genel seçimleri öncesi, iktidar partisi Ak Parti Lideri Recep Tayyip Erdoğan, ana muhalefet partisi CHP lideri Kemal Kılıçdaroğlu ve muhalefet partisi MHP lideri Devlet Bahçeli’nin İstanbul mitinginde yaptıkları konuşmalar analiz edilmiştir. Bu çalışmada, propaganda aracı olan mitinglerde siyasi liderlerin konuşmaları, propaganda teknikleri açısından ve nefret söylemi açısından incelenerek bu söylemlerdeki çatışmacı üslubun ortaya çıkarılması temel amaçtır.

Mahmut Esat Bozkurt ve Erken Cumhuriyet Dönemi Hukuk Değişimi

82

Kurtuluş Savaşı sonrası kurulan yeni Türkiye Cumhuriyeti devletin kurucu ve yöneticileri bilimsel temellere oturmuş Batılı bir hukuk düzeni olmadıkça muasır medeniyet seviyesinde bir toplum ve kurumsallaşmış bir hukuk devleti olunamayacağı düşüncesi ile hukuk alanında radikal düzenlemeler gerçekleştirmişlerdir. Bu süreçte en önemli aktörlerden birisi dönemin Adalet Bakanı Mahmut Esat Bozkurt'tur. Bozkurt'a göre, "İhtilal, Türk milleti için sadece yaşama ve yükselme vasıtası değil, aynı zamanda Batı medeniyetine açılmış kapı görevini görmektedir." (Arıkan, 1944, s.9). Bozkurt'un Adalet Bakanlığı döneminde sosyal yaşamda doğrudan yansımaları olan Türk Medeni Kanunu, Türk Ceza Kanunu, Borçlar Kanunu, İcra İflas Kanunu, Mahkemeler Teşkilat Kanunu, Temyiz Teşkilat Kanunu, Hâkimler Kanunu, Hukuk ve Ceza Muhakemeleri Kanunu iktibas edilmiştir. Ayrıca, Bozkurt bu kanunların şerhlerini de tercüme ettirerek uygulayıcının hizmetine sunmuştur. Dolayısıyla, hukuk lisans ve doktora eğitimini İsviçre'de tamamlamış Bozkurt'un fikirleri, siyasal akımlar ve ideolojiler analiz edildiğinde erken Cumhuriyet döneminde yaşanan radikal hukuk değişiminin gerekçelerini anlamak daha da mümkün hale gelecektir. Çalışmamızda bu düşünceden yola çıkılarak Bozkurt'un Adalet Bakanlığı dönemindeki çalışmaları, fikirleri, hukuk değişimine etkileri tarihsel gelişmelerle birlikte değerlendirilerek hukuksal dönüşümün analizi yapılmıştır.

Türk Milleti ve Türk Milliyetçiliği: Ulus Devlet İnşa Sürecinde 1934 Tarihli İşk n Kanunu

Türkiye Cumhuriyeti diğer bütün ulus devletler gibi toplumu denetlemeye, toplumsal ilişkileri düzenlemeye ve güvenliği sağlamaya yönelik biyo-politikalar izlemektedir. Cumhuriyetin kuruluşunun ardından özellikle tek-parti döneminde, ulus devlet ve millî kimlik inşası sürecinde gerçekleştirilen zorunlu isk n politikaları bu yönde izlenen politikadır. 1923-1950 yılları arasında kabul edilen isk n kanunlarının Lozan Antlaşmasının imzalanmasının ardından Türkiye Cumhuriyeti sınırları dışında kalan Müslüman ve Türk nüfusun mübadele kapsamında muhacir statüsünde Türkiye’de isk nlarını sağlamak; Osmanlı’dan devralınan İşlam toplumunu ulus devlete dönüştürmek; toprak bütünlüğünü korumak ve ülke içindeki siyasal, sosyal, ekonomik farklılıkları çözmek gibi amaçları bulunmaktadır. Bu çalışmanın temel amacı; Türkiye Cumhuriyeti’nin kuruluş döneminde sık sık kullanılan millet ve milliyetçilik kavramlarının ulus devlet yaratma ve millî kimlik oluşturma sürecinde dayandığı unsurları belirleyerek, 1934 tarihli ‘İşk n Kanunu’ analiz etmeye çalışmaktır. Diğer bir deyişle, 1934 tarihli İşk n Kanunu  zerinden Türkiye Cumhuriyeti’nin ulus devlet yaratma ve millî kimlik oluşturma süreci incelenecektir. Bu nedenle çalışmada önce millî kimlik inşası ve Türk milleti kavramları açıklanacak ve ardından yukarıda belirtilen kanunların amaçları ve kanunlara ilişkin tartışmalar bu kavramlar üzerinden ele alınacaktır.

1930'lar Türkiye'sinde Devlet, Emek ve Toplumsal Uzlaşmanın Tanzimi: 3008 Sayılı İş Kanunu (1936)

1923 yılında Cumhuriyet ilan edildiğinde toplumsal sorunların hangi somut politikalarla çözüleceği tam olarak netleşmemiştir. Özellikle ekonomi ve emek politikaları söz konusu olduğunda yeni rejimin izleyeceği yol 1920'lerde açık seçik bir şekilde ortaya konulmamıştır. Bu politikalar birazda süreç içerisinde ulusal ve ulus aşırı dinamiklerin etkisiyle şekillenecekti. Ekonomi alanındaki kurucu nitelik taşıyan radikal politikaların bir bölümü 1920'ler bir bölümü ise ancak 1930'lu yıllarda gerçekleştirilmiştir. Cumhuriyet'in emek politikaları alanındaki ilk kapsamlı iş kanunu 1936 yılında çıkarılmıştır. 3008 Sayılı İş Kanunu olarak hazırlanan bu kanunun Türkiye'de emek tarihi açısından kritik bir yeri vardır. Bu kanuna kadar emek, işveren ve devlet arasındaki ilişkileri düzenleyen kapsamlı bir yasal düzenleme bulunmamaktadır. Yeni rejimin emeğe, toplumsal sınıf kavramına ve sınıflar arası ilişkilere nasıl baktığını kavramak açısından bu kanun birçok veri sunmaktadır. Söz konusu kanun hem ulusal hem de ulus aşırı birçok faktörün etkisi ile ortaya çıkmış ve siyasi iradenin mevcut işgücüne şekil vermesinde kurucu bir nitelik taşımıştır. 3008 Sayılı İş Kanunu'nun hazırlanmasını sağlayan politik motivasyonlardan başlıcası, işveren-emek odaklı olası çatışmanın önüne geçmek ve toplumsal uzlaşmayı tanzim etmektir. Erken Cumhuriyet Türkiye'sinde toplumsal uzlaşmanın devlet eliyle tanzimini tartışmak ve bu tanzim içerisinde 3008 sayılı İş Kanunu'nun yerini saptayabilmek bu çalışmanın çıkış noktasıdır. Bu bağlamda öncelikle 1936 öncesinde emeği ilgilendiren politikalar genel bir değerlendirmeye tabi tutulacak sonrasında ise 1936 tarihli 3008 Sayılı İş Kanunu tartışılacaktır.

mayıs
cumartesi

17

17. Oturum

Mimarlık ve Kent Tarihi

Oturum Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Mustafa Kömürcüoğlu

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon I

09:00-10:40

Muhammed Esad Tiryaki

Hatıra ile Değişim Arasında Tarihi

Türk Kent Dokularının Korunması Üzerine Bir İnceleme

Hasan Tahsin Selçuk

Türkiye Mimarlığının Sınırları 1990-2000

Saliha Arseven

Antik Side Örneğinde; Sosyal Yapının Kent Dokusuna Yansımaları

Ahmad Zaki Khalilia

Osmanlı Döneminde Filistin Mimarisi

Hatıra ile Değişim Arasında Tarihî Türk Kent Dokularının Korunması Üzerine Bir İnceleme

Tarihî kent dokuları maddi kültür ile manevi kültürün kesişim noktasında yer alan önemli fiziksel varlıklardır. Buradan hareketle tarihî kent dokuların sürekliliğini sağlamak tarihteki şehircilik tecrübesini ve kültürel değerleri geleceğe aktarmak bağlamında araç olarak değerlendirilebilir. 19. yüzyılın başı ve özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası şartlarda pek çok ülkede olduğu gibi Türkiye’de de tarihî kent dokularının korunması meselesi nüfus artışı ve ekonomik hareketlilik gibi sorunlarla yüz yüze gelmekte ve böylece tarihî kent dokuları koruma ve değişim arasında konumlanmaktadır. Bu noktada tarihî kent dokularında hangi özelliklerin korunacağı ya da değiştirilmesi gerektiği hususu devam eden ve farklılaşan şehir hayatı açısından önemli ve cevaplanması gereken bir problem alanı olarak ortaya çıkmaktadır. Bu çalışmanın ilk bölümünde korumanın amacını belirten kısa girişten sonra ikinci bölümde Türkiye’de koruma düşüncesi tarihî sürekliliği bağlamında ele alınmıştır. Çalışmanın üçüncü bölümü hatıra ve mekân ilişkisini sokak yapısının korunması, diğer fizikî unsurlar korunması ve yapı malzemesinin korunması üzerinden incelemektedir. Çalışmanın son bölümünde, tarihî kent dokularının korunması hatıra ve değişim kavramları üzerinden değerlendirmektedir.

Türkiye Mimarlığının Sınırları 1990-2000

Bu çalışma, Türkiye’de 1990’lı yıllar süresince yayınlanan üç mimarlık dergisinin içerik analizlerini sunmaktadır. İncelenen on yıllık dönemde, Türkiye Mimarlık ortamında birbirinden görece farklı gerçeklik algıları olan ve bu bağlamda gündem oluşturup, farklı yorumlar geliştiren dergilerde; öncelikle ortak söylem başlıkları tespit edildi. Söylem başlıkları üzerinden, dergilerdeki metinlerde dillendirilen yaklaşımlar değerlendirilerek yorumlandı. Sonuçta, incelenen dergilerde ortaya konulan sorunsal başlıkları ve bu sorunsalların incelenme biçiminin ne tür bir algı formasyonu ile ilişkili olduğu tanımlandı.

88

Bu çalışma kapsamında, yazılı basın ve Mimarlık dergilerinin, toplumsal hafızanın üretim alanı olarak görülmesi nedeniyle; Maurice Halbwachs’ın hafıza üzerine söylemi bu çalışmada rehber edinilmiştir. Halbwachs’a göre; hafıza, zaman ve mekan kıstasında grupların ürettikleri malzeme üzerinden inşa edilir. Gruplar tarihselliklerini iletişimsel olarak yapılandırılmış uzlaşılmal imgelemede kurarlar. Bu bağlamda, yapılan çalışmada, 1990’lar Türkiye’inde bir iletişim platformu olan Mimarlık dergilerinde yer-alan metinler için, üzerinde uzlaşılan gerçekliklerin ‘ne’ oldukları, ‘nasıl’ yapılandırıldıkları ve yorumlandıkları incelenerek, tartışılmıştır. Dergi içerikleri, söylem yapıları üzerinden gruplandırılarak, anlatı yapıları tanımlandı. Burada söylem yapıları ‘ne’ üzerine konuşulduğunu, anlatı yapısı da söylem yapısı içerisinde ‘nasıl’ açıklandığını gösterir. Çalışmanın sonunda, anlatı başlıkları uzlaşıl ve sorunsallar üzerinden kimliklendirilmiştir. Böylelikle mimarlık dergilerinin, Türkiye için önemli bir dönüşümün yaşandığı bu on yıllık dönemde ortaya koydukları yaklaşımlar özetlenmiştir.

Antik Side Örneğinde; Sosyal Yapının Kent Dokusuna Yansıması

Bu çalışmada Pamphylia Bölgesi'nin doğusunda antik bir liman kenti olan Side'nin tarihsel süreçte yaşadığı sosyal dönüşümün kent dokusu üzerindeki yansımaları araştırılmıştır. Toplumlarda sosyal, siyasal, idari anlayışın yanı sıra hâkim dini inancın değişmesi de köklü dönüşümlerin en büyük etmenlerindendir. Pagan inancının hâkim olduğu Side'de IV. yy. ile birlikte Hristiyanlığın hızla yaygınlaşması, halkın Pagan tapınaklarından yavaş yavaş vazgeçmelerine neden olmuştur. Bu vazgeçiş Paganlarla Hristiyanlar arasında uzun soluklu anlaşmazlıklara neden olsa da Hristiyanlığın hâkim inanın olması engellenememiştir. Yeni din etkisini en somut şekilde yapılarda göstermiş ve tapınakların yerine yine kutsal alanın içerisinde yer alan ve ibadet ihtiyacını karşılayabilecek nitelikte bazilika inşa edilmiştir. Kentin temel taşlarındaki oynama idari yapısını da etkilemiş, yönetim seçkinlerden oluşan meclis yerine piskoposluk sarayına geçmiştir. İtibar kaybeden seçkinler de mallarını kamu yararına kullanmak yerine kendilerine lüks konutlar yaparak harcamışlardır. Zamanla kamu yapıları önemini yitirmiş ve kaderine terk edilerek harap olmalarına göz yumulmuştur. Tüm bu veriler değerlendirildiğinde, kentin silüetinde ciddi bir değişimi işaret etmektedir. Medeniyetlerin sembolü haline gelen anıtsal yapılar dönemin mimari üslubunu yansıtırken aynı zamanda kentte yaşanan dönüşümün de sembolü haline gelmiştir. Bu da değişen anlayış ve sosyal yapının kent dokusuna nasıl yansıtıldığının en somut örneğidir.

Osmanlı Döneminde Filistin Mimarisi

Bu makale Filistin'in içinde bulunduğu İsrail işgali ve siyasi şartları nedeniyle gerekli ilgiyi görmeyen Osmanlı dönemindeki Filistin mimarisini tanıtmayı ve bu yöne ı ışık tutmayı hedeflemektedir. Buna dayanarak makalenin başında Osmanlı dönemindeki Filistin mimarisi hakkında tarihi ön bilgi vermek suretiyle Filistinlilerin Osmanlı dönemindeki mimari yönü üzerinde duracaktır. Bu bağlamda bu mimari etkinin başlangıcını ve etkilerini ortaya koyarak, mimariyi etkileyen ve mevcut haliyle ortaya çıkmasını sağlayan en önemli faktörleri açıklamaya çalışacaktır. Bunu yaparken özellikle sosyal, siyasi, nüfus, iklim ve mevcut yapı malzemeleriyle ilgili faktörler üzerinde durmaya çalışacaktır. Bu faktörleri belirledikten sonra, o dönemde var olan ve kamu binaları ile konut binaları şeklinde ikiye ayrılan binaların türlerini hızlı bir şekilde gözden geçirecektir. Kamu binalarını camiler, saraylar, saat kuleleri, hanlar ve demiryolu hatları oluşturmaktadır. Konut binalarına gelince bunlardan bazılarını özellikleriyle birlikte sunmaya çalışacaktır. Sonunda Filistin mimarisinin karşılaştığı -özellikle Osmanlı dönemine kadar uzanan- zorlukları belirleyecektir.

18. Oturum

Türkiye’de Din ve Siyaset

Oturum Başkanı: Dr. Halil İbrahim Yenigün

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon II

09:00-10:40

Ahmet Vedat Koçal

*Tarihsel Seyri İçinde Türkiye Muhafazakârlığının Güncel Tartışmaları:
Sivil Toplum-Devlet İkileminde İslâmcılığın Yol Ayrımına Dair İdrisyan Bir Analiz*

Ahmet Kılınç

Laiklik İlkesinin Osmanlı Devletindeki Görünümü

Yavuz Selim Alkan

*Türkiye’nin Laiklik Deneyimini Tanımlamak:
‘Kontrol-Temelli’ mi ‘Manipülatif’ mi?*

Tarihsel Seyri İçinde Türkiye Muhafazakârlığının Güncel Tartışmaları: Sivil Toplum-Devlet İkileminde İslâmcılığın Yol Ayrımına Dair İdrisyan Bir Analiz

17 Aralık 2013 günü gündemleşen, fakat çok daha önce başlatıldığı anlaşılan adli soruşturma, dolaylı biçimde Bakanlar Kurulu üyelerine uzanan ve görevdeki üç Bakan ile eski Bakan olan bir milletvekilin istifalarına varan boyutlarıyla siyasal tartışmaları da beraberinde getirmiştir. Bu soruşturmanın oluşturduğu gündem, kamuoyunca, taraflarının karşılıklı söylemleriyle, öteden beriye süregeldiği söylenen, ilk işaretlerini 7 Şubat 2012’de bazı özel-yüksek bürokratlar hakkında soruşturma açılması ve hatta haklarında yakalama kararı verilmesi ile veren, ardından Hükûmet’in bir dinî cemaatle özdeşleşen dersane sektörüne yönelik yasal düzenleme girişimi ile belirginleşip, 2004 yılındaki bir MGK toplantısında alınan ve bu cemaatin güvenlik risk unsuru olarak değerlendirildiğini gösteren kararların basında yayınlanmasından sonra açığa çıkan süreçle ilişkilendirilmiştir. Söz konusu taraflardan birinin dinî bir cemaatin, diğerinin ise ideolojik ve örgütsel kaynağını Türkiye İslâmcılığının yakın geçmişinden alan siyasal kadroların oluşu, Türkiye muhafazakârlığında bir yol ayrımını işaret etmektedir. Bu çalışma, söz konusu güncel tartışmaları ve taraflaşmaları, Türkiye muhafazakârlığının Osmanlı modernleşmesine kökenlenen ve günümüze dek süregelen tarihsel seyri bağlamında İdris Küçükömer’in sivil toplum-devlet ikilemine dayalı ekonomik ve toplumsal analizleri ve tezleri ışığında ele almak amacıyla hazırlanmıştır.

Laiklik İlkesinin Osmanlı Devleti'ndeki Görünümü

Literatür genel olarak laiklik ilkesinin üç temel unsuru olduğunu kabul eder. İlk unsur din işleri ile devlet işlerinin birbirinden ayrılması, ikinci unsur devlette egemenliğin kaynağının ilahi olmayıp, insan unsuru olmasıdır. Son olarak da vatandaşların din ve vicdan hürriyetlerine sahip olmasıdır. Osmanlı hukuk sistemi, şeri hukuk ve örfi hukuktan oluşmaktadır. Osmanlı Devleti'nde bir yanda Kuran, Sünnet, İcma ve Kıyas olmak üzere dört ana kaynaktan ve bir takım tali kaynaklardan oluşan İslam hukuku uygulanmakta iken; diğer taraftan Padişah'ın iradesi ile ortaya konan, kanunnameler, fermanlar şeklinde tezahür eden örfi hukuk mer'idir. Laiklik ilkesinin unsurlarını Osmanlı hukuk uygulaması açısından değerlendirdiğimizde şu tespitleri yapabiliriz. Örfi hukuk düzenlemelerinin insan aklına dayanmasının laikliğin “akli”lik unsuruyla bağdaştırabiliriz. Osmanlı idarecileri de şeri hukukun müsaade ettiği alanlarda ve İslam hukukçuları arasında tartışmalı olan konularda hükümler koymaktan çekinmemişlerdir. Hatta koydukları normların İslam Hukukuna aykırılığı hem normun yürürlükte olduğu dönemde tartışılmış, hem de günümüzde tartışılmaktadır. Kanaatimizce Osmanlı idarecileri, laiklik ilkesinde de yer alan egemenlikteki “insan unsuru” faktörünü pragmatik açıdan ele almış ve düzenlemeleri mümkün olduğunca devlet lehine koymaya gayret etmişlerdir. Laikliğin diğer unsuru olan din ve vicdan hürriyeti açısından Osmanlı Devleti'ne baktığımızda gerek zimmi gerekse Müslüman tebaa açısından birtakım sınırlamaların getirildiğini ifade etmek gerekir.

Türkiye'nin Laiklik Deneyimini Tanımlamak: 'Kontrol-Temelli' mi 'Manipülatif' mi?

Türkiye'nin laiklik deneyimi çoğunlukla 'kontrol-temelli' olarak tanımlanmıştır. Bunun nedeni olarak da, Türkiye'de benimsenen laiklik anlayışının, gerçek ve ideal anlamda bir devlet-din ayrımı ve devlet tarafsızlığı ideallerini yansıtmaması gösterilmektedir. Bu çalışma ise, Türkiye'nin laiklik deneyimini 'kontrol-temelli' değil, 'manipülatif' olarak tanımlamayı önermektedir. Bu önerinin dayandığı temel varsayım, liberalizmin temel değerinin 'sınırlı devlet' veya 'özel-kamusal alan ayrımı' değil, 'bireysel özgürlük' olduğudur. Türkiye'de benimsenen laiklik anlayışını 'kontrol-temelli' olarak tanımlayanlar, 'sınırlı devlet' anlayışı üzerine kurulu, din ve devlet arasında 'katı ayrışma ve tarafsızlık' şeklindeki bir laiklik anlayışını, laikliğin tek gerçek anlamı olarak idealize etme eğilimindedirler. Ancak, dini argüman ve pratiklerin devlet tarafından 'kontrolü' ve devletin dini özgürlüklerin korunması adına aktif ve 'kolaylaştırıcı' bir rol oynaması, her zaman liberalizme veya klasik laiklik anlayışına ters değildir. Bu nedenle bu çalışma, Türkiye örneğinde laikliğin şu şekilde yeniden okunmasını önermektedir: Laikliğin anlamı devlet ideolojisi tarafından, devlet çıkarlarına paralel olacak şekilde 'manipüle' edilmiş ve bu manipölasyon belirli dönemlerde farklı şekiller almıştır. Söz konusu manipölasyon, dini özgürlükler pahasına savunulmuş ve Türkiye'de daha kapsayıcı ve demokratik bir laiklik anlayışının benimsenmesini de önlemiştir. Bu tür bir yeniden okuyuş, Türkiye'ye alternatif laiklik anlayışı olarak laikliğin 'katı ayrışma ve tarafsızlık' şeklindeki tanımını değil, daha 'kolaylaştırıcı', kapsayıcı ve demokrasi odaklı bir laiklik anlayışını önermeyi gerektirir.

19. Oturum

İslam Tarihi

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Mustafa Demirci

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon III

09:00-10:40

Abdulkadir Macit

*XIX. Asırda Türk-İslam Devletleri Arasındaki Münasebetler
(Hokand Hanlığı ile Osmanlı Devleti Örneği)*

Ferda Demir Aycan

*Yirminci Yüzyıl Müslüman Dünya'da Hz. Muhammed Algısı:
Muhammed Hüseyin Heykel Örneği*

Nureddin Uyguroğlu

*Karahanlı Döneminde Uygur Türklerinde
İslam Dini Eğitimi ve Din Adamları*

Ayşe Uzun

*Tefsirde Siyer Malzemesinin Kullanılması
-Muhammed Âbid el-Câbirî Örneği-*

XIX. Asırda Türk-İslam Devletleri Arasındaki Münasebetler (Hokand Hanlığı ile Osmanlı Devleti Örneği)

Mâverâünnehir siyasi ikliminde XVIII. asrın hemen başlarında yerini alan Hokand Hanlığı, dönemin en güçlü İslam devleti ve Sünni Müslümanların halifesi olması dolayısıyla Osmanlı Devleti'ne hususen XIX. asırda başta siyasî konular olmak üzere, askerî, dinî, ilmî ve sînâî gibi konularda müracaat etmiştir. Yüzyıl boyunca, bu maksatlarla ve Osmanlı Devleti'nin desteğini sağlamak amacıyla İstanbul'a pek çok elçilik heyeti gönderilmiştir. Osmanlı Devleti'ne gelen elçilik heyetleri önce Osmanlı sultanına bağlılıklarını bildirmişler ardından da sultandan mezkûr taleplerinin gerçekleştirilmesini istirham etmişlerdir. Osmanlı Devleti, Hokand Hanlığı'nın siyasi taleplerine Türkistan hanlıklarının birbirleriyle olan mücadelelerine etki ederek Müslüman cemaatin zarar görmesi, Rusya ile aralarındaki barışı bozacağı endişesi, Şii İran ile sürgit devam eden fiili savaş hali, coğrafi maniler sebebi ile devamlı surette ihtiyatlı yaklaşmıştır. Ancak vaziyet ne olursa olsun Osmanlı Devleti dinî, ilmî ve sînâî alanlardaki istekleri yerine getirmeye çalışmış ancak siyasî ve askerî talepleri Türkistan hanlıkları ile mesafenin uzaklığı ve dış politikadaki sıkıntılardan müstağni kalamadığı için tam anlamıyla gerçekleştirememiştir.

Yirminci Yüzyıl Müslüman Dünya'da Hz. Muhammed Algısı: Muhammed Hüseyin Heykel Örneği

Tarih araştırmalarının farklı alanlara yönelmesiyle, araştırma alanı genişlemiş ve kaynak sayısı artmıştır. Bu durum Müslüman tarihçiler için yeni olmamakla birlikte, ilgili çalışmaların derli toplu halde olmaması nedeniyle yeni kaynakları kullanma, belirleme ve sınıflandırmada birtakım sorunları da beraberinde getirmiştir Müslüman tarih anlayışındaki değişim, siyer yazıcılığına da etki etmiştir. Siyer çalışması yapmak, kitlelerin Hz. Muhammed algılarını gözlemlemek bakımından önemlidir. Bunun için siyer üzerine çalışan araştırmacının, öncelikle kaynak, içerik, yöntem ve çalışmanın yöneldiği kitleyi iyi belirlemesi gerekir. Bu çalışmada, başlangıcından yirminci yüzyıla kadar siyer yazıcılığının tarihsel süreci kısaca ele alınmış, ardından, yirminci yüzyıl Müslüman dünyanın Hz. Muhammed algısını yansıtmak amacıyla, başta “Hayat-u Muhammed” adlı kitabı olmak üzere çalışmaları ve hakkında yapılan araştırmalar çerçevesinde, Muhammed Hüseyin Heykel’in İslam ve siyer yorumu örneklem olarak incelenmiştir. Muhammed Hüseyin Heykel’in düşünce hayatına yer verilmesinin ardından Heykel’in siyer çalışmasında kullandığı yöntem ve anlatımı, başlıca, Hz. Muhammed’in geldiği ortam, Hz. Muhammed’in risalet öncesi yaşantısı, risaletin Mekke ve Medine dönemleri ve Hz. Muhammed’in kişiliği doğrultusunda yansıtılmıştır.

Karahanlı Döneminde Uygur Türklerinde İslam Dini Eğitimi ve Din Adamları

Uygur Türklerinin siyasi ve dini tarihi hakkında yapılan araştırmaların çoğu İslam öncesine odaklanmış, İslam sonrasına ait olanları ise parmakla sayılacak kadar az olmuştur. Araştırmalarda genellikle Uygur Türkleri Manihaizm ve Budizm'in adeta güçlü bir şampiyonları, Buda dini ve kültürünün asıl temsilcileri olarak gösterilmişlerdir. Aslında Uygur Türkleri, VIII. asır'dan itibaren İslam ile tanışmış ve İslamlaşma süreci başlatılmıştır. Bazı araştırmacılar Kur'anın ilk Türkçe tercümesinin Karahanlılar döneminde, Karahanlı Türkçesinde yapıldığını ifade etmektedir. Satuk Buğra Han'ın 942'de İslam'ı kabul edip Abdülkerim adını almasıyla birlikte Karahanlılar, Türkistan'da ilk Türk-İslam devleti niteliğini kazanmıştır. Karahanlı devleti yürüttüğü askeri seferler ve fetihlerin yanı sıra medreseler kurmuş, din adamları yetiştirmiş, böylece Türk-İslam devlet geleneği ve kültürünün şekillenmesinde öncü olmuştur. Bu devlet batılı bilim adamları tarafından "Türkistan Uygur Hanları Devleti" olarak adlandırılmıştır. Çalışmamızın amacı Uygur Türklerinin İslam'ı kabul ettikleri ilk dönemlerde Karahanlı Devleti coğrafyası çerçevesinde günümüz Uygur Türklerinin yaşadığı bölgelerde kurulan medreseler ve din adamlarından söz ederek, Uygur Türklerinin İslamlaşma sürecinin daha iyi anlaşılmasını sağlamak ve Türk-İslam kültüründeki önemini vurgulamaktır.

Tefsirde Siyer Malzemesinin Kullanılması -Muhammed Âbid el-Câbirî Örneği-

Kur'an tefsirleri genellikle Mushaf tertibini esas almaktadır. Araştırmamıza konu olan eserde çağdaş dönemde revaç bulan bir eğilim olan nüzûl tertibi esas alınmıştır. Eser, Faslı akademisyenlerden Muhammed Âbid el-Câbirî tarafından Kur'an'ın kronolojik okunması metoduyla hazırlanmıştır. Müellif bu metot sayesinde tarihsel dinamizme ulaştığı düşüncesindedir. Yazıda Câbirî'nin Kur'an yorumu tasvirî bir metotla sunulmuştur. Yazarın kronolojiyi tesbit etmede; pasaj bütünlüğünü, konuyu, metnin bağlamını, sebab-i nüzûl rivayetlerini kullandığı tesbit edilmiştir. Siyer ile Kur'an tefsirinin birlikte ele alındığını gördüğümüz eserde tarihsel bağlam çok önemslenmiştir. Siyer ve Kur'an tefsiri birbirinden beslenerek birbirini yazdırmaktadır. Peygamber dönemi İslam tarihi malzemelerine odaklanan yazar, vahyin inişi esnasında vuku bulan olayların ayetlerde yansımaları görmeye çabasıyla tefsir yapmaktadır. Aynı zamanda vahyin indiği tarihten çok öncelere atıf yapan Kur'an ayetlerinin, vahyin indiği döneme muhakkak bir şeyler söylediğini iddia etmektedir. Geçmiş peygamberlerin kıssalarının anlatıldığı Kur'an pasajlarının vahye dildiği dönemde, Peygamberin, onların hayat hikâyesindeki vakalara benzer durumlara maruz kaldığı yönünde çıkarım yapması bu iddiayı örneklendirecek bir veridir.

20. Oturum

Çağdaş Felsefe 1

Oturum Başkanı: İbrahim Halil Üçer

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon IV

09:00-10:40

İbrahim Günaydın

*Metafordan Gerçekliğe: Wittgenstein'da Dil-Anlam Bağlamında
"İnşaat Ustası" Metaforu*

Sıracettin Aslan

Nakib Al-Attas'ın İslâm Bilim Tartışmalarına Katkısı

Tekin Atmaca

Lakatos'un Bilim Felsefesinde Rasyonellik

İlkin Salimov

*XIX. Yüzyılın Başlarında Rus Batıcılığının Erken Bir Örneği:
Pyotr Çadaev*

Zübeyde Demircioğlu

*Türk Düşünce Tarihinde Çok Yönlü Bir İsim:
Mehmet Emin Erişirgil*

Metafordan Gerçekliğe: Wittgenstein’da Dil-Anlam Bağlamında “İnşaat Ustası” Metaforu

Wittgenstein, son dönem eserlerinden olan *Philosophical Investigations (Felsefî Soruşturmalar)* adlı kitabının ilk sayfalarında aktardığı “İnşaat Ustası” metaforu ile kitabına giriş yapar. O, inşaat ustası metaforunu, ilgili kitabının ilk bölümünde. Augustinus’tan yapmış olduğu iktibastan hareketle kurgular. Wittgenstein, Augustinus’tan yapmış olduğu bu iktibasın içeriğindeki dil anlayışını (adlandırma teorisi) kısa bir analiz ettikten sonra yadsır ve bu anlayışın bir dilin bütününe vermekten, onun kendi içindeki sistemini izah etmekten uzak olduğunun altını çizer. Aynı zamanda bu dil anlayışının, bütün bir dilin sadece bir kısmını resmettiğini vurgulayarak bu resmetmeyi de, dilin kendi içindeki iletişim sistemlerinden sadece biri olarak görür. Böylelikle o dili, lingüistik açıdan, kendi içinde birçok ‘dil’i (dil oyunlarını) barındıran bir dil oyunları kümesi olarak görür. Wittgenstein, dile aynı zamanda yaşayan bir fenomen olarak bakar. O dili, eylem-kullanım-bağlam boyutlarıyla sosyolojik açıdan değerlendirerek dilin, birçok farklı yaşam biçimlerini resmettiğini ve böylelikle kendini her daim yeniden var kıldığını savlar. Bu çalışma da inşaat ustası metaforundan hareketle Wittgenstein’da, Felsefî Soruşturmalar özelinde, dil-anlam ilişkisini dil oyunları, yaşam biçimleri çerçevesinde ele almaya çalışacaktır.

Nakib Al-Attas'ın İslâm Bilim Tartışmalarına Katkısı

Çağdaş bilginin İslâmîleştirilmesi bağlamında meydana gelen İslâmî bilim tartışmaları, 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren ortaya çıkmış ve gittikçe yoğunluğunu daha çok hissettirerek günümüze kadar gelmiştir. Umumi anlamda bu tartışmaların, üç önemli veçhesinden söz etmek mümkündür. Bunlardan birincisi, İslâm dünyası başta olmak üzere bütün bir insanlığın içinde bulunduğu siyasi, iktisadi, toplumsal ve zihinsel sorunlardan arındırmasıyla ilgili arayışları içerir. İkincisi, bu sorunların ilmî tahlilinin yapılmasına imkân sunulması bakımından esasen İslâm dünyasının, kadim ilmî geleneğiyle kopar(t)ılmış olan bağlarının yeninden tesis edilmesi anlayışıyla ilişkilidir. Üçüncüsü ise tebliğimizin de ana iskeletini oluşturan modern bilim kuramının ilk iki sorunsalın ortaya çıkmasına zemin hazırlayan önemli bir etken olarak kabul edildiğinde, bu akıma karşı yeni bir bakış ve alternatif bir bilimsel algı geliştirme ile ilgili tartışmaları ihtiva eder. Bu son ifadeyle çağdaş bilginin İslâmîleştirilmesi bağlamında tesis edilecek İslâmî bilim, modern mekanik bilime bir tepki olmakla birlikte modern bilimin tasarladığı bilimsel zihniyete alternatif bir bilim modelinin ortaya çıkarılması demektir. Bu meyanda tebliğimiz, çağdaş bilginin İslâmîleştirilmesinin ve buna bağlı olarak İslâmî bilim kavramsallaştırmasının mimarisyeni olan Nakib al-Attas'ın fikirlerinden hareketle, modern bilimsel nazariyenin epistemolojik paradigmasının ve Batı dünya görüşüyle ilişkisinin yeninden tahkik ve tahlil edilmesine epistemolojik imkân sağlayacak bir bilgi geleneği ve buna bağlı olarak bir bilim geleneğinin yeninden inşa edilmesinin mümkünüğünü tartışmayı amaçlamaktadır.

Lakatos'un Bilim Felsefesinde Rasyonellik

Bilginin mahiyeti konusu epistemolojinin temel meselelerindendir. “Gerekçelendirilmiş doğru inanç” uzun süre herhangi bir alanda ortaya konan ve bilgi iddiası taşıyan her girişimden beklenen temel şart olmuştur. Bu şart daha sonraları yeterli bulunmamıştır. Fakat bu, bilginin ortaya konulmasında artık herhangi bir kriterden vazgeçildiği anlamına gelmez. Tam aksine daha güçlü kriterlerin arayışına sebep olmuştur. Karl Popper’ın yanlışlama kuramı, “Gerekçelendirilmiş” ilkesinin yerini aldı.

Popper bilimsel bilginin doğrulanarak değil, yanlışlanarak ilerlediğini ortaya atarak bilim tarihinde yeni bir dönem başlattı. Artık doğrulanmış bilgilerin olmadığı, sadece yanlışlanmamış ve her an yanlışlanabilir bilgilerin var olduğu bir döneme girilmiş oldu. Bu çaba kuşkuculuğa karşı bilginin imkânı açısından sınırlanacak son ada oldu. Tabii artık metafizik bilgi ve doğrulanmış bilgi idealinden de vazgeçilmiş oldu. Lakatos bu karamsar tabloyu aldatıcı bulur, o’na göre, bu gerileme olarak görülen süreç sadece sözde gerilemedir. Çünkü birçok yanlış idealden vazgeçmiş olmak aslında tam anlamı ile rasyonel bir ilerlemedir. Bu makalenin konusu, bu ilerlemenin ne anlama geldiği ve Lakatos’un araştırma programları metodolojisi kuramıdır.

XIX. Yüzyılın Başlarında Rus Batıcılığının Erken Bir Örneği: Pyotr Çadaev

Ünlü Rus filozof Pyotr Çadaev (ö. 1856), Rusya’da batıcılık düşüncesinin öncülerinden kabul edilmektedir. Joseph-Marie de Maistre, Louis de Bonald, Robert de Lamennais ve Friedrich Schelling gibi Fransız ve Alman düşünürlerden etkilenen ve kendine özgü düşünce sistemi oluşturan Çadaev, sonraki dönem Rus düşünürleri üzerinde derin izler bırakmıştır. Özellikle, “Felsefi Mektuplar” isimli başyapıtıyla Rus filozoflarını (bilhassa, Solovyyev’i), dönemin önemli Rus yazarlarını (Puşkin, Gogol, Turgenev) ve siyaset adamlarını derinden etkileyen Çadaev’in, ortaya koyduğu fikirler Rus düşünce tarihi açısından büyük bir önem arz etmektedir. Ayrıca dönemin Çarlık Rusyası’ndaki siyaset, toplum ve tarih düşüncesine yönelttiği eleştiriler yaşadığı dönemde atılmış çok cesur adımlardır. Örneğin Batı uygarlığının hızlı bir şekilde gelişmesini Katoliklik mezhebinden olmalarından kaynaklandığını savunan Çadaev, buradan hareketle Rus Ortodoksluğuna da eleştirel bir şekilde yaklaşmakta, hatta ortodoksluğu Rusların gerileme sebebi olarak vurgulamaktadır. Düşününün Doğu ve Batı kavramları, medeniyet/kültür, Rusya’nın tarihi misyonu, Hristiyan din felsefesi çalışmaları da oldukça ilgi çekicidir. Bu çalışmamızda öncelikle Çadaev’in düşüncelerinin altyapısını oluşturan döneme kısaca değinilecek, savunmuş olduğu temel görüşler incelenecektir. Çünkü kendisi de subay olan Çadaev’in Rusya’yla Osmanlı arasında yapılan savaşlara bizzat şahit olması (1806-1812 ve 1853-56) onun düşünce sisteminin üzerinde durulmasının gerekliliğini artırmaktadır. Diğer bir açıdan Çarlık Rusya’sı aydınlarının, kendi ülkelerinin “kaderi” ile ilgili düşünceleri ve bu doğrultuda ideoloji arayışları çalışmamıza ayrı bir önem katmaktadır.

Türk Düşünce Tarihinde Çok Yönlü Bir İsim: Mehmet Emin Erişirgil

Bugün ismi daha çok Felsefe Bölümlerinde pragmatizm ve Bergsonculuk ile anılan Mehmet Emin Erişirgil, Osmanlı Devleti'nden Türkiye Cumhuriyeti'ne geçiş safhasının felsefi ve düşünsel ortamını şekillendiren önemli aktörlerden birisidir. Çok yönlü bir insan olan Erişirgil, felsefe, sosyoloji, hukuk ve eğitim alanlarında verdiği eserlerin yanında hem Darülfünun'da hem Mülkiye'de hem de Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi'nde sosyoloji dersleri vermiştir. Bu anlamda Türk sosyolojisinin de öncü isimlerinden biridir. Akademik ve kişisel yaşamına bir bütün olarak bakıldığında evrensel değerlerle milli değerleri birlikte ele alma ve bütünleştirme çabası öne çıkmaktadır. Bu nedenle çağdaş batı medeniyetinin üzerinde yükseldiği zihniyet ve değerleri sorgulayarak, Cumhuriyet Türkiye'si'nin taklide ve yabancılaşmaya düşmeden bu değerlerle bütünleşmesini ve bu değerlerin yeniden üretilmesini sağlamaya çalışmıştır. Ancak Erişirgil'e göre bu değerler ve zihniyet salt teknikten ve teknolojidten ibaret değildir. Ona göre ilerleme beşeri, insani, manevi değerlerde de yükselmeyi ifade eder. Cumhuriyet döneminde ihtiyaç duyulan toplum yapısının oluşturulması yönünde ciddi çabalar sarf eden Erişirgil, yaşadığı dönemin toplumsal dönüşümlerini anlamaya çalışan ve çözüm yolları arayan bir ismi olmuştur. Bu anlamda bu çalışma, Erişirgil'in çok bilinmeyen düşünsel serüvenini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

21. Oturum

Poetika ve Politika Arasında Özgün Film Dili Arayışları

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Şükrü Sim

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon I

11:00-12:40

Ayşe Burhan Aytekin

Gerçeküstücü Sinemanın Onur Ünlü Filmlerindeki Temsili

Ali Özcan, Bahar Tugen

Geleneksel Medya Aracı Olarak Gazete ve Radyoda Yeni İletişim Uygulamaları

Elif Eda Karagöz

Film Estetiği Arayışlarına Özne Bir Yaklaşım

Eyüp Al

Görüntünün Ontolojisi

Gerçeküstücü Sinemanın Onur Ünlü Filmlerindeki Temsili

Onur Ünlü'nün yönettiği filmler daha çok ana akım sinema yapıtları başlığı altında değerlendirilse de incelendiğinde gerek öykü gerekse film dili bakımından popüler kültür ürünü olmaktan uzak eserlerle karşılaşılır. Filmlerde yer alan gerçeküstücü öğeler de Türk Sineması'nda görmeye alışık olunmayan bir yapıdır. Bu çalışmada yönetmenin kendine has sinema dilindeki gerçeküstücü yapıları anlamak hedeflenmektedir. Bu ortak yapılar Harcourt'un "Altı Avrupalı Yönetmen" kitabındaki "Bunuel İspanyol ve Gerçeküstücü" bölümü kaynak alınarak belirlenmiştir. Dini söylemler ya da semboller gerçeküstücü filmlerin karakteristik özelliğidir. Avrupa'da burjuva sınıfı üzerine yoğunlaşan, bu çalışmada sistem-statüko eleştirisi olarak ele alacağımız öğeler de Onur Ünlü'nün sinemasal duruşu göz önünde bulundurularak incelenmektedir. İyimser olmaktan öte kara mizah/humor yönetmenin filmlerini zenginleştirirken düşler, şiddet ve ölümse şok etme ve izleyicide duygusal tepki uyandırma amacındadır. Çalışmada Onur Ünlü'nün gerçeküstücü bir yönetmen olup olmadığı sorgulanmaz. Kutlar'ın gerçeküstücü akıma dahil eserlerde ortak olduğunu söylediği " ...varlığın ve yaşantının olağan, sıradan görüşlerinin yıkılması, onun yerine her zaman bir araya gelmesi akıl edilmeyen olağandışı veya olağanüstü görüntülerin verilmesi" (Kutlar, 2004: 166) özellikleri doğrultusunda filmler yapması, varsayım için yeterli görülmektedir. Çalışma, Onur Ünlü'nün Polis (2006) Güneşin Oğlu (2008) Beş Şehir (2009) Celal Tan ve Ailesinin Aşırı Acıklı Hikâyesi (CTVAAAAH) (2011) filmlerini kapsamaktadır.

Geleneksel Medya Aracı Gazete ve Radyoda Yeni İletişim Uygulamaları

Teknolojinin hayatımızın bütün pratiklerinde yer edindiği ve etkinliklerin gerçekleştirilmesinde belirleyici olarak bireysel ve toplumsal hayatımızda değişikliklere neden olduğu herkesin üzerinde mutabık kaldığı bir konudur. İletişim teknolojilerinde yaşanan gelişmeler ise yeni iletişim ortamları oluşturarak, artık geleneksel olarak ifade bulan konvansiyonel medyaya karşı yeni medya kavramını hayatlarımızın bir parçası haline getirdi. Yeni iletişim teknolojilerinin kullanımıyla ortaya çıkan yeni medya kavramı daha çok geleneksel medyanın dönüşümünün bir sonucu olmuştur. Gazete, radyo ve televizyonun telekomünikasyon ve bilgisayar teknolojileriyle bütünleşmesi yeni medya uygulamalarının hayat bulmasını sağlamıştır. Bu dönüşüm en çok gazete ve radyoyu etkilemiştir. Bu çalışma kapsamında da basılı medya ve geleneksel radyonun yeni iletişim teknolojileriyle bütünleşerek dönüşmesi ve bu dönüşümün kuramsal altyapısına ilişkin görüşler bağlamında değerlendirilecek, uygulamalardan örneklerle gazete ve radyonun geleceğine ilişkin tespitlere yer verilecektir.

Film Estetiği Arayışlarına Öznel Bir Yaklaşım

Bir yönetmen olarak sinema estetiğine dair genel ve kendime özgü ayrı iki anlayışım mevcut. Genel estetik anlayışını bu tebliğin sınırları dışında bırakarak öznel anlayışıma odaklanmamın daha anlamlı olacağı kanaatindeyim. Sanatın ister toplumsal işlevine ister ruhsal bir deneyim aracı olduğuna inanayım her halükarda en basit gerçek işlediğim materyal ile bir bağ kuramaz isem bunun muhatabına hiçbir şey aksettiremeyeceği, kimseye dokunamayacağı ve bir iz bırakamayacağı yönünde. Bu noktada bir filme başlamadan önce kendime iki soru soruyorum:

1. Bu hikayeyle niçin ilgileniyorum?
2. Bu hikayeyi kime anlatmak istiyorum?

Bu iki soruyla birlikte elimdeki materyalle bağımı kurduktan sonra peki şimdi bu hikâyeyi nasıl anlatacağım? sorusu geliyor (Nasıl anlatacağım tabii ki sinema dilinde neyi, nasıl, ne kadar göstereceğim? demek). Bu soruları her seferinde yeniden soruyorum, her yeni hikaye ile birlikte cevaplarımı tazeliyorum.

Bu süreç her ne kadar bireysel bir süreç gibi dursa da aslında tabiatı itibarıyla politik bir süreç. Çünkü ortaya çıkacak eserin sınırlarını eser sahibinin sınırları belirliyor. Yani şöyle diyeyim: baktığım şeye elbette Türkiyeli Müslüman bir kadın yönetmen olarak bakıyorum ve gösterebileceklerim tüm bu süzgeçlerden geçerek ortaya çıkıyor. Dolayısıyla bu tür bir süreç bireysel olan ile politik olanı doğal bir biçimde harmanlıyor ve anlatı seçeneklerini kendiliğinden genişliyor.

Görüntünün Ontolojisi

Bu makalenin teme odak noktası görüntünün neliğidir. Görüntüyü hayatımızın dışında bir yerlerde tutarak ya da yok sayarak bugünün dünyasında yaşamımıza olduğu gibi devam edebilir miyiz? Görüntü bugünün dünyasını var eden/ inşa eden bir kaynak olarak acilen anlaşılmalı beklemektedir. Bu anlamaya çalışma süreci makale boyunca devam etmektedir. En temelde görüntü Batı dünyasına ait bir olgu olarak karşımızda durmaktadır. O yüzden izini süreceğimiz görüntü aynı zamanda Batı dünyasının görüntü ile kurduğu ilişkinin tarihsel süreçteki izini sürmektir. Bu tarihsel süreçten hareketle görüntünün ontolojisi anlaşılmalı çalışılacaktır. Bu sürecin başlangıç noktası olarak ikona sanatı tercih edilmiştir. Ardından resim sanatı ya da bir diğer deyişle yağlıboya tablolar gelmektedir. Bu sürecin ardından temel bir kırılma yaşanır. Bu kırılma ise tekniğin görüntüye hakim olmasıdır. Görüntüyü teknik bir şekilde inşa eden araçlar yani fotoğraf ve sinema ele alınacaktır. Modern çağın başat görüntü üreten/ inşa eden aracı olan sinema incelenerek görüntünün bugüne kadar gelen izi Batı dünyası özelinde takip edilmiş olacaktır.

22. Oturum

Ahlak Felsefesi

Oturum Başkanı: Kübra Bilgin

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon II

11:00-12:40

Elmurat Kochkor Uulu

Biyoetik Açıdan Hayat Üzerinde Tasarruf Hakkı

Nesrin Bağcı

*MacIntyre Felsefesinde Ahlakın Kaynağı Problemi
(After Virtue Kapsamında)*

Nilüfer Uurlu Ünaldi

Descartes'ın Etik Anlayışı

Şule Keskin Çiçekbilek

Rousseau Felsefesi'nde İnsanı Kurtarma Girişimi

Biyoetik Açından Hayat Üzerinde Tasarruf Hakkı

Teknolojinin gelişimi insan hayatına birçok kolaylıkları sağladığının yanında bazı biyoetik problemlere de yol açtığı aşikâr. Normal şartlarda hayatı sona eren insan doğal yolla ölümü tadarken günümüzdeki tıbbi ve teknolojik gelişmeler sayesinde bu süreç daha karmaşık hale gelebilmektedir. Yaşam destekleyici makineler sayesinde normal hallerde hayata devam edemeyecek insanları bir süre daha hayatta tutmak mümkün olduğu açıktır. Bu olgu bir yandan bize fayda sağlıyor gibi dursa da diğer yandan biyoetik bir problem yol açmaktadır. Makineye bağlı olarak hayatını devam ettirmekte olan şahsın- ki söz konusu şahsın beyin ölümü gerçekleşmiş olup kendisiyle kesinlikle iletişime geçilemez olmuş olsun- hayatta olup olmadığına karar vermek olmaktadır. Tam da bu nedenle bu şahsa ötenazi uygulamanın ahlakiliği tartışma konusu aratmaktadır. Eğer ki insan zaten hayatta değilse kendisinin hayatına müdahale etmekte bir sakınca yoktur fakat kendisi hayatta ise insan canına mı kastedilmiş oluyor? Zira insan hayatı sırf değerli olduğundan ve dini bakış açısından baktığımızda Tanrı'dan geldiği için kutsal olduğundan vazgeçilemezdir. Bu sunumumuzda yukarıda bahsi geçen meseleleri biyoetik açıdan tartışmayı hedefliyoruz. Başka bir deyişle, konuyu sırf etik açıdan ele alacağız. Böylelikle herhangi bir inanca, ideolojiye veya da kanuna bağlı kalmadan doğru davranışı, yanlış davranıştan ayırmak amacıyla ahlakiliğin doğasına odaklanmış olacağız.

MacIntyre Felsefesinde Ahlakın Kaynağı Problemi (After Virtue Kapsamında)

Bu çalışma, ahlak felsefesi alanındaki çalışmaları ile tanınan İskoç filozof Alasdair MacIntyre'in After Virtue (Erdem Peşinde) eseri temelinde, modern ahlakın filozof tarafından sorunlu bulunan yapısı, bu sorunlu yapının ardında görülen nedenler ve bu soruna çözüm mahiyetinde ortaya koyduğu görüşleri belirginleştirme hedefi taşımaktadır. Bu hedefe yönelik bir temel mahiyetinde, öncelikle felsefe tarihinde ahlakın kaynağına yönelik tartışmalara yer verilmiştir. Sonrasında MacIntyre'in felsefi serüvenine değinilmiş ve "erdem peşinde"ki soruşturması kapsamında After Virtue eseriyle paralel olacak şekilde önce duyguculuğun (emorivizm) iddialarına ve eleştirisine, sonrasında ise duyguculuğun felsefi ardalanı olarak Aydınlanma eleştirisine yer verilmiştir. Aydınlanma eleştirisinde düşünür ile ortak bir konumda olan Nietzsche'nin Aydınlanma eleştirisi ortaya konmakla birlikte eleştiri içeriğinde farklılaşmaları sebepli MacIntyre'in Nietzsche eleştirisine de yer verilmiştir. MacIntyre'in ahlak felsefesine kaynaklık etmesi bakımından Aristoteles'in erdem tasarımı da değinilmiş, filozofun kendi "erdem" tasarımı çerçevesinde ortaya koyduğu "içsel ve dışsal iyiler" ayrımı ile "pratik" kavramlarına da yer verilerek, ahlakın kaynağına yönelik felsefesi belirginleştirilerek çalışılmıştır. Çalışmanın kapsamı "erdem peşinde" eseri olsa da, gerektiğinde hem filozofun diğer eserlerine hem de ilgili ikincil kaynaklara müracaat edilmiştir.

Descartes'ın Etik Anlayışı

Bu çalışmanın amacı, on yedinci yüzyılın en önemli filozofu olarak kabul edilen Descartes'ın ahlak anlayışını, varlık tasarımı bütünselliği içinde araştırmaktır. Descartes seküler dünyanın tasarlayıcısıdır ve ahlak anlayışının da bu bağlamda okunması gerekir. Düşünürün kendisi de "imanın ışığı olmadan" bir ahlak tasarladığını açıkça ifade etmiştir, erekselliğin yadsınması, sistemin kurulmasına metafizik ile başlanması, birbirinin varoluşundan pay almayan ikili töz anlayışı ile kurduğu seküler dünyada, duyulur dünyadan elde edilen bilginin bağlanacağı bir üst ilke kalmamakta, teoloji ortadan kalkmaktadır. Descartes'ın biçimlendirdiği laik ahlak bu zemin üzerinde yükselmiştir. Descartes'ın ahlak anlayışı içinde, yukarıda belirttiğim ardalanda, kavramların değişimi önemlidir: Üstün iyi, bilgelik, Tanrı. Descartes üstün "iyi"yi bilgelik olarak tanımlar, bilgelik ise zanaatların bilgisi, sağlığın korunması için gerekli olanların bilgisi ve tüm nesnelerin bilgisi, yani fizik ve tıp'tır. Tanrı kavramı da sistem içinde çok vurgulanmasına rağmen, ancak insanın dünyadan elde edemedikleri ve kaçınılmaz olarak karşılaşacağı zorluklar için (ihtiyarlık vs.) bir teselli olarak sistem de yer bulmaktadır. Descartes'ın dualist töz anlayışı, insanı bu iki tözden üstün olanı olarak ve dolayısıyla tabiat üzerinde hakimiyet kurmaya hakkı olan ve tabiatı da üzerinde hakimiyet kurulacak alan diye tanımlamış olması tabiatı kutsallığından arındırarak, ötekileştirmiştir.

Rousseau Felsefesi'nde İnsanı Kurtarma Girişimi

Ahlak-siyaset ilişkisi, birbirlerine olan etkileri, nerede birleşip nasıl ayrıldıkları felsefe tarihi boyunca tartışıla gelmiştir. Rousseau felsefesi bu iki alanın birbirlerini nasıl beslediğinin ve birbirlerine nasıl ihtiyaç duyduklarının bir göstergesi niteliğindedir. Rousseau teklif ettiği “toplumsal sözleşme” ile bir taraftan sosyal-siyasal yaşamı düzenlerken beri taraftan ahlaki teminat altına almıştır ki bu çalışmanın amacı, düşünür tarafından “insanın kurtuluşu” olarak gösterilen bu sürecin nasıl işlediğini göstermeye çalışmaktır. Rousseau’nun modern insan ve modern zamanın riyakarlığından kurtulma çabasında olan bir filozof olduğunu söylemek yerinde olacaktır. Esasında insan doğası gereği iyi bir varlık iken zamanla sahip olduğu meziyetleri bu iyiye besleyeceğine yok etmiş, o insandan geriye fazlaca ve yalnızca modern meziyetleri kalmıştır. Rousseau’nun itirazı da buna olmuştur; eğer sonradan sahip olunan meziyetler asıl önemli meziyeti iyiliği ortadan kaldırıyorsa, bu meziyetlerin ortadan kalkması ve iyiye ulaşılması gerekmektedir. Şu halde insanı modern insana dönüştüren şeyler saptanmalı ve değiştirilmelidir. Rousseau da böyle yapmıştır; bilim-sanat ve eğitim sisteminin aksaklıklarını tek tek tespit etmiş ve yeni bir metot geliştirmiştir: “doğal eğitim”. Bu eğitimle “yurttaş”ların modern kargaşadan uzak, doğasına en uygun şekilde yetişmesini ve neticede tüm yurttaşların modern insandan kurtulmasını amaçlamıştır.

23. Oturum

İktisat Düşüncesi

Oturum Başkanı: Adem Seleş

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon III

11:00-12:40

Emin Dinç

*İslam Ekonomisinde Zekat Fonlarının Kullanılabilir Alanları ve
Fi Sebilillah Kavramının Analizi*

Mehmet Polat

İslâm Ekonomisi'nde Emek ve Sermaye

Muhammet Yurtseven

*İslam İktisat Anlayışı Çerçevesinde Taraflar Arası Borç Akitlerinde
Borcun Endekslenmesi*

İslam Ekonomisinde Zekat Fonlarının Kullanılabilir Alanları ve Fi Sebilillah Kavramının Analizi

Zekat İslam'ın beş şartından biridir. Mal ile yapılan bir ibadet olarak hem iktisadi hem de sosyal yönleri olan önemli fonksiyonlar icra eden bir müessesedir. Önemine binaen Kur'an da defalarca ve hatta namaz ile birlikte zikredilmiştir. Hadis kitaplarında müstakil bölümlere konu olmuştur. Fıkıh kitaplarında ibadetler kısmında ana bölüm olarak yerini almıştır. Günümüzde hakim anlayış olan Kapitalist sistemin son krizlerden sonra sorgulanmaya başlandığı ve buna alternatif olabilecek sistemler üzerine durulmaktadır. Tam bu noktada İslam bir hukuk düzeni getirdiğine göre onun bir ekonomik bir sistemi de getirmiş olduğunu kabul edilmesi gerekir. İslam'ın kendine mahsus bir sisteminin olduğunu Müslüman olmayan kişiler tarafından da dile getirilmekte ve İslam ekonomisi incelenmektedir. Zekat konusu da İslam ekonomisinde hem ibadet hem de ekonomik boyutu ile önemli yer tutmaktadır. İslami gelirler arasında en fazla payı olan gelirlerden birisi de zekattır. Zekatın İslam ekonomisinde nasıl bir fonksiyon icra edeceği, kim tarafında işlerlik kazandırılacağı, zekat fonlarının neler olacağı, bu alanların hangilerinin günümüz açısından gerçekleştirme imkanının olup olmadığı, varsa bunların uygulamaya nasıl geçirileceği, zekat fonlarının nerelere sarf edileceğini ekonomik bir üslup kazandırılması üzerinde durulması gereken konulardır.

Zekatın sarf edilecek alanlar içerisinde ki "fi sebillah" kavramının tekrar analizi yapılarak ekonomideki sarf yerinin netleştirilmesinin İslam ekonomisi açısından önemli olduğunu düşünüyoruz.

Dolayısıyla amacımız bu denli önemli olan zekat fonlarının kullanım alanlarının ve "fi sebilillah" kavramının analizi yapılarak İslam ekonomisinde hak ettiği fonksiyonu icra edilebilirliğini ortaya koyabilmektir.

İslâm Ekonomisi'nde Emek ve Sermaye

İnsanlar yaratılışları itibarıyla sosyal bir varlıktır. İslâm, her alanda olduğu gibi insanların sosyal ve ekonomik alanlarda da insanların görev ve yükümlülüklerini tayin etmiştir. İnsanlar yeryüzünden rızıklarını kazanmakla mükelleftir. Bu bağlamda insanların karşısına emek ve sermaye gibi iki kavram çıkar. Geçmişten günümüze kadar farklı iktisadi görüşler ortaya çıkmıştır. Bu görüşlerden olan Kapitalist sisteme göre emek ve sermaye daima çatışan ve aynı zamanda büyük ölçüde israfa yol açan iki düşman gibidirler. İslam görüşüne göre ise emek ve sermaye arasında çatışma ve rekabet yoktur. Aynı zamanda İslam emek ve sermayeyi menfaatleri çarpışmayacak bir tarzda kardeşlik ve arkadaşlık zinciriyle bağlar. Emek-sermaye ortaklığının her çeşidi karşılıklı olarak risk içeren kâr ortaklığı temeline oturmalıdır. Sermayeye emekten bağımsız bir statü tanımak bunların birbirlerine karşı oluşlarını kabul etmektir. İslâm, sermayenin emek üzerine baskı kurmasını önlemek ve aralarındaki işbirliğini ve seyyâliyeti sağlamak amacındadır. Risksiz ve emeksiz sermaye kazançları (riba) hem emek sömürsünü artırır hem de emeği üretim sürecinden koparır. Özel mülkiyetin kamu yararına küçültülüp yaygınlaştırılması ilkeleri ve zekât tatbikatı sermaye fonlarını aşağı gelir guruplarına yönelterek ve sosyal sabit sermaye yatırımlarını çoğaltarak refahı artırır. İslâm'da sermaye birikiminin esası sermayenin sürekli olarak harcama (infak) ve yatırım (ticaret) vetiresinde tutulmasıdır. Alt gelir guruplarına yapılan harcamalar "Allah yolunda infak" olarak ifade edilmiştir. İctimaî refahı yükselten yatırım harcamaları da aynı şekilde infak kavramına dahil edilebilir.

İslam İktisat Anlayışı Çerçevesinde Taraflar Arası Borç Akitlerinde Borcun Endekslenmesi

Yaşadığımız dünyada bireyler arası ekonomik ilişkilerde birçok ekonomik ve finansal sorunlarla karşı karşıya olduğumuz bir gerçektir. Bu yaşanan sorunlara çözümleri, ilgili alanların bilgisine sahip olan uzmanlar ortaya koyacaktır. Bu problemlerden birisi de borç ilişkilerinde uygulanan borcun belirli şeylere endekslenmesi meselesidir. Paranın alım gücü, kişinin elindeki mevcut bulunan para miktarının piyasadaki mal ve hizmetlerden ne kadarlık bir alım gücüne sahip olduğunu gösteren bir kavramdır. Enflasyon ise ülke genelindeki bütün mal ve hizmetlerin yıl içerisindeki değişimi gösteren bir olgudur. Endeksleme uygulaması da borç veren kişinin, enflasyon vb. sebeplerden dolayı vermiş olduğu parasının zarara uğramaması için başvurulmuş bir yöntemdir. İslâm iktisat anlayışının ısrarla üzerinde durduğu esasların başında, tarafların hak ve borçlarını açık ve ayrıntılı şekilde belirleyerek sözleşme yapması, sözleşme şartlarına titizlikle uyması, hiçbir tarafın diğer tarafa zarar vermemesi gibi ilkeler gelir. Bireyler arası borç ilişkilerinde Borç veren bireyin yaşadığı ekonomik çevrede, parasının alım gücünü kaybetmesi sebebiyle bu verdiği borcu endeksleme yoluyla garanti altına almasını Fıkhi ve Ahlaki yönünden değerlendirilmesi gerekmektedir.

24. Oturum

Uluslararası İlişkiler Teorisi ve Örgütler

Oturum Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Murat Yeşiltaş

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon IV

11:00-12:40

Seda Gizem Alpakgir Cevheri

*Mültecilik Kavramının ve Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmede
Yer Alan Hakların Koşullu Misafirperverlik Üzerinden Değerlendirilmesi*

Keisuke Wakizaka

*Orta Asya'da Devlet İnşası ve Devlet-Diaspora İlişkileri:
Kazaklar ve Özbekler Örneği*

Neslihan Kuran, Abdalqader Steih

*1916 Arap İsyanı'nın Milliyetçi Arap Cemiyetleriyle İlişkisi ve
Filistinlilerin Cemiyet ve İsyan Bağlantısı*

Mültecilik Kavramının ve Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmede Yer Alan Hakların Koşullu Misafirperverlik Üzerinden Değerlendirilmesi

Tarih boyunca dinsel ve etik bir görev olarak görülen misafirperverlik kavramı kamu-sal-politik alana ulus devletin gelişimiyle taşınmıştır. Ayrıca dünyanın elektronik iletişimin yaygınlaşması, malların ve hizmetlerin serbest dolaşımı nedeniyle adeta ‘küresel bir köy’ haline gelmesi, insan haklarına ilişkin evrensel ilkelerinin oluşması ve bu ilkelerin ulusal devletlerin üzerinde bağlayıcı bir niteliğe sahip olması, ulusal devletlerin tüm insanlığa yönelik sorumluluğunu arttırmaktadır. Ulusal devletlerin topraklarına zorunlu nedenle göç etmiş kişilere ki bu makalede mülteciler esas alınmıştır, uluslararası hukuk tarafından sınırları belirlenmiş sorumlulukları misafirperverlik kavramı üzerinden tartışılmaktadır. Bu çalışma, mültecilik kavramının ve Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmede yer alan hakların, felsefe tarihinin önemli isimlerinden biri olan Immanuel Kant’ın ‘Ebedi Barış’ felsefesini açıklarken kullandığı evrensel misafirperverlik kavramı ve Jacques Derrida’nın misafirperverliğin koşulu tartışması üzerinden değerlendirilmesidir. Burada ev sahibi ile misafirin ilişkisi, devletler ile mültecilerin ilişkisi üzerinden ele alınmaktadır. Misafirperverliğin koşulu ise; Kant’ın ‘dünya vatandaşlarının hakları evrensel bir misafirperverlik koşuluyla sınırlandırılmalıdır’ şeklinde açıkladığı felsefesi ve bu bağlamda ele aldığı evrensel misafirperverlik kavramı, Mültecilerin Hukuki Durumuna Dair Sözleşmede yer alan maddeler üzerinden tanımlanmaya çalışılmaktadır.

Orta Asya'da Devlet İnşası ve Devlet-Diaspora İlişkileri: Kazaklar ve Özbekler Örneği

Sovyet Birliği sonrası Orta Asya'da bağımsız, seküler, modern-kapitalist ulus-devleti inşa etmek en önemli konu olmuştur. Halkları bir araya getirip modern ulus-devleti inşa ederken, post-Sovyet ülkeler için yurtiçindeki azınlıkları entegre etmekten başka diaspora nüfusunu “anayurtları”na entegre etmek de önemli konu olmuştur. Kazak toplulukları genel olarak 1920-1930'lı yıllarındaki kitlesel açlık ve zorunlu sürgün trajedileri yoluyla oluşturulmuş ve onlar “anayurt” olan Kazakistan ile ilişkilere dayalı ortak anı, vizyon ve hikayeye sahiptirler. Ayrıca, onlar konuk eden ülkelerin çoğunda de azınlık olarak yaşamaktadırlar. Dolayısıyla, genellikle ulusal sınırların değişikliklerinden dolayı oluşturulduğundan Özbek topluluklarına göre Kazak toprağında diaspora kimliğinin temeli daha sağlamdır. “Anayurtlar”ın diasporaya karşı siyasal tutumu ve inisiyatifi, diaspora bilincinin oluşumunda ve “anayurtları”na entegrasyonda çok daha önemli rol oynamaktadır. Kazakistan hukuk sistemi, kurumsal mekanizmayı ve maddi destekleri hazırlamak yoluyla aktif olarak yurtdışındaki Kazakları entegre etmeye çalışmıştır. Ayrıca, Kazakistan, ortak facia olan açlık ve zorunlu sürgünü yurtdışındaki Kazakları Kazakistan'a entegre etmek için efsane olarak aktif bir şekilde kullanmıştır. Bu politikanın sonucu, yurtdışındaki Kazak toplulukları içinde diaspora kimliği daha sağlamlaştırılmış ve “anayurdu” Kazakistan'a entegrasyon ve dönüş önemli derecede ilerlemiştir. Diğer yandan, Özbekistan, yurtdışındaki Özbek topluluklarını Özbekistan'ın siyasal ve toplumsal düzenine karşı tehdit olarak tanımlayıp devlet inşası sürecinden dışlamıştır. Dolayısıyla yurtdışındaki Özbekler arasında diaspora kimliği gelişmemiştir.

1916 Arap İsyanı'nın Milliyetçi Arap Cemiyetleriyle İlişkisi ve Filistinlilerin Cemiyet ve İsyan Bağlantısı

1. Dünya Savaşı'nda Almanların yanında yer alan Osmanlı Devleti, İtilaf Devletleri'ne karşı çeşitli cephelerde savaşmış ve kaybetmiştir. Arap Yarımadası bölgesindeki duruma bakıldığında, Almanların hazırladığı hareket planına göre Suriye'ye ki o dönemde Suriye, "Suriye, Lübnan, Filistin, Batı Şeria'dan" oluşmaktadır, doğru yola çıkan Osmanlı ordusunun bu bölgedeki yenilgisi, savaş sırasında Hicaz'da çıkan Arap isyanı ile ne kadar ilişkiliydi? Bu sorunun yanıtı saf değiştiren Arapların liderliğini yapan kadronun niteliği ve etkisi ile bağlantılıdır. Arap milliyetçileri, özellikle Hristiyan Araplar, bağımsızlık düşüncesine önceden sahiptir ve bu yönde çalışmalar gerçekleştirmiştir. Ancak beklenen ayaklanma Mekke Emiri Şerif Hüseyin'den gelmiştir. Peygamber soyundan gelişi en büyük avantajı olmuş ve bunu bilen İngiltere, propagandasında bunu öne çıkarmıştır. İsyan, milli bir özellik taşımamaktadır. Bölgedeki Arap kabileleri içinde mevcut çatışma ve ayrılıklar birlik oluşturmaya engel teşkil etmiştir. Şerif Hüseyin'in krallık hevesi, sömürgeleşme ile bitmiştir. Ancak Filistin'in durumu orada noktalanmamıştır. Bazı kimselerce ihanetin bedelini ödeyen kişiler olarak nitelendirilen Filistinliler için, hala dinmeyen kan, bedel olabilir miydi? Çalışmada, Filistin kısmı bilhassa Arapça kaynaklar kullanılarak hazırlanmıştır. Bazı Filistinlilerin Siyonizm tehlikesine karşı cemiyetlere üye oldukları görülmüştür. 1913 Paris Kongresi'ne önce destek vermiş daha sonra kongrede Siyonizm'e dair hiç bir şey konuşulmadığı için tepki göstermişlerdir. Şerif Hüseyin'in isyan çağrısına ise Filistin halkı iştirak etmemiş, Kudüs müftüsü halkı Osmanlı için cihada davet etmiştir.

25. Oturum

Gündelik Yaşamın Sosyolojisi

Oturum Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Faruk Taşçı

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon I

14:00-15:40

Evrım Anık

LGBT Bireylerde Dini ve Manevi Eğilimler

Betül Ok

Sosyolojik Bir İmgelem Olarak Ağıt

Zeynep Sağır

Suriyeli Mültecilerde Dini Başa Çıkma ve Ruh Sağlığı

Sait Gülsoy

Gündelik Yaşamda Yahudi Kimliği İnşası:

Kuzguncuk'ta Niteliksel Bir Çalışma

Kenan Çapık

Tevhidi İslamcı Cemaatlerde Ayrılma ve Parçalanma:

İnanan Özne – İnanan Cemaat İlişkisi

LGBT Bireylerde Dini ve Manevi Eğilimler

Din ve maneviyat hayatın vazgeçilmez unsurlarıdır. İnsanların büyük bir çoğunluğunun dinî veya manevî eğilimleri bulunmaktadır. Alan araştırması şeklinde yürütölen bu çalışma, LGBT bireylerin dinî ve manevî eğilimlerinin nasıl ve ne derece olduğunu konu edinmiştir. LGBT bireylere dair Türkiye’de yapılan çalışmalarda, bu bireylerin dinî ve manevî eğilimlerini konu alan araştırma yok denecek kadar az olduğundan, araştırma bu yönüyle literatüre önemli bir katkı sağlama iddiasındadır. Araştırma kapsamında Beyoğlu Bölgesi’ndeki LGBT bireylerden 6 lezbiyen, 11 gey, 6 biseksüel ve 7 trans olmak üzere toplam 30 bireyle derinlemesine mülakat yapılmıştır. Mülakatlar ile LGBT bireylerin çocukluk dönemlerinde yaşadıkları trajik olayları, cinsel yönelimleri veya cinsiyet kimlikleri ile ilgili gelişimleri, dine ve maneviyata olan bakışları, dinin eşcinsellikle ilgili yaptığı yorumlara dair düşünceleri, dinle yaşadıkları çatışma ve dinî ritüellere dair uygulamaları tespit edilmiştir. LGBT bireylerin manevî eğilimlerinin dinî eğilimlerinden daha yüksek olduğu sonucuna varılmıştır. Bireylerin dini eğilim açısından çoğunun (%40) kendilerini Sünni Müslüman olarak, diğer bireylerin ise deist, Alevi, ateist, panteist, agnostik ve kararsız olarak tanımladıkları görölmüştür. Bireylerin dinden ve maneviyattan destek aldıkları ve kurumsal olan dini yapının yanında bireysel bir dini yapı inşa ettikleri tespit edilmiştir.

Sosyolojik Bir İmgelem Olarak Ağıt

Ağıt, yüzyıllardır mekân ve zamanda varlık bulan bir olgudur. Ölüm, yas, büyük felaketler ile birlikte ağlamanın gerçekleş(tiril)mesiyle gözyaşının vücut bulmasıdır. Sesi, sözü vardır ama her şeyden önce kalıpları yoktur. Ağlama, insanları bağlayan bir unsurdur. Toplumsal birlikteliğe yapılan atıflarda çekilen ortak acılara merkezi bir yer verilir. Toplumsal belleğe işlenen bu acıların vücut bulduğu bir uğraktır ağıtlar. Anadolu'nun çeşitli yörelerinde, farklı renklerde insanların benzer acılara sahip olmasıyla çeşitlenen ağıt insanları birbirine bağlayan bir gerçekliktir. Ağıt, insanın ve acının varoluşuyla başlamıştır ve insan olduğu sürece devam edecektir. Kimileri bunu mesleki olarak "icra ederken" kimileri de bizzat yaşayarak kelama dökerler. Türkiye'de çeşitli yörelerde, çeşitli ağızlarda, çeşitli dil ve söylemlerle gerçekleştirilen bu eylem (ağıt) kendine ortak bir payda bulur: Acı. Ağıt "ortak" acının dillenmesidir. Bir duygu arşivi ve tarihi oluşturur. Ağıtın, sosyolojik bilgi yahut muhayyileye değen tarafı, onun toplumsal dayanışmayı, paylaşmayı merkeze almasıdır. Ağıt kolektif bilincin tezahürüdür. Ağıtın cinsiyeti yoktur fakat ağıt yakıcılar (yananlar) genellikle kadınlar (analar) dır. Ağıt geleneksel (şifahi) olarak "el alma" ile varlığını devam ettirir. Bu makalede Durkheim'ın kolektif bilincine atıfla ağıtın toplumsal boyutu ele alınacaktır.

Suriyeli Mültecilerde Dini Başa Çıkma ve Ruh Sağlığı

Bireyler herhangi bir zorlukla karşılaştıkları zaman mevcut durumlarının zedelendiğini o güne kadar hayatlarına yapıp ettiklerine yükledikleri anlamın zarar gördüğünü düşünür ve bir tür psikolojik kontrol kaybı yaşarlar. Bu süreç savaş, sevilen birinin kaybı, doğal bir afete maruz kalma gibi travmatik olaylarda daha belirgin bir nitelik taşır. Bireyler bu tür durumlarda içerisinde bulundukları problemleri halledebilmek için bir takım etkinliklerde bulunurlar. Çoğunlukla da dinden destek alırlar. Bu çalışmanın amacı, Suriye’de iç savaşa maruz kalan sivil halkın travmatik deneyimlerinin sonuçlarını tespit etmektir. Ayrıca bu çalışmanın amacı dinin sözkonusu insanların psikolojilerini nasıl desteklediğini anlamaktır. Bu çalışma, ülkelerindeki iç savaş nedeniyle Suriye’den Kilis’e (Türkiye’nin bir şehri) gelen 12 yaş üstü mültecileri incelemektedir (2013-2014). Araştırmada nicel araştırma teknikleri kullanılmıştır. Ayrıca 553 kişiyi kapsamaktadır. Ruh sağlığı (Somatizasyon bozukluğu, depresyon) ve dini başa çıkma konuları CES-D, PHQ ve Dini Başa Çıkma Ölçeği kullanılarak incelenmiştir. Ayrıca travmatik olaylar, dindarlık ve kültürel uyum da incelenmiştir. Sonuçlara göre; kadınların olumlu dini başa çıkma puanları erkeklerinkinden daha yüksektir. Aksi şekilde erkeklerin olumsuz dini başa çıkma puanları kadınlarınkinden daha yüksektir. Ek olarak yüksek somatizasyon ve depresyon puanları ise kadınlarla ilgilidir.

Gündelik Yaşamda Yahudi Kimliği İnşası: Kuzguncuk'ta Niteliksel Bir Çalışma

Türkiye’de gündelik hayatta Yahudi kimliğini oluşturan olguların anlaşılmasına çalışıldığı araştırmada 12 Yahudi, 15 Müslüman katılımcıyla görüşülmüştür. Araştırma dini ve tarihsel bağlamda Museviler için önemli olan Kuzguncuk’ta yapılmıştır. Türkiye Yahudi’si katılımcıların kendi ifadeleriyle, Müslüman katılımcıların onlar hakkındaki görüşleri karşılaştırılmıştır. Görüşmelerde Türkiye Yahudi tarihinden seçilen önemli olaylarla, Türklük, Yahudilik/Musevilik, din, vatandaşlık gibi kavramlar üzerine konuşulmuştur. Niteliksel yöntem kullanılması dolayısıyla sonuçların genellenemeyecektir fakat Türkiye Yahudi kimliğinin ana ekseninin ulus devlet vatandaşlığı ve bu topraklara aidiyet bağlamında şekillendiği söylenebilir. Osmanlı’dan Türkiye’ye burada yaşamak, ekmeği burada kazanmak önemlidir. Askerlik ve vergi vermek gibi vatandaşlık görevleri Türkiye Yahudilerinin kendilerini Türk saymasının bileşenleridir. Bu bileşenler Müslümanlar tarafından da vatandaşlık haklarından faydalanmak için ön koşul niteliğinde dini azınlıklardan beklenmektedir. Gündelik hayatta gayrimüslimleri bir sayma eğilimi Yahudi kimliğini gölgelemektedir. Ayrıca Yahudi ve Musevi kavramları ayrışmaktadır; temelde aynı olan kavramların ifadesinde “Musevilik” dini, Yahudilik soyu belirtmektedir. Araştırmada Türkiye’nin yakın tarihinin iki önemli travması Varlık Vergisi ve 1955 6-7 Eylül olaylarına ilişkin bulgular da önemlidir. Varlık Vergisi Musevilerce “ülkenin yüz karası” olarak nitelendirilirken Müslüman katılımcıların çoğu “dönemsel normallik” demektedir. 1955, 6-7 Eylül olaylarının hedefinde Rumların olduğu tüm katılımcıların ortak ifadesidir. Türkiye Yahudilerinin gündelik yaşamını en çok sarsan 2003 yılında İstanbul’da gerçekleşen, ibadet ederken korunma sürecinin başlamasına sebep olan sinagog saldırıdır.

Tevhidi İslamcı Cemaatlerde Ayrılma ve Parçalanma: İnanan Özne - İnanan Cemaat İlişkisi

Bu çalışma Ankara'daki tevhidi İslamcı cemaat ve STK'ların dini kimliklerini ve biz-öteki ikiliğini nasıl inşa ettiklerini anlamaya ve Türkiye'de İslamcılığın ortaya çıkışından bu yana süren ayrılma ve parçalanma ilişkilerinin ardında yatan teorik ve pratik unsurları ortaya çıkarmaya yöneliktir. Arka planda, İslamcı düşüncenin içkin olarak dışlayıcı ve ayrıştırıcı olup olmadığı sorusuna yanıt aranacaktır. Ayrıca çalışmadan elde edilen sonuçlar İslamcı hareketin diyalog zeminine sahip, çoğulcu ve müzakereci bir toplumsal geleceğe dair potansiyeline ışık tutmayı amaçlamaktadır. Çalışmanın sonuçlarına göre İslamcı düşünce her ne kadar tarihsel süreç boyunca ve son dönemlerde de hâkim olan düşünce açısından diyalog ve müzakere ilişkilerine kapalı görüldüyse de, İslamcılar arasında demokrasi, İslam toplumu ideali ve 'öteki' ile ilişkiler konularında dikkat çekici bir düşünsel dönüşümün yaşanmakta olduğu söyleyebilir. Ayrıca çoğulcu bir toplum ve siyasetin geleceği açısından, İslam söz konusu olduğunda tarikatlar veya geleneksel cemaat yapılarından ziyade, İslamcılarının ciddi bir potansiyel taşıdıklarını söylemek mümkündür. Geç modern dönemde yeni cemaatleşme biçimlerine dair ortaya çıkan teorik açılımlar, üçüncü dalga İslamcılığı veya post-İslamcılık olarak tanımlanan süreçte ortaya çıkan eleştirel yaklaşımlar ve cemaatleşme süreçlerinde ahlak/etik, kardeşlik, dostluk gibi kavramlara artan şekilde yapılan vurgular, birlikte yaşamanın yolları üzerine yeni düşünsel açılımlar sağlamış ve İslami siyaset tartışmalarına da yeni ufuklar kazandırmıştır.

26. Oturum

İlahiyat 2

Oturum Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Süleyman Kaya

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon II

14:00-15:40

Elif Çal

Meşrutiyet Devri Kuvve-i Teşri'yye Tartışmaları

Ömer Dinç

*Hicri İlk Üç Asır Bağlamında Nesh Meselesinin
Tarihi Süreci Üzerine Bir Tahlil Denemesi*

Abdüs Samet Koçak

*Müteşabih Nasların
Tevili Meselesi ve Ümmetin İhtilafına Etkisi*

Meşrutiyet Devri Kuvve-i Teşrî'yye Tartışmaları

Modern devlet telakkisine bağlı dünya siyasetinin yaygın etkileri altında, İslâm dünyasında ve özel olarak Osmanlı muhitinde girilen idârî ve hukuki reformlar İslâm hukuk tarihinde bir dönüm noktası mesabesindedir. Meşrutiyet devrinin âlim şahsiyetlerinin tartışma konularının önemli bir parçası haline gelen bu reformlardan biri de yeni devlet düzeninde yasama, yürütme ve yargı şeklinde formüle edilen devlet birimlerinden yasamayı icra etmek üzere meclisler kurulmasıdır. Klasik İslâm dünyasında yasama (teşrî') Halife ve sultanın kontrolü dışında ulema ve onların mensubu oldukları dört Sünni mezhep aracılığıyla icra edilirken Osmanlı'da 1876'da Kânûn-î Esâsî ile başlayan meşrutiyet sürecinde artık meclislerin icra ettikleri vazife için bu tabirin kullanılmaya başlandığı gözlenmiştir. İşte bu makalede meclislerin icra ettiği fonksiyon için "teşrî'" kavramının kullanılıp kullanılmayacağı tartışması, fıkıh tarihi ve fıkıh usulü kavramları bağlamında incelenmiştir. Ardından bu teorik tartışmanın oluşmasına sebep olan ortama yakından bakılarak meselenin farklı boyutları üzerinden iç dinamikleri belirlenmek istenmiştir. Çalışmanın sınırlandırılması gereğinden hareketle dönemin temsil gücü yüksek simalarından Sabri Efendi merkeze alınarak devam edilen araştırmada, teşrî' kavramının kullanımı hakkındaki teorik tartışmanın esas itibarıyla bir kavram kargaşasına dayandığı ve bu kavram kargaşasının da modern dönemde devlet ve siyaset alanındaki reformların İslâmî ilimlerin terminolojisinde meydana getirdiği dönüşümden kaynaklandığı öne sürülmüştür.

Hicrî İlk Üç Asır Bağlamında Nesh Meselesinin Tarihi Süreci Üzerine Bir Tahlil Denemesi

İslami ilimlerde önemli bir tartışma konusu olan nesh meselesi üzerinde pek çok çalışma yapıldığı görülmektedir. Bu çalışmaların genellikle meselenin teknik boyutunu ele aldığı ve nesh ifadesinden hareketle konuyu sadece kavram boyutunda işlediği gözden kaçmamaktadır. Özellikle nesh ifadesinin kavramsallaşma süreçlerini ve nesh meselesine dair tartışmaların zaman aralıklarını bir çalışma konusu haline getirmek bu açıdan önem arz etmektedir. Buradan hareketle, çalışmamızda hicrî ilk üç asır dikkate alınarak nesh meselesinin tarihi seyri tasvirî bir şekilde genel hatlarıyla işlenecek ve Hz. Peygamber döneminden itibaren konuya nasıl bakıldığı ya da nasıl algılandığı üzerinde durulacaktır. Zira nesh meselesinin tarihî seyrini izlemenin, bu konuyla alakalı tartışmaların hangi noktadan başlayıp nasıl bir boyut kazandığını netleştirmesi bakımından ciddi katkılar sunacağı düşünülmektedir. Çünkü Kur'an'ın nüzûlünden itibaren neshin yaşayan bir olgu olarak ortaya çıkıp süreç içerisinde aldığı teorik çerçevenin irdelenmesi meselenin daha anlaşılabilir olmasına yardım edebilir. Dolayısıyla bu çalışmada, nesh meselesinde yaşanan kırılma noktaları varsa bunlar ana hatlarıyla irdelenip, söz konusu meselenin hangi zaman aralığında farklı algılanmaya başladığı ve bu algının sonraki zaman dilimlerindeki etkisi incelenerek, nesh konusuna dair farklı bir perspektif sunması hedeflenmektedir.

Müteşabih Nasların Tevili Meselesi ve Ümmetin İhtilafına Etkisi

İslam Tarihindeki ihtilaflı mevzular içerisinde en önemlilerinden birisi, birçok mezhebi ayrılık, tekfir ve bid'at ile ithama sebep olan müteşabih naslar meselesidir. Müteşabih naslar içerisinde de haberi sıfatlarla ilgili olanlar daha çok ihtilaf konusu olmuştur. Bu çalışmada müteşabih naslar genel olarak incelendikten sonra müteşabih naslar konusundaki ihtilafın sebep olduğu tefrika ve çözüm yolları araştırılmış, müteşabih nasların anlaşılmasında içtihadın geçerli olduğu yerler belirlenmeye çalışılmıştır. Müteşabih nasların tevilde İslam tarihi boyunca üç yaklaşım vardır. Birincisi tevilden uzak duran Ehli Hadis metodu, ikincisi aklî ve naklî delillerle tevil metodunu benimseyen Sünnî kelimeler ekolleri, üçüncüsü ise teville daha fazla başvuran mutezile fırkasıdır. Ayrıca İbn Teymiyye ekolü ve günümüz selefililiği müteşabih nasların kesinlikle tevil edilemeyeceğini savunmuş ve bu konuda kitaplarda kalmış birçok ihtilafı günümüzde tekrar canlandırmış ve özellikle Eş'arîleri şiddetle eleştirmiştir. Ancak bu konu selef döneminde dahi tamamen içtihadla kapalı görülmemiştir. Dolayısıyla bu konuda ihtilaf olması iki taraftan birinin bid'ate saptığını göstermez. Sübutu ya da delaleti zannî olan her nas fıkıh usulü kaideleri ve dinin genel prensiplerine göre tevil edilebilir. Buradan hareketle müteşabih naslardaki meselelerden büyük ihtilaflar ve tefrikalar türetmek yerine her iki taraf tevil sınırlarını aşmadığı veya açık bir şekilde teccimi savunmadığı sürece karşı tarafın görüşünü bir icthad, hatasını da bir icthad hatası olarak görmelidir.

27. Oturum

İktisat Politikaları 1

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Mahmut Bilen

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon III

14:00-15:40

Emrah Doğan

Küresel Kriz, Cari Açık ve Türkiye

Gözde Eş

*Kalkınmanın Finansmanında Vergilemenin Önemi:
Japonya ve Türkiye Kalkınma Deneyimleri Üzerine Bir İnceleme*

Gülben Aydemir, Gülistan Zengin, Nazlı Kaşdan

İşsizliğin Ekonomik ve Sosyal Maliyetleri

Küresel Kriz, Cari Açık ve Türkiye

Son yıllarda, yüksek cari açık sorunu gelişmekte olan ülkeler için en önemli sorunlardan biri haline gelmiştir. Günümüzde yüksek cari açık sorunu sadece gelişmekte olan ülkeler için değil aynı zamanda gelişmiş ülkeler için de kilit bir öneme sahiptir. Aslında ülkelerin gelirlerinden çok harcama yapması ve ülkenin tasarruflarından fazla yatırım yapması ülke ekonomileri için bu durumun sürdürülebilir olup olmadığı son dönemlerde önemli bir tartışma konusu olarak cari açık sorunuyla ilişkilendirilmektedir. Buna göre eğer bir ülke cari açığa sahipse, bu ülkenin ürettiğinden çok tükettiği anlamına gelmektedir. Her ne kadar cari açık ekonomiler açısından korkulması gereken bir durum olmasa da, ülke ekonomileri açısından dikkate alınması gereken önemli bir ekonomik göstergedir. Bu nedenle makroekonomik dengeleri korumak, sürdürülebilir ekonomik büyümeyi ve ekonomik istikrarı sağlamak için cari açığın kontrol altında tutulması gerekmektedir. Cari açık ekonomilerin orta ve uzun vadeli programları ve gelecek planlarının başarıyla uygulanabilmesi noktasında yönetilebilir bir düzeyde olması noktasında önemli bir makro-ekonomik bir sorun olarak ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda, cari açığın sebeplerinin analiz edilmesi, yapısal nedenleri, ekonomik etkileri ve cari açığın finansmanı sorunu büyük bir öneme sahiptir. Bu çalışma son Küresel Kriz'de Türkiye deneyimi ışığında cari açığın sebepleri ve yapısal nedenlerini araştırmakta; cari açık ve cari açık sorunun nedenleri, dünyada cari açık sorunu, cari açığın yapısal nedenleri ve ekonomik etkileri, cari açık ile krizleri ve cari açığın finansmanı sorunu tartışılmaktadır. Çalışmada özellikle 2008 Küresel Krizi'nde Türkiye deneyimi ile cari açık sorunu ilişkisine dayanarak analiz edilmektedir.

Kalkınmanın Finansmanında Vergilemenin Önemi: Japonya ve Türkiye Kalkınma Deneyimleri Üzerine Bir İnceleme

Ülkelerin kalkınmaya verdikleri önemin genellikle İkinci Dünya Savaşı sonrası arttığı kabul edilmektedir. Ancak bu önermenin çok önemli bir istisnasını oluşturan Japonya, kalkınma deneyimine 1800'lü yılların son dönemlerinde başlamıştır. Meiji Restorasyonu adıyla da anılan bu süreç, iktisat ve maliye tarihi açısından büyük bir önem arz etmektedir. Hem çok erken bir dönemde kalkınma çalışmalarına başlayan hem de büyük bir başarıyla bunu gerçekleştiren Japonya'nın izlediği yol, tarım sektöründen vergileme aracılığıyla yaratılan artığın sanayi sektörüne aktarılması ile sanayinin gelişmesinin sağlanmasıdır. Türkiye ise Japonya'dan yaklaşık 150 yıl kadar sonra Cumhuriyet'in kurulması ile kalkınma deneyimine başlasa da Cumhuriyet Dönemi Türkiye'sinin vergi sistemi, Osmanlı İmparatorluğu'nun vergi sisteminden büyük izler taşımıştır. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Osmanlı'dan kalan vergilerin bir süre daha devam ettiği ve Türkiye'nin hala tarım toplumu olduğu düşünüldüğünde bu dönemde de vergiler, ağırlıklı olarak tarım üzerinden alınmıştır. Bu çalışmanın amacı Japonya ve Türkiye'nin kalkınma deneyimlerindeki farklılıkları ortaya koyarak iki ülke açısından kalkınmanın finansmanında vergi gelirlerinin kullanılış biçimlerini incelemektir.

İşsizliğin Ekonomik ve Sosyal Maliyetleri

İşsizlik sadece işsiz kalan bireylere zarar vermekle kalmayıp, üretimin azalmasına yol açtığı ve işsiz kalanlara işsizlik ödeneği adı altında gelir aktarımı yapılmasına neden olduğu için de arzulanmayan toplumsal problemlerin en önemlilerinden biridir. Ancak ekonomi bir sosyal bilim olduğu için, ekonomik sorunlar irdelenirken ortaya çıkacak etkilerin sosyal boyutları da ihmal edilmemelidir. Bu yüzden işsizliğin yalnızca ekonomik maliyetleri değil sosyal hayat üzerinde neden olduğu yıpranmalar da derinlemesine incelenmelidir. Küreselleşme ile birlikte ekonomik sınırlarının önündeki engellerin ortadan kalkması ve özellikle Türkiye'nin yaşamış olduğu krizlerin ekonomik ve sosyal hayatta yaptığı tahribat mutlak surette işsizlikle ilişkilendirilerek değerlendirilmelidir. İş hayatına atılmış olan bir birey, istediği veya sevdiği işi yapsın yapmasın, gelir elde ettiği için işsiz kalmaya göre kendini daha mutlu hissedecektir ve bu mutluluğun ailesine ve çevresine yansımaları kaçınılmaz olacaktır. Bu bağlamda, bu çalışmada genel olarak işsizliğin ekonomik ve sosyal maliyetlerinin incelenmesi ve ülkemiz özelinde de bu maliyetlerin en aza indirilmesi ve işsizliğin azalmasıyla beraber gelir seviyesinin ve yaşam kalitesinin artırılması için yapılması gerekenlerin ortaya konulması amaçlanmıştır.

28. Oturum

Çağdaş Felsefe 2

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Feridun Yılmaz

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon IV

14:00-15:40

Abdulkadir Tanış

Tanrının Varlığı Lehine Bahse Girmek

İlhami Çıtır

Felsefede Yeniden İnşa:

John Dewey'in Geleneksel Felsefeye Eleştirel Yaklaşımı

Mirpenç Akşit

Varoluşsal Bir Problem Olarak

Soren Kierkegaard'ın Felsefesinde Ölümün Anlamı

Mustafa Çakıroğlu

Higgs Parçacığı Neden Bir Arkhedir?

Gökhan Şener

Logosantrik Metafiziğin Dekonstrüksiyonu

Tanrının Varlığı Lehine Bahse Girmek

Tanrının varlığına inanmanın rasyonel ve ahlakî açıdan izin verilebilir olduğunu gösterme konusunda çok değişik tür ve formülasyonda argümanlar ileri sürülmüştür. Bu türlerden birini, Tanrıya olan inancın yararsal öğelerle temellendirilmeye çalışıldığı pragmatik argümanlar oluşturmaktadır. Bu tür argümanlar, Tanrıya olan inancın yararlarına/ sonuçlarına işaret ederek, dini inancın rasyonelliğini göstermeye çalışmaktadır. Pragmatik argümanların önemli bir örneği ünlü Fransız filozof Blaise Pascal'a dayandırılan 'Bahis'tir. Bu argüman, Tanrıya inanma veya inanmama durumlarının yararlarını/ sonuçlarını çeşitli olasılık hesaplamalarına göre karşılaştırarak, inanma durumunun inanmamaya göre daha rasyonel olduğunu göstermeye çalışmaktadır. Argümana göre: (i) Tanrıya inanmamız durumunda; eğer Tanrı varsa, sonsuz bir yaşamı ve saadeti yakalamış olacağız. Eğer Tanrı yoksa, kaybedeceğimiz önemli bir şey olmayacaktır. (ii) Tanrıya inanmamamız durumunda; eğer Tanrı varsa, sonsuz bir yaşamı ve saadeti kaybetmiş olacağız. Eğer Tanrı yoksa, kazanacağımız önemli bir şey olmayacaktır. Buna göre (i) ve (ii) seçeneklerini karşılaştırarak genişçe düşündüğümüzde Tanrıya inanma daha rasyonel olacaktır. Bu şekilde oluşturulan bir argümanın rasyonellik ve inanç ahlakı açısından birçok sorun içerdiği açıktır. Biz bu çalışmada, Pascalcı bahis örneklerinden bir tanesini sunacak ve bu örnek üzerinden argümanın rasyonelliği konusunda bir değerlendirme yapacağız. Dolayısıyla, çalışmamızın konusunu argümanın rasyonelliği ile sınırlı tutacak ve konu ile ilgili ahlakî itirazlara girmeyeceğiz. Özellikle, argümana yönelik en ciddi itiraz olarak nitelendirilen çok Tanrı itirazı üzerinde etraflıca duracağız. Sonuçta bu tür bir argümanın geçerliliğini ve sağlamlığını tespit etmeye çalışacağız.

Felsefede Yeniden İnşa: John Dewey'in Geleneksel Felsefeye Eleştirel Yaklaşımı

Pragmatist felsefe, düşüncelerini kendinden önceki felsefenin köklü eleştirisi üzerine inşa eder. Bu felsefenin Charles Peirce ve William James'ten sonra en önemli filozofu olan Dewey, özellikle William James'in doğruluk hakkındaki tekabüliyet ve tutarlılık teorilerine yaptığı eleştirileri alarak bu teorilerin metafizik, epistemoloji, ahlak ve siyaset alanında ortaya çıkardığı problemleri inceler. Dewey, felsefe tarihi boyunca temel felsefi sorulara verilen cevapların doğruluğunu tartışmadan önce bu soruların anlamını mesele edinir. Ona göre felsefe, ham deneyimden yani varlığın kendini deneyimde nasıl ifşa ettiğinden başlamak yerine, varlık hakkında empirik olmayan teorilerle başlamışlardır. Önce teoride doğa-deneyim, ruh-beden, özne-nesne gibi düalist ayrımlar yapmışlar ve daha sonra bu ayrımların pratikte nasıl birleştirileceğini tartışmışlardır. Dewey bu ayrımların deneyimin kendisinde olmadığını dolayısıyla bu ayrımlardan doğan problemlerin suni problemler olduğunu iddia eder. Bu problemlerin çözümü imkânsızdır. Bu yüzden bu problemlerin feshedilerek felsefenin konusu, metodu ve kavramları yeniden inşa edilmelidir. Ancak o zaman felsefe mutlak hakikati elde etme iddiasını bırakarak kendinin de sanat ve bilim gibi dünyanın içindeki insanın doğal bir eylemi olduğunu kabul eder ve böylece insan hayatındaki gerçek işlevini icra edebilir. Dewey bunun yolunun felsefenin de bilimler gibi empirik metodu kullanması olduğunu söyler. Biz bu çalışmada Dewey'in geleneksel felsefe hakkındaki temel eleştirilerini ve felsefenin konu, metot ve kavram açısından yeniden inşa edilmesi gerektiği hakkındaki görüşlerini ele alacağız.

Varoluşsal Bir Problem Olarak Soren Kierkegaard'ın Felsefesinde Ölümün Anlamı

Ölüm tecrübesi, insanlık tarihinde merkezi bir öneme sahiptir. Hatta bu tecrübenin, bizim insan olma sürecimizi başlattığını da söyleyebiliriz. İnsanın üzerinde düşünmeden edemediği gerçeklerden biri; şüphesiz ölüm olgusudur. Ölüm, her dönemde filozoflar, bilim adamları, şairler, yazarlar ve din adamları başta olmak üzere, tüm insanların ilgilendirdiği üzerinde odaklaştığı bir kavram olmuştur. Bu kaçınılmaz akıbet, bütün bir insanlık tarihi içerisinde derece derece her topluluğun üzerine eğilip düşündüğü, çözümü güç bir problem olmuştur. Bu davetsiz probleminin ürperticiliğini görmemezlikten gelmemiz, onun yok olmasını sağlamaz. Ölüm, yaşanan bir tecrübe değil bilakis dışarıdan müshade edilip, farkına varılan objektif bir bilginin konusunu oluşturmaktadır. Bu anlamda ölüm kavramının kendisi, duygusal yetilere bağlı aşkın hakikatin alanına ilişkindir. Kierkegaard, ölüm anlayışından söz ederken hem Hristiyan dininin ölüm anlayışına hem de varoluşsal açıdan ölüm kavramına bir çözümleme getirir. Kierkegaard'ın felsefesinde ölüm, yaşam ile iç içedir. İnsan, dünyaya geldiği andan itibaren ölüme yaklaşmaktadır. Bir anlamda yaşam, geriye bırakılmış bir ölümdür. Kierkegaard varoluşsal bir problem olarak; ölümü sübjektif ve objektif kavramlar bağlamında açıklar.

Higgs Parçacığı Neden Bir Arkhedir?

Felsefe ve bilim '*arkhe nedir?*' sorusuyla başlar. Miletoslu Thales'le başlayan arkhe problemi görünür dünyadaki çokluğun arkasında yatan birliği arar ve '*her şeyin kendisinden yapıldığı temel madde nedir? İlk ilke nedir?*' gibi sorulardan oluşur. İlkçağ doğa filozofları bu sorulara *su* (Thales), *ateş* (Herakleitos), *hava* (Anaximenes), *apeiron* (Anaximandros), *sayı* (Pythagoras), *boşluk* (Leukippos), *atom* (Demokritos) gibi farklı cevaplar vermişlerdir. Bu cevaplardan birisi olan Demokritos'un atomculuk düşüncesi bir süre unutulsa da Gassendi, Boyle, Hook, Gay Lussac gibi bilim adamlarının çalışmalarıyla devam etmiş ve 19. yüzyılda J. Dalton tarafından yeniden modern bilime kazandırılmıştır. 20. yy'da ortaya çıkan yüksek enerji fiziğiyle birlikte, atomaltı parçacıkları ve maddenin yapısını ortaya çıkarmak için inşa edilen CERN laboratuvarında, mikro alemde (atomaltı parçacıklardan) makro aleme (galaksilere) kadar fiziksel varlığı iki ana grupta (kuvvetler ve parçacıklar) toplayan Standart Model (SM)'e göre, maddeye kütle vermekten sorumlu Higgs bozonu CERN'deki LHC'de (Büyük Hadron Çarpıştırıcısı) keşfedilerek 2013 Nobel Fizik Ödülünün konusu olmuştur. Bu çalışmanın ana fikri, maddeye kütle kazandıran Higgs parçacığının bilim ve felsefe tarihinin en kadim tartışması olan arkhe problemi bağlamında bir çözüm teklifi ve tezi olarak ele alınması üzerine kuruludur.

Logosantrik Metafiziğin Dekonstrüksiyonu

Derrida, Batı felsefesine yönelik eleştirinin temelini Heidegger'den miras aldığı ve derinleştirdiği bir kavram olan “dekonstrüksiyon” üzerine ve ayrıca “difference” kavramı üzerine inşa eder. Dekonstrüksiyon, bir bütünlüğün parçalara ayrılması sonucunda oluşturulan bütünlüğün nasıl yapılandırıldığını anlamaya işaret eder. Batı felsefesini mevcudiyet metafiziği olarak eleştiren Derrida, varlığın zamanın etkisi dışına çıkartılarak tasarımlanması sonucunda değişmeyen, sabit bir evrensel hakikatin ortaya çıktığını söyler. Metafizik düşüncenin evrenselliği Derrida'ya göre, “logos-merkezli” oluşundan kaynaklanır. Logos varlıktaki düzene ve rasyonelliğe işaret ettiği düşünüldüğünde Derrida, hakikatin mevcudiyet formu içinde düşünülmesine zemin hazırlanmış olduğunu savunur. Dekonstrüksiyon işte burada devreye girerek kelimenin sabitlenen anlamı dışındaki anlamlarını açığa çıkartır ve böylece hakikat sıkıştırılmış mevcudiyetinden kurtarılır. Ayrıca Derrida, “difference” kelimesiyle metafizik düşünmenin varlığı logos merkezli ve zamanın dışına taşıyarak mevcudiyet formuna indirgenmesini aşmaya çalışır. Difference ile Derrida, varlığın sabitlenmiş halini bozar ve varlığı zamana açar.

Derrida düşüncesinin konu edileceği bu çalışmanın amacı, metafizik düşünceyle hakikatin evrensel formülasyonu sonucunda Derrida'nın söyleyişiyle “dünyanın Latinleşmesi” ortaya koyulacaktır. Bu çalışmanın önemi, Heidegger'in aslı bir düşünme çabası olarak ortaya koyduğu düşünme yolunda olan Derrida ile bugünün nasıl oluştuğuna dair bir iz sürme çabası olmasından kaynaklanır. Felsefenin dünyayı istila etmesi ve etnosantrizm olarak tüm insanlığı kuşatması Heidegger ve Derrida karşılaştırmasıyla açıklanmaya çalışılacaktır.

29. Oturum

Sosyal Politika

Oturum Başkanı: Yrd. Doç. Dr. Hediyeullah Aydeniz

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon I

16:00-17:40

Enver Mengü

Neoliberalizmin Gölgesinde Türkiye'nin Sosyal Politika Anlayışı

Murat Erusta

Türkiye'de Eski Hükümlülere Yönelik Sosyal Politikalar

Mehmet Akif Kara

Türkiye'ye Düzensiz Emek Göçü ve Göçmen İstihdamı

Fatma Kahraman Güloğlu

Türkiye'de Engelli Hakları Alanında Yeni Bir Örgütlenme:

Engelli Kadın Hareketi

Neoliberalizmin Gölgesinde Türkiye'nin Sosyal Politika Anlayışı

İktisat paradigmaları tarafından yeniden oluşturulan ve biçimlendirilen devletin piyasa ile olan etkileşimi/ilişkisi ve bunun toplum ile kurulan ilişkiye etkisi iktisat ve toplum tarihi içinde sıkça görülmektedir. Devletin piyasaya müdahalesinin olup olmayacağı, olacaksa ne ölçüde ve boyutta olacağı piyasa alanının kim tarafından yönetileceği veya yönetilip yönetilmeyeceği elbette ki iktisat kuramcılarının işidir. Durumun diğer yönü yani topluma bakan veçhesi ise işte bu çalışmanın işidir. Çünkü devlet ile piyasa arasında var olan ilişki hem topluma yönelik üretilen politikaların niteliğine yansımakta hem de söz konusu politikaların hangi aktörlere bırakılacağı/devredileceği fikrini/tartışmasını ortaya çıkarmaktadır. Bu tartışma ise oldukça sosyolojik olmanın yanında politik de bir tartışmadır ve sosyal politika bağlamında konuşulmayı bekleyen bir konu olarak karşımızda durmaktadır. İşte bu anlamda bu çalışmamızda devlet-piyasa-toplum ilişkisi üzerinden 1980 sonrası Türkiye’de görülen sosyal politika anlayışı zihniyet ve işleyiş bakımından tarihsel ve sosyolojik bir perspektifle ele alınmaktadır.

Türkiye’de Eski Hükümlülere Yönelik Sosyal Politikalar

Türkiye’de eski hükümlülere yönelik sosyal politikalar konusu ile öncelikle suç kavramı, suç işlemeye sebep olan etmenler, mahkûm edilen hükümlülerin tahliye sonrası, yaşadıkları toplumla bütünleşme sürecinde karşılaştıkları sosyal dışlanma ve sosyal içerme kavramları ile eski hükümlü, sosyal politika kavramları üzerinde durulacaktır. Diğer bölümde ise 2008 yılında 4857 li İş kanunu ile özel sektörde var olan %3 eski hükümlü çalıştırma zorunluluğu kaldırılması ile sadece bu yükümlülüğün kamu sektörüne verilmesi eski hükümlünün istihdam edilmesinde sıkıntılara sebep olmuştur. Bundan dolayı Eski Hükümlünün normal vatandaşlar gibi bir hayat sürmesi için hükümlülük süresinde verilen Eğitim, Psiko-Sosyal Eğitim Faaliyetleri ve Mesleki Eğitim faaliyetleri gibi gerekli çalışmaların yapılması ve eski hükümlülerin tahliye sonrası karşılaşılabilecek sorunlar ve bunlara yönelik alınması gereken çözüm ve öneriler ile birlikte çalışma hayatına girmek noktasında karşılaşılabilecek sorunlara çözüm olarak Türkiye de ne şekilde sosyal politika aracı olarak işlev gören sivil toplum kuruluşları, İSMEK, İŞ-KUR, Koruma Kurulları gibi kurumların çalışmaları ve son olarak ise, eski hükümlülerin istihdamı için -neler yapılabileceği üzerinde durulacaktır.

Türkiye'ye Düzensiz Emek Göçü ve Göçmen İstihdamı

Genel olarak göç, toplumun sosyal, kültürel, ekonomik, politik vb. tüm yapısıyla yakından ilişkili bir olaydır. Çok yönlü niteliğe sahip olması nedeniyle birçok disiplin tarafından incelenmektedir. Disiplinler arası bir bakış açısının ortaya konması hem konunun irdelenmesi ve anlaşılması bakımından bütünlük ortaya koyarken; hem de çalışmanın ileride genişlemesine imkân sağlayacaktır. Kapitalist küreselleşme karşımıza ekonomik, politik, kültürel tüm insani faaliyetleri kar mantığına, uluslararası sermaye birikim sürecinin gereklerine terk etmek anlamına gelen neoliberal küreselcilik ideolojisi ile çıkmaktadır. Küreselleşme olgusu ile birlikte uluslararası göçte artmaktadır. Göç ya da göçmen denilince aklımıza ilk gelen göçmen kaçakçılığı olmaktadır. Oysaki düzensiz emek göçü daha geniş ve kapsamlı bir olgudur.

Türkiye 1980'den sonra göç alan ülke konumuna gelmiş, göçmenlerin işgücü piyasasında görünür hale gelmesi kısmen 1990'lı yıllarda başlamıştır. Türkiye göç alan ülke olduğu kadar göç veren ve transit göç ev sahipliği yapan bir ülkedir. Bu çalışmada Türkiye'ye yönelik göç düzenli, düzensiz ve sığınmacılar olarak üç grupta incelenecek ve özellikle düzensiz emek göçü ve göçmenlerin istihdamı ele alınacaktır.

Türkiye’de Engelli Hakları Alanında Bir Örgütlenme: Engelli Kadın Hareketi

Hem kadın olmanın hem de engele sahip olmanın dezavantajlı yönlerini bir arada yaşayan engelli kadınların toplumsal hayatta var olmaya dair verdikleri mücadele, yeni bir örgütlenme biçimi ile farklılık kazanmıştır. Çalışmamızda engelli hakları konusunda yeni bir bakış açısı sunan Türkiye’de engelli kadın hareketleri hakkındaki tartışmalar ve çalışmaların amacı, içeriği ve gidişatı araştırılmıştır. Bu amaçla çalışmamızda; Engelli Kadınlar Derneği (ENG-KAD) kurulmadan önce ayrı bir engelli kadın örgütlenmesinin gerekli olup olmadığı, ENG-KAD’ın kuruluşu, amacı ve çalışmaları, engelli hakları konusunda sivil toplum kuruluşları çalışmaları ve Türkiye Sakatlar Derneği’nin Kadın Kolları çalışmaları hakkında internet ortamında yapılmış olan haberler, röportajlar ve internette yayımlanmış olan konuyla ilgili çalıştay sunumları incelenmiştir. Toplanan tüm verilerde engelli kadın hareketleri konusu merkeze alınmıştır ve veriler nitel veri analizi yazılım programlarından biri olan MAXQUDA11 aracılığı ile içerik analizine tabi tutulmuştur. Çalışmamızda engelli kadınlarla ilgili olarak yürütülen örgütlenme çalışmalarının yavaş fakat emin adımlarla ilerlemeye devam ettiği, bu ilerleme ile engelli kadınların kadın çalışmaları alanında seslerini duyurmaya başladığı ve engelli olma dezavantajının yanında toplumsal cinsiyet dezavantajının da artık dikkate alınması gerektiği ortaya çıkmıştır. Türkiye artık hem engelli hem de kadın kavramlarının aynı ortamda tartışıldığı yeni bir sivil örgütlenme biçimiyle tanışmıştır.

30. Oturum

Çağdaş Türk Edebiyatı

Oturum Başkanı: Arife Gümüş

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon II

16:00-17:40

Nesrin Aydın Satar

*Hayal mi Hakikat mi: Beşir Fuad, Halit Ziya ve
Ahmet Mithat Eserlerinde Realist Kırılmayı Aramak*

Taner Tunç

"Kıralık Konak"ın Prototipi: "Masum Katiller"

Hilal Gaye İnce

*Türk Edebiyatının Meşrutiyet Sonrası
Romanlarındaki Amerikan Okullarında Yetişmiş Tipler*

Hayal mi Hakikat mi: Beşir Fuad, Halit Ziya ve Ahmet Mithat Eserlerinde Realist Kırılmayı Aramak

19. yüzyıl romancılarının ve fikir adamlarının romanın merkezi olarak üzerinde tartıştıkları ana eksen “hayaliyûn- hakikiyûn” meselesidir. Özellikle Fransız edebiyatını temel alarak, romantik ve realist akımlardan hangisinin romanın vazgeçilmezi olduğu hakkında yapılan tartışmalar 1885’te Beşir Fuad’ın yazdığı *Victor Hugo* biyografisiyle başlar. 1887-88 yılları arasında *Hizmet Gazetesi*’nde tefrika edilen *Hikâye* adlı eseriyle Beşir Fuad gibi Halit Ziya da romantiklere ve masalcılara karşı realizmi savunmuştur. Menemenlizâde Mehmet Tahir, Muallim Naci ve Fazıl Necip’in yazılarıyla büyüyen meselede Ahmet Mithat, önceleri Beşir Fuad’ın yanında yer alırken, fikrini değiştirmiş, romanın gerçekte değil hayalle ilgisi olduğunu savunmuş, görüşlerini 1890’da kaleme aldığı *Ahbar-ı Asara Tamim-i Enzar* eserinde toplamıştır. Böylece bazı yönleriyle birbirinden ayrılrsa da realist kırılma açısından genellikle paralel giden Beşir Fuad ve Halit Ziya’nın karşısında romanın hayaliyûn ekolüne mensup olduğunu savunan Ahmet Mithat’ın eseri vardır. Makalede hayaliyûn-hakikiyûn meselesinin tarihine kısaca değinildikten sonra, yukarıda bahsi geçen eserlerin söz konusu tartışmaya nasıl dâhil oldukları ve tartışma hakkında neler söyledikleri; hangi yönlerden birbirleriyle örtüşüp, hangi konularda farklı düşünceleri merkeze aldıkları incelenecektir. Böylece Servet-i Fünun romanlarına bilhassa Halit Ziya cephesiyle sirayet eden ‘realist yücelik’ in tarihi anlaşıp, bu saptama eserlerden örneklerle açıklanmaya çalışılacak ve Tanzimat’tan, Ahmet Mithat’tan Halit Ziya’ya, Servet-i Fünun’a uzanan roman anlayışının değişimi, dönüşümü ortaya konulmaya çalışılacaktır.

“Kiralık Konak”ın Prototipi: “Masum Katiller”

Gençliğinde Fecr-i Âtî Topluluğu’na katılmış ve “sanat için sanat” anlayışını benimsemiş olan Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Balkan Savaşı ve Birinci Dünya Savaşı’nın etkisiyle bu anlayışını değiştirmiş, sanatın toplum için olması gerektiğine inanmıştır. Birçok yazar gibi o da roman ve hikâyelerinde Türk toplumunun içine düştüğü durumla ilgili sorunlara eğilmiştir. Yakup Kadri Karaosmanoğlu’nun ilk romanı *Kiralık Konak* 13 Ağustos – 26 Ekim 1920 tarihleri arasında İkdâm gazetesinde tefrika edilmiş, 1922 yılında ise bastırılmıştır. Bu romanda Tanzimat’tan sonra ortaya çıkan değer kargaşası, kuşaklar arasındaki kopukluk ve genel olarak yanlış batılılaşmanın yol açtığı yozlaşma işlenmiştir. Bundan yaklaşık iki ay önce 7 Haziran 1920 tarihinde yine İkdâm gazetesinde tefrika edilen *Masum Katiller* hikâyesinde de aynı konuyu benzer kişilerle hikâye sınırlılıkları içerisinde ele alan yazar, adetâ romanın taslağını hazırlamıştır. Bu çalışmada hikâye ve roman türlerinin olanakları göz ardı edilmeden *Kiralık Konak*’ın bir prototipi olarak kabul edebileceğimiz *Masum Katiller*’in hangi açılardan romana benzediği ve bir taslak oluşturduğuna değinilecektir. Bu incelemelerde özellikle kişiler, konu ve bakış açısı üzerinden hareket edilecektir.

Türk Edebiyatının Meşrutiyet Sonrası Romanlarındaki Amerikan Okullarında Yetişmiş Tipler

Çok uluslu olan Osmanlı toplumunda yabancı kültürlerin etkisinin artması Tanzimat Fermanı'nın ilan edilmesiyle gerçekleşmeye başlamıştır. Osmanlı topraklarında Tanzimat'la birlikte açılmaya başlamış yabancı okullar, zamanla toplum üzerinde değişimler yaratmıştır. Bu okullarda eğitim almış olanlar, farklı kültürlerin etkisinde kalarak toplumdaki değişimlere öncülük etmişlerdir. Bu değişimi yaşıtan büyük unsurlardan biri de Amerikan okullarıdır. Bu çalışmada dönemdeki değişimlere öncülük eden Amerikan okullarının edebiyata yansımaları, Meşrutiyet sonrası Türk edebiyatında romanlardaki Amerikan okullarında yetişmiş olan tipler incelenecek ve bu tipler üzerinden romanlarda Amerikan kültürüne ve okullarına olan bakış değerlendirilecektir. Halit Ziya Uşaklıgil'in Nesl-i Ahîr (1908)'i, Halide Edip Adıvar'ın Mev'ut Hüküm (1918)'ü, Refik Halit Karay'ın İstanbul'un Bir Yüzü (1920)'sü, Müfide Ferid'in Pervaneler (1924)'i bu konuda ele alınacak eserlerdir. Romanlardaki Amerikan okullarında yetişen tiplerin dönemin koşullarını ve kültürünü benimseyip benimsemediği yalnız söz konusu edebî eserlerde aranmayacak, dönemde eğitim veren Amerikan okullarının tarihini ele alan ve yabancı araştırmacılar tarafından yazılmış kaynaklara da dayanılarak konu incelenecektir. Ayrıca bu konuyla ilgili makaleleri bulunan İnci Enginün'ün ve Nüket Esen'in de görüşleri irdelenecektir.

31. Oturum

İktisat Politikaları 2

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Cengiz Ceylan

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon III

16:00-17:40

Maimaiti Aili Tuerdi

Çin Dış Ticaretinin Türkiye Ekonomisine Etkisi

Neslihan Karaçam

*İç Borçlanmada Piyasa Yapıcılığı Sisteminin
Türkiye Açısından Değerlendirilmesi*

Şükrü Cicioğlu, Ayfer Ağuş, Kürşat Çapraz

*Türkiye Ekonomisinde 1980 Sonrasında Para Politikası Araçlarının
Etkinliği ve Cari Açık İlişkisi*

Çin Dış Ticaretinin Türkiye Ekonomisine Etkisi

Dış ticaret, ithalat ve ihracattan oluşur. Bir ülkenin ekonomik ilişkilerinin önemli bir bölümünün, dış ticaret istatistiklerinde gözlemlenmesi mümkündür. Ülke ekonomisinin kalkınmasında ihracat önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle ülkelerde ihracatın artırılması, ithalatın azaltılması önemli hedefler arasındadır. Ülkelerin bu hedeflere ulaşmak için aldıkları kararlar ve tedbirler dış ticaret politikasını oluşturur

Son yıllarda dünya ticaretinden aldığı pay hızla artan Çin, dünyanın bir numaralı tedarikçisi, ihracatçısı konumuna yükselmiştir. Çin Halk Cumhuriyeti, 2001 yılında Dünya Ticaret Örgütüne üye olmasıyla birlikte dünya ekonomisi açısından önemli bir pozisyona gelmiştir. Çin'in 2006 yılı ihracatı 969 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir. 2000 yılında 225 milyar dolar olan Çin'in ithalatı, 2006 yılında 2005 yılına kıyasla %20 artarak 792 milyar dolar'a ulaşmıştır. Çin'in DTÖ'ne üye olması Çin'in daha liberal bir pazar haline gelmesi diğer ülkeler için olduğu kadar Türkiye için de bu pazara ihraç imkânları yaratabilecektir. Bu çalışmada Çin'in dış ticaretinin Türkiye ekonomisi açısından oluşturduğu tehdit ve fırsatlar araştırılmıştır.

İç Borçlanmada Piyasa Yapıcılığı Sisteminin Türkiye Açısından Değerlendirilmesi

Piyasa yapıcılığı sistemi, borç yöneticileri ve aracı kurumların anlaşmaları neticesinde birtakım yükümlülükleri yerine getirmeleri karşılığında kendilerine belirli hakların tanınması sonucu oluşturulan sistemdir. Bu sistem devlet iç borçlanma senetleri piyasalarının gelişimine destek vermesi amacıyla oluşturulmuştur. Piyasa yapıcılar, borç yöneticileri tarafından bir takım kriterlere göre seçilirler. Piyasa yapıcı seçilen bu araçlara piyasa yapıcısı unvanı verilmektedir. Bu unvana sahip olmak bu araçlara prestij sağlamaktadır. Ancak bu unvanı kullanan piyasa yapıcılarının bir takım yükümlülükleri vardır. Bu yükümlülükler, devlet iç borçlanma senetleri ihalelerine maksimum katılımı sağlamak ve ikincil piyasaya ilişkin ise devlet iç borçlanma senetleri piyasasının likiditesini arttırmak ve borçlanma maliyetlerini azaltmaktır. Ülkemizde piyasa yapıcılığı sistemini düzenlenmesi ve uygulanması Hazine Müsteşarlığı tarafından yapılmaktadır. Sistem kapsamında Müsteşarlık tarafından belirli kriterlere göre piyasa yapıcı bankalar seçilir. Bu bankalar ve Müsteşarlık arasında imzalanan sözleşme kapsamında bazı haklara sahip olurlar ve bazı yükümlülükleri yerine getirmek zorundadır. Bu kapsamda çalışmamızın piyasa yapıcılığı sistemi, piyasa yapıcılığı sisteminin sağlıklı şekilde yürütülmesi için gerekli koşullar, sistemi kabul eden araçların sahip oldukları haklar ve bu sistemin getirdiği hakkında bilgi verilecek ve piyasa yapıcılığı sistemi ve Türkiye açısından etkinliği incelenecektir.

Türkiye Ekonomisinde 1980 Sonrasında Para Politikası Araçlarının Etkinliği ve Cari Açık İlişkisi

Çalışmada Türkiye’de iktisadi anlamda bir dönüşüm noktası olan 1980 sonrasında uygulanan para politikalarının ekonomi üzerindeki yansımaları ve cari açık üzerindeki etkinlikleri tartışılmıştır. Bu çerçevede 24 Ocak 1980 kararları ile ithal ikameci politikaları terk ederek yeni bir sürece giren Türkiye, 1970’lerde yaşanan petrol krizinin de etkisiyle ekonomide yaşanan ödemeler dengesi krizi ve hızlı enflasyon süreciyle birlikte ekonomiyi etkisi altına alan darboğazdan sonra politika değişikliğine giderek, ihracata yönelik politikalara dayanan 24 Ocak 1980 sonrası ile yeni bir sürece girmiştir. Bu süreçler dahilinde 1980 sonrası Türkiye ekonomisini dönemler itibari ile ayırdığımızda 1980-1989 dönemlerinde uygulanan politikalarla ihracat yılda ortalama % 15’in üzerinde bir artış göstermiş ve ithalatta serbestleşme oranı 1980’li yılların sonunda % 97’lere varmıştır. Cari işlemler dengesi ise bu dönemde 1987 yılına kadar her yıl fazla vermiştir. 1990-1999 dönemini baktığımızda ise Türkiye, 1990’lı yılları giderek sıklaşan aralıklarla kriz süreçleri ile geçirmiş ve yaşanan koşullar 5 Nisan 1994 kararlarını ve 1998 IMF programı gibi istikrar programlarını uygulamaya koymuş ancak bu politikalardan kalıcı bir sonuç alınamamış ve 1998 Asya kriziyle de ekonomi daralma sürecine girmiştir. Yaşanan bu süreçler yabancı sermayenin ülkeden çıkmasına ve ekonominin durgunluğa girerek ithalatın azalmasına neden olmuş ve 1998 yılına gelindiğinde cari işlemler dengesi fazlası ile karşılaşmıştır. Uygulanan politikaları cari açık çerçevesinde değerlendirdiğimizde ise cari açık 2001 sonrasında her ne kadar sürdürülebilir bir boyuttan uzaklaşsa da alınan tedbirler neticesinde 2012 yılında % 7,4’e kadar düşürülebilmektedir. Dönemsel olarak sunulmaya çalışılan bu gelişmeler, çalışmada yıllar itibari ile ele alınmış olup makro veriler eşliğinde etkinlikleri ortaya konmuştur.

32. Oturum

İslam Felsefesi

Oturum Başkanı: Doç. Dr. Nezir Akyeşilmen

SAÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü- Salon IV

16:00-17:40

Abdullah Öztıp

Gün Yüzüne Çıkmayı Bekleyen Kıstâs: İlimler Tasnifi İçin Mebâdi-i Aşera

Mehmet Ulukütük

*Muhammed Âbid el-Câbirî'ye Göre Arap-İslam Kültüründeki
Epistemolojik Sistemlerin Yapısal Krizinden Çıkışın İmkânı*

Melek Yıldız Güneş

Tedbîrü'l Menzil Literatüründe Çocukların Eğitimi

Zeynep Erten Taşan

*İbn Miskeveyh ve Nasîruddin Tusî'nin Siyaset Felsefelerinde
Adalet-Sevgi İlişkisi*

Gün Yüzüne Çıkmayı Bekleyen Kıstâs: İlimler Tasnifi için Mebâdi-i Aşera

Aristo'dan başlayıp Kindî, Fârâbî, İbn Sînâ gibi filozoflar tarafından ilimlerin temel ilkelere dair zikredilmiş olan bilgiler, yani ilimlerin mebâdî, mesâil ve mevzûlarına dair oluşan literatür belli bir dönemden sonra ilimler tasnifinde farklı kavramsal boyutların oluşmasına zemin hazırlamıştır. "İlimleri ilim yapan şeyler" üzerine düşünüp, fikriyatlarını ortaya koyan âlimler, bizlere farklı bakış açıları sunmuşlardır. İşte bu farklı bakış açılarını aktaranlardan birisi de 1792 yılında vefat etmiş olan âlim Muhammed b. Ali es-Sabbân el-Mısırî eş-Şafiî'dir. Sabbân'ın bir hâşiye çalışmasında değindiği ilimlerin ilkelere dair şablon, bizlere ilimlere uygulayabileceğimiz bazı farklı kıstaslar vermektedir. Bu çalışmadaki şablona göre; her ilmin on ilkesi vardır. Bunlar o ilmin "tanımı", "konusu", "amacı", "fazileti", "kaynağı", "kurucusu", "adı", "diğer ilimlerle ilişkisi", "fikhî açıdan o ilmi öğrenmenin hükmü" ve "meseleleri"dir. Bu on ilke, bir ilmi öğrenmeye başlamadan önce her tâlib tarafından bilinmelidir. Zira bir ilme basîret üzere başlamak gereklidir, bu basîret ise ancak tahsil edilecek ilmin ilkelerinin genel olarak bilinmesi ile sağlanır. Eserde zikredilen bu on ilke üzerinden yapmaya çalışacağımız şey, bize bırakılan bu şablону (10 x ilimler) günümüz akademi camiasına sunarak zikredilen on kavramı açıklamak; ayrıca ilim olarak addedilen her disipline bu şablonun uygulanmasının imkânını sorgulamaktır.

Muhammed Âbid el-Câbirî'ye Göre Arap-İslam Kültüründeki Epistemolojik Sistemlerin Yapısal Krizinden Çıkışın İmkânı

İslam düşüncesini beyân, irfân ve burhân olmak üzere üç gruba ayırarak diğer ikisini burhân temelinde değerlendiren Câbirî, İslam düşüncesinin özünde duygusal, irrasyonel olduğunu Batı düşüncesinin ise özünde akılcı olduğunu iddia eder. İslam filozoflarını ise temelde Doğulular (Meşrikî) ve Batılılar (Mağribî) olmak üzere ikiye ayırmaktadır. Onun nazarında akılcılığı benimseyen filozoflar Mağribî, mistik, duygusal ve irrasyonel karakterli filozoflar ise Meşrikî sınıfa ayrılırlar. Bu sınıflandırma coğrafi anlamda iki ayrı mekânı değil, zihniyet anlamında iki ayrı düşünce yapısını ortaya koymaktadır. İbn Sinâ Şifa ve Necat gibi eserlerinde Yunan filozoflarına ait görüşleri, kayıp olan Meşrikî Hikmet adlı eseriyle ise Meşrikî felsefesini ortaya koymaktadır. Bu felsefenin nihayetinde vardığı nokta ise, mevhum bir rasyonalizm örtüsü altında İslam düşüncesinde derin ve samimi bir irrasyonelizmi temellendirmesidir. Câbirî'ye göre sanki İslam düşüncesinde bütün olumlu özellikler Mağrib'te, tüm olumsuz özellikler de Meşrik'de toplanmıştır ve Mağribî ve Meşrikî felsefeler arasında mutlak bir epistemolojik kopuş yaşanmalıdır. Câbirî'nin Mağrib ve Meşrik arasındaki böylesine derin ve köklü ayrımlar yapması bu ayrımların neye tekebül ettiğine yönelik bir soruşturma yapmamızı gerektirmektedir. Câbirî'nin İslam dünyasında ortaya çıkmış Mağribî ve Meşrikî felsefeler arasında yaptığı ayrım kültürel özcü ideolojik bir ayrım mıdır? İslam dünyasında akılcılık ve akıldışılığın Câbirî'nin kurguladığı anlamda sabit coğrafi özleri ve sınırlamaları var mıdır? Kategorik adlandırmalar haddi zatında masum ve nesnel bir durumu mu yoksa ideolojik mekanizmaların merkezde olduğu bir temayüle mi göndermede bulunur? Tebliğimizde hem bu soruların cevaplarını aramaya hem de Câbirî'nin İslam düşüncesini Meşrikî ve Mağribî olarak iki bölmesinin ne anlama geldiği, çağdaşı Dimitri Gutas ve Henry Corbin gibi düşünürlerle karşılaştırarak soruşturmaya çalışacağız.

Tedbîrü'l Menzil Literatüründe Çocukların Eğitimi

“Tedbîrü'l-menzip” kavramı karı ile koca, çocuklar ve hizmetçiler unsurlarından müteşekkil yapı olan hanenin sevk ve idaresi anlamına gelmektedir. Bu konu üzerine yazılı olarak elimize ulaşmış dönemini temsil eden üç eser üzerinde çocukların eğitimi meselesi ele alınmaktadır. Öncelikle “Tedbîrü'l-menzip” bahsi teorik ve pratik ilimler ayrımında pratik ilimler içerisinde bulunan ahlâk ilminin bir bahsidir. Bu bahis içerisinde yer alan unsurlardan yalnızca çocukların konumu ve eğitimi meselesi konu edilmiştir. “Tedbîrü'l-menzip” bahsi ile ilgili ilk bilinen ve İbn Miskveyh'in kendisinden alıntılar yaptığını belirttiği Antik Yunan düşünürü Byrson ve her biri döneminin temsilcisi olmuş İbn Miskeveyh, Nasîruddin Tusi ve Kınalızâde Ali Efendi'nin çocukların idaresi, yetiştirilmesi, yeme içme, konuşma, oturup kalkma, başkalarına muamelede bulunma, giyinme, uyuma, ilim tedris etme ve meslek seçmeleri, anne babaya itaat konularındaki yaklaşımları ortaya konulmaya çalışılmıştır. Belirtilen konular çerçevesinde çocuk için ideal olanın ne olduğu ortaya konulmuştur. Düşünürler bazı hususlarda farklılıklar gösterdikleri gibi bazı konuların da sonradan meseleye dâhil olduğu görülmektedir. Bu durum İslam felsefesi içerisindeki bu mesele açısından Antik Yunan düşüncesinin katıksız bir kopyası olduğu iddiasını da bertaraf etmektedir. “Tedbîrü'l-menzip” bahsi etrafında İslam felsefi bakış açısının katkıları görülmektedir. Bu bahis etrafında çocuğun her türlü davranış ve tasarrufunda ahlâk timsali olması için yapılması gerekenleri yapması ve kaçınılması gerekenlerden kaçınması; İslami ve insani yapıya uygun olarak büyümesi ve bir yetişkin olduğunda meleke halini alan davranışlarının anlamını kavraması amaçlanmıştır.

İbn Miskeveyh ve Nasîruddin Tusî'nin Siyaset Felsefelerinde Adalet-Sevgi İlişkisi

Günümüzün siyasi düşüncesi içerisindeki popüler kavramlardan biri olan adalet kavramı ve bugünkü siyaset söylemleri arasında kendine yer bulamayan sevgi kavramı İslam filozoflarının ahlak ve siyaset felsefeleri arasında önemli bir yer edinmektedir. Adalet, İslam felsefe geleneğinin Platon'dan devraldığı ve ahlakî yetkinliğin gerçekleşmesinin temeli kabul edilen dört erdemden birisidir. İbn Miskeveyh adalet erdemini; hikmet, iffet ve yiğitlik erdemlerinin bir arada bulunmasıyla ve bu üç gücün barış içerisinde olmasıyla ortaya çıkan bir fazilet olarak tanıtır. İslam Felsefesi'nde ilk olarak Farabî'den okuduğumuz sevgi erdemine, İbn Miskeveyh Tehzibü'l-ahlâk adlı eserinde müstakil bir yer ayırır. Ona göre sevgi ahenkli bir toplumun temelidir. Diğer taraftan Ahlâk-ı Nâsırî adlı eserinde sevgi kavramına yine geniş bir yer ayıran Nasîruddin Tusî'de de sevgi erdeminin doğru bir siyaset için edinilmesi gereken en temel erdem olduğunu görmekteyiz. Bu çalışmanın temel problemi ise bu iki filozofun, adalet ihtiyacın sevgi yoksunluğu yüzünden olduğunu ifade etmeleridir. Peki o halde sevgi varken adalet ihtiyacı yok mudur? Ya da sevginin varlığında adalet erdemi kendiliğinden mi ortaya çıkmaktadır? Çalışmada bu gibi soruların cevabı aranıp, sevgi ve adalet kavramlarının İbn Miskeveyh ve Nasîruddin Tusî'nin siyaset felsefeleri içerisindeki ilişkisi anlamlandırılmaya çalışılmıştır.

mayıs
pazar

18

Sakarya
ve
Taraklı

dezi

18 Mayıs 2014, Pazar
09:00-15:00

Düzenleme Kurulu*

Büyümin Bezci, Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi (TLÇK Tertip Heyeti Başkanı)
Muhammed Turan Çalışkan, İlimi Etüdler Derneği
Taha Eğri, Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi
Ümit Güneş, Arş. Gör., Yıldız Teknik Üniversitesi (Kongre Sekreteryası)
Kemal İnat, Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi
Latif Karagöz, Arş. Gör., Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi

Ahmet Köroğlu, Arş. Gör., Kırklareli Üniversitesi
Fatih Savaşan, Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi
Lütfi Sunar, Yrd. Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi
Furkan Yıldız, Arş. Gör., Kırklareli Üniversitesi
Fatih Yardımcıoğlu, Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Feridun Yılmaz, Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi

Bilim Kurulu*

Berat Açıl, Yrd. Doç. Dr., İstanbul Şehir Üniversitesi
Erdoğan Ahatlı, Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Yusuf Alpaydın, Dr., İlimi Etüdler Derneği
Ömer Mahir Alper, Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi
Metin Aksoy, Yrd. Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi
Berdal Aral, Prof. Dr., Fatih Üniversitesi
Yalçın Armağan, Yrd. Doç. Dr., İstanbul Şehir Üniversitesi
Hediyeullah Aydeniz, Yrd. Doç. Dr., Marmara Üniversitesi
Fuat Aydın, Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi
Mehmet Bahçekapılı, Doç. Dr., İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Ali Balcı, Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Edip Asaf Bekaroğlu, Yrd. Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi
Mahmut Bilen, Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Ali Büyükaslan, Doç. Dr., Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi
Murat Çemrek, Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi
Tamer Çetin, Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
Besim Fatih Dellaloğlu, Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi
Osman Demir, Yrd. Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
Mustafa Demirci, Prof. Dr., Selçuk Üniversitesi
Soner Duman, Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Süleyman Elik, Yrd. Doç. Dr., İstanbul Medeniyet Üniversitesi
Teyfur Erdoğan, Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi
Alev Erkilet, Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Erol Göka, Prof. Dr., Konya Necmettin Erbakan Üniversitesi
Osman Güman, Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
H. Mehmet Günay, Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi
İrfan Haşlak, Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
İsmail Hira, Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Gülcan Işık, Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi

Muammer İskenderoğlu, Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Mahmut Karaman, Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Ali Kaya, Doç. Dr., Uludağ Üniversitesi
M. Cüneyd Kaya, Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi
Süleyman Kaya, Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Recep Kaymakcan, Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi
Bilal Kemikli, Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi
Saim Kılavuz, Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi
Necmettin Kızılkaya, Yrd. Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi
Mustafa Kömürçüoğlu, Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Sezai Küçük, Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi
Bedri Mermutlu, Yrd. Doç. Dr., İstanbul Ticaret Üniversitesi
Nebi Miş, Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Ali Yaşar Sarıbay, Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi
Fuat Sekmen, Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Lütfi Sunar, Yrd. Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi
Mustafa Kemal Şan, Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Mustafa Lütfi Şen, Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Sami Şener, Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi
Murat Şentürk, Yrd. Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi
Hacı Musa Taşdelen, Prof. Dr., Sakarya Üniversitesi
Mustafa Asım Yediyıldız, Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi
Yıldırım Turan, Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Ahmet Ulvi Türkbağ, Prof. Dr., Galatasaray Üniversitesi
Murat Yeşiltaş, Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Kadir Yıldırım, Yrd. Doç. Dr., İstanbul Üniversitesi
Feridun Yılmaz, Prof. Dr., Uludağ Üniversitesi
Mahmut Zengin, Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi

*Soyisme Göre Sıralı

III. Türkiye Lisansüstü Çalışmalar Kongresi 15 - 18 Mayıs 2014, Sakarya

Katılımcı Listesi *

Ayfer Ağuş, Arş. Gör., Gümüşhane Üniversitesi
İbrahim Akkurt, İstanbul Üniversitesi
Hasan Aksakal, İstanbul Üniversitesi
Mirpenç Akşit, Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi
Hacer Akülkü, Abant İzzet Baysal Üniversitesi
Eyüp Al, Marmara Üniversitesi
Yavuz Selin Alkan, University of Leicester
Seda Gizem Alpakgır Cevheri, İstanbul Üniversitesi
Evrım Anık, Marmara Üniversitesi
Murat Arpacı, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Saliha Arseven, Süleyman Demirel Üniversitesi
Gülten Arslantürk, Arş. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Sıracettin Aslan, Yıldız Teknik Üniversitesi
Özlemnur Ataoğlu Akpınar, Arş. Gör., Yıldız Teknik Üniversitesi
Tekin Atmaca, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
Gülben Aydemir, Gaziantep Üniversitesi
Fatma Betül Aydın, Arş. Gör., Selçuk Üniversitesi
Ganime Aydın, Yrd. Doç. Dr., İstanbul Aydın Üniversitesi
Nesrin Aydın Satar, Arş. Gör., Uludağ Üniversitesi
Samet Azap, Arş. Gör., Ardahan Üniversitesi
Nesrin Bağcı Arş. Gör., Marmara Üniversitesi
Sema Bal, Arş. Gör., Sakarya Üniversitesi
Emine Balcı, Öğr. Gör., Sakarya Üniversitesi
Nimet Balkanlı Keskin, Marmara Üniversitesi
Yasin Bektaş, Arş. Gör., Yıldız Teknik Üniversitesi
Abdulgani Bozkurt, Arş. Gör., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi
Ayşe Burhan Aytekin, İstanbul Üniversitesi
Şükrü Cicioğlu, Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
Mustafa Çakıroğlu, Ankara Üniversitesi
Elif Çal, İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
Kenan Çapık, Arş. Gör., Orta Doğu Teknik Üniversitesi
Kürşat Çapraz, Sakarya Üniversitesi
Rumeysa Çavuş, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Pınar Çelik, Arş. Gör., İpek Üniversitesi
İlhami Çıtır, Arş. Gör., Hitit Üniversitesi
Hilal Çifci, Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Esra Çifci, Marmara Üniversitesi
Burak Dağ, Marmara Üniversitesi
Fatma Betül Demir, İstanbul Üniversitesi

Ferda Demir Aycan, Ankara Üniversitesi
Zübeyde Demircioğlu, Arş. Gör., Ankara Üniversitesi
Ceren Demirok, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi
Emin Dinç, Sakarya Üniversitesi
Ömer Dinç, Arş. Gör., Hitit Üniversitesi
Zeliha Dişçi, Arş. Gör., Ankara Üniversitesi
Emrah Doğan, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Cihangir Doğan, Prof. Dr., Marmara Üniversitesi
Erdem Dönmez, Okutman, Başkent Üniversitesi
Hazal Duran, İstanbul Şehir Üniversitesi
Merve Dursun, Marmara Üniversitesi
Feride Ersoy, Arş. Gör., Marmara Üniversitesi
Zeynep Erten Taşan, Marmara Üniversitesi
Murat Erusta, Sakarya Üniversitesi
Gözde Eş, Arş. Gör., Gazi Üniversitesi
Anar Gafarov, Ankara Üniversitesi
Hilal Gaye İnce, Bilkent Üniversitesi
Batoul Maryam Gharakhany, Öğr. Gör., İzmir Katip Çelebi Üniversitesi
Sait Gülsoy, Arş. Gör., Atatürk Üniversitesi
İbrahim Günaydın, İstanbul Üniversitesi
Sevâl Günbal, İstanbul Üniversitesi
Zeynep Güngördü, İstanbul Üniversitesi
Hasan Tefrik Güzel, Uzman, Gazi Üniversitesi
Hilal Hanzade Kılıçtepe, Öğretmen, Kocaeli Üniversitesi
Bilge İlhan, Arş. Gör., Artvin Çoruh Üniversitesi
Fatma Kahraman Güloğlu, Arş. Gör., Sakarya Üniversitesi
Burak Kaplan, İstanbul Şehir Üniversitesi
Mehmet Akif Kara, Marmara Üniversitesi
Neslihan Karaçam, Arş. Gör., Gazi Üniversitesi
Elif Eda Karagöz, New York University
Nazlı Kaşdan, Gaziantep Üniversitesi, İktisat Bölümü
Duygu Kayalık, Arş. Gör., Marmara Üniversitesi
Nuriye Kayar, Marmara Üniversitesi
Ömer Kemiksiz, Arş. Gör., Bartın Üniversitesi
Şule Keskin Çiçekbilek, Sakarya Üniversitesi
Ahmad Khalilia, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
Samiha Khelifa, Öğr. Gör., Marmara Üniversitesi
Ahmet Kılınç, Yrd. Doç. Dr., Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
Canan Koca, Arş. Gör., Dicle Üniversitesi

Elmurat Kochkor Uulu , Ankara Üniversitesi
 Abdüs Samet Koçak, Arş. Gör., Marmara Üniversitesi
 Beyza Korkmaz , Fatih Üniversitesi
 Neslihan Kuran , Marmara Üniversitesi
 Erdal Kurğan , İstanbul Teknik Üniversitesi
 Büşra Küçükayış , Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
 Abdulkadir Macit, Arş. Gör., Marmara Üniversitesi
 Enver Mengü, Arş. Gör., İstanbul Üniversitesi
 Aysegül Mete, Arş. Gör., Sakarya Üniversitesi
 S. Püren Mutlutürk Meral , İstanbul Üniversitesi
 Fatma Nalbant , Marmara Üniversitesi
 Betül Ok , Selçuk Üniversitesi
 Yerkınay Ongarova , Sakarya Üniversitesi
 Burcu Önel, Dokuz Eylül Üniversitesi
 Ali Özcan Arş. Gör., Marmara Üniversitesi
 Abdullah Öztıp , İstanbul 29 Mayıs Üniversitesi
 Mehmet Polat , Sakarya Üniversitesi
 Zeynep Sağır, Arş. Gör., Marmara Üniversitesi
 Adem Sakarya, Arş. Gör., Yıldız Teknik Üniversitesi
 İlkin Salimov , Marmara Üniversitesi
 Tuba Sarı, Arş. Gör., İstanbul Teknik Üniversitesi
 Hasan Tahsin Selçuk, Yrd. Doç. Dr., Abant İzzet Baysal Üniversitesi
 Meryem Serdar, Arş. Gör., Sakarya Üniversitesi
 Esra Sözülmaz , Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi
 Abdalqader Steih, Marmara Üniversitesi,
 Doğan Subaşıoğlu , Bilecek Şeyh Edebalı Üniversitesini
 Burak Şahin, Arş. Gör., Mersin Üniversitesi

Mervan Şelçuk , İstanbul Üniversitesi
 Gökhan Şener , Marmara Üniversitesi
 Abdulkadir Tanış, Arş. Gör., Ankara Üniversitesi
 Ergün Taştekinioğlu , İstanbul Aydın Üniversitesi
 Muhammed Esad Tiryaki, Arş. Gör., İstanbul Teknik Üniversitesi
 Maimaitaili Tuerdi , Yıldız Teknik Üniversitesi
 Bahar Tugen, Arş. Gör., Marmara Üniversitesi
 Filiz Erdoğan Tuğran, Arş. Gör., Ondokuz Mayıs Üniversitesi
 Taner Tunç , Celal Bayar Üniversitesi
 Arzu Turgut, Öğr. Gör., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi
 Hasan Turgut, Arş. Gör., Ege Üniversitesi
 Mehmet Ulukütük, Dr., İnönü Üniversitesi
 Nilüfer Uurlu Ünalrı , Ankara Üniversitesi
 Nureddin Uyguroğlu , Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi
 Ayşe Uzun, Arş. Gör., Yıldırım Beyazıt Üniversitesi
 Sema Ülkü, Yrd. Doç. Dr., Sakarya Üniversitesi
 Sümeyra Ünalrı Turan Arş. Gör., Uludağ Üniversitesi
 Reyhan Ünver , İstanbul Şehir Üniversitesi
 Ahmet Vedat Koçak, Arş. Gör., Dicle Üniversitesi
 Keisuke Wakizaka , Orta Doğu Teknik Üniversitesi
 Erman Yanık, Arş. Gör., İpek Üniversitesi
 Melek Yıldız Güneş , Marmara Üniversitesi
 Oğuz Yılmaz, Arş. Gör., Süleyman Demirel Üniversitesi
 Muhammed Yurtseven , Sakarya Üniversitesi
 Hamit Yüksel , Erciyes Üniversitesi
 Gülistan Zengin, Gaziantep Üniversitesi

